

అంశము

30868

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3 } చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 13 వ తేది సోమవారము { No 188
నంపుటము. 3 } స శ నా మ స ం వ త్స ర కా త్మీ క మా స బ హు శ చ వి తి ర. { సంచిక ౧౮౮

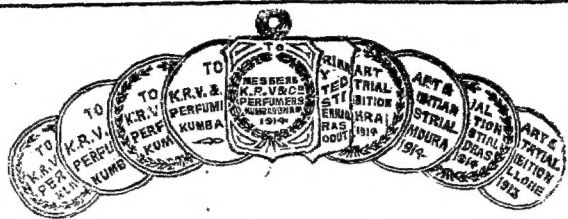
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

షరాపు వర్తకులు, మద్రాసు.

తెలివిలాసము: "ఉమ్మడిమూర్తి" మద్రాసు.



విధములైన వెండిపాత్ర సామానులు హాజరున యున్నవి.
నాణ్యమైన నగలు పూచీయిక్రయింపడును. 597



అతిపెద్ద కాలమునకు తగిన శిరోధాప నివారణి యేది?

మన చందనాది తయిలము

ఈతయలము వారమునకు రెండు తడవలు ప్రాంత కాలములో రామకొని స్నానము చేసినయెడల పి త్రనీరుదిగును. కన్ను మంటలు, కపాలపుర్ణం, ఒంటితలనోపి, తలతిరుగుట వెంట్రుకలు రాలుట, శమనమవుతున్నవి. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును.

ఇదిగాక మాకర్ద మవాసన కక్కపొడియు సువాసన సున్నము, కొబ్బరితేరుము, సుగంధ స్నానపొడి, దేశాంగము చందనపవుడరు, అరగజా, కేసరిపవుడరు, పునుగు, జవ్వారి, అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరుకును. క్యాటలాగు కావల సినవారు వ్రాసువలెను. కే. ఆర్. వి. అండు కో.

545 సువాసన వ్యాపారము, మంధకోణము.
K. R. V. & Co. Perfumers, Kumbakonam

కె.వి. జోషి అండు కో.

సెక్యూరిటీ బిల్డింగు

నెం. 321, హరన్బీ రోడ్డు,

ఫోర్ట్, బొంబాయి.

పూర్వముగా నవీనమయినది.

బోడవుక్ ఫోర్సు పంపు.

25 అడుగుల లోతునుండి నీళ్లునోడి

అంత ఎత్తునకు వైకిలాగును. గంటకు 2000 గాలనులు తోడును. 2 అంగుళములు ముఖము, నిష్కృత చల్లారపుటకును, నీటిని వైకి కొట్టుటకును జములు ఏర్పాట్లు చేయవచ్చును. ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి సులభముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది. బహు స్వల్పకృత్తితో ఎడతెగని ధార ప్రవహింపజేయును. ఒక క్రమ విడిచి చాలును.

డీప్ వెల్ పంపు ఇతర పంపులు కావలయునని మాకు వ్రాయుడు.

వెల రు. 55.

K. B. JOSHI & Co.,
No. 321 Haranby Road, Fort.
BOMBAY.

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

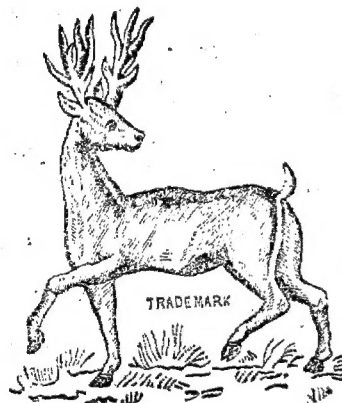
ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి జెందిన దాక్షిణాత్యగాన విద్యాపారంగతులైన విద్యార్థి కె. వరదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీరి కృష్ణమాచార్యులు వీరిలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వ్యంజులు, త్యాగరగారి కృతులు, పల్నెం నుబ్రహ్మణ్య కృతిగారి కృతులు, దీక్షిణకృతులు మొదలగు సుమారు 140 వురు బహుళును స్వర, సాహిత్యభాష, కాలములకుగురుకు తేర్చుచి అందరికి సులభముగా గ్రాహ్యమగునట్లు వ్రాయబడియున్నది. హాస్యనియము, వీణ ఈ డిక్షనరీ వాదములకు పట్టుములును, వీటిని గ్రహించుట కొధములును వ్రాయబడి యున్నవి. సెటిల్ గ్రామ 36 చదులు వైజు 500 పుటలు. దేశసరి నేను కాగితములతో ముద్రించును. కాలికో బయిండు బంగారు గిలులు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ శ్రీందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు హో అండు కో కంపెనీ,

546 (సింబర్న్, మద్రాసు.

చత్రము ల రాజు

అనలు "లేడి" గుటుతు



Hed Office: -
Bombay
Branch: -
Calicut

541

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,

No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

మంచిసమయము! వేసవేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!!

2 పంచలు కొనువారికి అతలాశ్చాటమున కోర్వని కోడండ్లప్రలాపము అను గ్రంథ మొకటి ఇనాము.

మేలైన జిపాక పట్టుపంచలు.



అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్న నాగరికతయున్న గల మేలైన అనల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద ముకొరకు తెప్పించి ఇక్కియించుచున్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చు అకుపచ్చు, రోజా, మేపు వర్షం, ఇత్యాది రంగులు గలవి. శ్లాఘనీయమైనవి, త్వరితపడు.

5 క్కీమూరనిడివిన్ని 2 క్కీమూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2.0.0 జపాక మట్టుజాలరు! చొకము 2 మూరలు ... 1.6.0

3 చొకములు తెప్పించుకొనిన పాన్ టెన్ వేనా ఇనాము.

అన్ని టికి పోటీజీ ప్రత్యేకము.

(536) చిరునామ:-రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,

3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

నవీనమయినది. ఓటోపరస్తాక 490

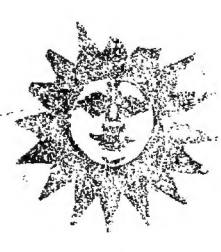


ది. పరస్తాక వెర్చ్యూమరీ కో,

నెం 1 రు, వైఫోసి, బొంబాయి. నెం 3 రు.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు



కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక డెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కో కంపెనీ,

(53) 21. హమ్మంపేథి, బొంబాయి.

కృష్ణ దేవరాయ కాలపు ఆంధ్రనాట్యయంత్రీ నెలం గల చారిత్రిక భాగము వెల రు. 1-2-0 పదిప్రతులకు 1 ప్రతి యింకా. గ్రంథ విక్రేతలకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంక్ ప్రెస్ లిమిటెడ్ ముద్రాధికారుల చేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియోడబడినది. ఎస్ పంతులు నెం. 22 రు. ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్య చిన్న పైజు చక్కనికూర్పు. వెల రు. 0.8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 591 పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజామొదలగు మొక్కలు మా వద్ద దొరుకును. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము:— యం. ఓబళప్ప అండుబ్రదర్స్, 588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము చక్కని డబ్బితో పహా సీసా 1-కి వెల 0.8 0 తలనొప్పులమాన్యును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును సార్వభౌమపుష్పల గారదోలును. పోట్లపోగొట్టును ననమూలికలచే హిందూ దేశ మందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.

ఆమృతాంజనం డిస్కా. } 109, శ్రీరంగేశ్వర, బొంబాయి } 7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచార సంస్కరణమునకుమార్గ మిందు జూపబడినది. వెల 0-4-0 పోస్ట్ పేజీలు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయల్కప్పులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫరులు - బొమ్మల కాగితములు - గారడీ పుస్తకములు విక్రియించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా. (592) బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్స్, విశాఖపట్టణము.

ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి ఆస్పానాయ విగచితము. వెల 0-4-0 పోస్ట్ పేజీ అధికము. ఆంధ్రపత్రికా ముద్రకాలయము, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

Approved by Text Book Committee కళలపుస్తకములు:—(1) సంగీతము (2) మలాలము (3) కావ్యము వెల రు. 0.4-0 దేశీయోగ్యమును, భాతు పుస్తకముల సొంకు టూల్స్ మాత్రము 48 కి రు. 1-0-0. 528 "విద్యానిధి", 87 రాయస్వామివీధి, మద్రాసు.

నీమిల్లెక్కడైనా విడిగిపోయినదా? మద్రాసు, రాయపురముపోస్టు, బేసికా ఛాంద్రీ, సి. గోపాలనాయకర్ అండుసన్స్ వారు చాల త్వరితముగను చాల శ్రేష్ఠముగను గాగుజేయుదురు. 557

ఆమృతాంజనం డిస్కావారి దినోపధములు

శివార్థేశ్వర కస్తూరి, మంచి తులము 1-కి ...	30-0-0
మంగళపుష్ప తులము 1-కి ...	2-0-0
గోగోజనము, మంచి ...	2-0-0
ఆదిపర్వినానా తేజ జున్ను ...	7-0-0
చంద్రపుష్పము తులము 1-కి రూ ...	0-10-0
విద్యుత్తులూరం ...	0-8-0
బాబామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
మొదలగు మూక సీసా 1-కి ...	0-6-0

ఆమృతాంజనం డిస్కా, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

జాబులు

I వైద్యులు.

ఆయాస్య: గతమాసమున దను పత్రికయం వోకరు వైద్యులు 24 వంశములవారని నుడిచి యందు 23 గురిని మాత్రము పేర్కొనిరి. మిగిలిన వైద్యుల వంశములు నరహరి వైద్యులవారు. వారి కాయంటి పేరు మారినా నిష్పడు వారు ముత్తరాజువారని పిలువబడుచున్నారు. నరహరి వైద్యుల ముత్తరాజు కృష్ణదేవరాయల కాలమందు వారియాస్థానమును గనిపెట్టి మహావిఖ్యాతిచే రావడినిని తెంపించి యువయగిరి సర్వేపల్లి సర్కారులలో మేరమిరాసిజీవముల గాంచెను. ఆయననునితర్వాత నరహరి వైద్యులవారు ముత్తరాజువారిని పరగుచున్నారు. ఈవృత్తాంతము ముత్తరాజు వేంకటకృష్ణ కవిచే పద్య నేడవ శతాబ్దమున వయింపబడిన బ్రహ్మోత్తరఖండమున గ్రంథమున వ్రాయబడి యున్నది. ముత్తరాజు సుబ్బారావు.

II

కృష్ణాజ్ఞా సంఘము.

ఆయాస్య: కృష్ణాజ్ఞా సంఘముమొక్క పంచవితతి వర్ధంతులైన వ సభ, బంధరు పురమందిరమున, ఈనెల 18, 19 తేదీలయందు జరుగును. తనకు తప్పక దయచేయ ప్రార్థించుచున్నాను.

కార్యక్రమము.

18 తేదీ మధ్యాహ్నం 1-3 వరకు కార్యదర్శి రిపోర్టు, ఉపన్యాసములు. 19 తేదీ ఉదయం 7-30—10 వరకు సంఘ సభ్యులసభ. సా. 2-30—5 వరకు ఉపన్యాసములు.

మరొక: ఈసభయందు మండలసభకు కొన్ని కట్టుదిట్టములెక్కడి, రాజకీయవిషయకాంక్షానము ప్రజలలో వ్యాపించుటకు తగినవిధానము లాలోచింపబడును. మాత్రముగా నేనువలసిన గ్రామరహితాలను గురించియు యోచింపబడును. ఉపన్యాసకుల నామములు మందు, వార్తాపత్రికలయందు ప్రకటింపబడును. సంఘసభ్యులు, సభాభిమానులు ఈసభకు తప్పక విచ్చేయువరని నమ్ముచున్నాను.

వే! వెం. సుబ్బారావు, బి. ఏ.

కార్యదర్శి.

III

ఆంధ్రమహాభారతము

భీష్మపర్వము సంజయుని వ్యాసప్రసాదము ఆయాస్య:

"ప్రాంచుపయోదనీల తనుభాసితు నుజ్జ్వలదండ ధారుః విం గాంతుసూర్యభూభగ్గలు నాగసుపుంజ పదాధిత్యుని, స్వంతయకారుః గృష్ణమృగచర్య కృతాంబర కృత్యభారతి వంశవివర్ధనులదిదశవందితు సాత్వతతేయుః గొల్లెదనె."

ఇందు వ్యాసునకు "భారతీవంశవివర్ధన" అని విశేష యిస్తుంది. "భారతవంశమునగా నెట్టి భరతుని వంశమేనా?" అయినచో "భారతవంశము తద్భితాంతమైనను నచ్చట శ్రీ లింగ మెందుకు? అట్లుకాక భారతీవంశమునగా నాకస్యూహము, నేదవాప్రబంధము! అయినచో వ్యాసులు నేదములను సుగంధించినవారుగాని వృద్ధివొందించినవారుకారు. ఇది గాక "ఆగమపుంజ పదాధిత్య నిస్సంశయకారు" అనుదానిలో చట్టి యభిప్రాయము చెప్పబడియే యున్నది. కావున మఱల నెందుకు? తేక భారతవంశమును దానినే ఛందస్సుకొఱకు నట్లు చెప్పెన్నచో, నిక్కనసోయదా? కవి యట్లు చెప్పునా? భారతమం దిట్టి వింక ననేకములు కాన్పించుచున్నవి. అట్టివానికి వివర్ణ మూవశ్యకముకాదా? ఇవట నాయభిప్రాయమును తెలుపుచున్నాడను.

భరతశబ్దము తద్భితాంతముచేయఁగా "భారత" అని భరత వంశపు రాజు విచిత్రవీర్యుడు, అతని భార్యలు భారతీలు అంటిక అం తా ని క యు ను, వారియందు భృత గాష్ట్ర పాండురాజులను విచిత్రవీర్యునకు తేల్చెలల మత్సా దించి యతనితో నంతరించిపోవు భారతవంశమును వృద్ధి వొందించినవాని, ఇవట సప్తమా తత్పురుష సమాసము.

ఇదియొక పక్షము. లేదా "భారతీ" అనగా పత్తివతి శంతను నిభాగ్య కావున ఆమె యనుజ్ఞ చే నియోగినిధి ప్రకారము మఱల నావంశమును వృద్ధివొందించినవారనియు నది యామె మూలమున వృద్ధివొందినది కావున నామె యొక్క వంశముది యని చెప్పవచ్చును. నియోగినిధిలో వంశవృద్ధియందు శ్రీయే ముఖ్యము గావున విచిత్రవీర్యుని భార్యల వంశముని చెప్పినను తెప్పించగలమునను. చా! రామశాస్త్రి.

[విలేఖరులు భారత విమర్శయను గ్రంథమువ్రాసియున్నారు. అండ్రి విశేషములు కొన్ని గలవు.— సం]

IV

హోమమురూపలీగు లెల్లు స్థాపించవలెను

ఆయాస్య: ముగ్గురు లేక యెక్కువమంది మొకచోటకూడి ఆం దోకరిని ఆగ్రాసనాధిపతిగ నెన్నుకొని, హోమయజమాని పేర్ల నన్నియువ్రాసి, ఈక్రింద నుదహరించిన ప్రకారము తీర్మా నములుచేసి వానిని జిల్లా రాజధాని పట్టములోనుండు లీగు సెక్రటేరిగారి వ్యాపా చెన్న పట్టములోనుండు హోమరూప లీగు ప్రావిజనల్ సెక్రటేరి, బి. పి. వాడియాగారికి బంపుడు.

వారు కార్డుల కట్టలను బంపుదురు. ప్రతిమొదట పేర్ల ప్రత్యేక కార్డులవ్రాసి మొదల కౌక్టిటి ఖాతాయ నొప్పన వనూలుచేసి, కార్డులలోని భాగములను వానికి స్వబంధించిన రూపాయలను చన్న పట్నం యన్వేషనేకు 10 నెంబరు యింటి లో హోమరూప సెక్రటేరిగారికి మనిషియై చేయుదు. వారు హోమరూప చిహ్నములు వెండివారిని పంపించెదరు. వానిని ధరించుకొనుడు. మొదలగ్గపేర్లు కరుసగా నోటుబుక్కులో వ్రాసియుంచుడు. మరియు మీరు కోరుచుచే హోమరూప సంబంధముగు చిన్న గ్రంథములు ఆంధ్రమహాభారతమున గుచితముగ మీకు బంపుదురు. మీ మొదలగ్గలో నింగ్లిషు చచ్చినవారున్న 'నూయిండియా' పత్రిక నొక దానిని తెప్పించుకొనుడు. అది హోమరూప కార్డులకు కట్టు కంటిది. మధ్య మధ్య మీకు సంజేహము లున్న యెడల, జిల్లాల హోమరూప సెక్ర టేరిగారికి గాని, పయిన నుదహరించిన వాడియాగారికి గాని వ్రాయుడు.

చేయవలసిన తీర్మానములు.

1. మదరాసులో స్థాపించబడ్డ హోమరూపలీగువారి యుద్దేశ్యముల నన్నిటిని యీసభవా రంగీకరించుచున్నారు.
2. ఈక్రింద నుదహరించినవారు హోమరూపలీగులలో మొదలగుగా చేరి గ్రామంపేర్ల వ్రాయించి, హోమరూప లీగు ఆనుపేరుతో నొకకాఖను స్థాపించినారు. ఈఖయిదిధముగా నవనవయిన మార్పులతో తీర్మా నము లొక పుస్తకములో వ్రాసి వానిక్రింద నగ్రాసనాధిపతి గారి దస్కతు చేయించండి. సదరు సమితిస్థాపించినసంగతి నూయిండియాకును ఆంధ్రపత్రికకును, మీ కిట్టమగు వితన పత్రికలకును వెలుపండి.

వింజమూరి భావనాచార్యులు.

లేపల్లెవార్తలు.

(ఒక విలేఖరుని వద్దనుండి)

పరవశునిరము.

లేపల్లె నవంబరు 8:—రామకృష్ణ పరవశునిరములో పత్రికలుమాత్ర మున్నవి. పుస్తకభాండాగారము లేకపోవుట గొప్ప కొరతగ నున్నది. ఆంధ్రదైనికతప్ప నేరే ఆంధ్రపత్రికలు లేవు.

మండలసభ.

కచ్చేనేనవికాలములో గుంటూరు మండలసభ ఇక్కడ జలుగును. ఇప్పటికి ప్రయత్నములు లేవు. ఈలోగా ఇక్కడనున్న న్యాయవాదుల వైరాలు స్వరాజ్యసమితి స్థాపించిన బాగుండును.

మార్కలు.

ఇచ్చట బోర్డు హోమరూపకందరి సారకాల గలదు. హైస్కూలుకు ఈరథ్య పెద్దలందఱు సభ చేసిరి. శ్రేక్టరీ వైరాలు ఏర్పడి మాకు నాలుగువేల రూపాయలు చందా పడినవి. కాని ఇంతవఱకు ఎవరు పని చేయుచున్నట్లు లేదు. హైస్కూలు ముఖ్యవసరము.

ప్రజాహితే తీవ్రము.

కృష్ణవరదలు ముగ్గురు ఆపత్తులతో ప్రజలకు సాహాయ్యము చేయుటకును ఇంకా జోషయోగకరములైన పనులు ప్రారంభించుటకు పూనుకొన నెద్దలు లేకపోవుట ఇంకొక కొరత. స్త్రీదరు వెంకటంతులుగారు కరణం హైమవతిశముగారు వైరుమేను కన్నయ్యగారు వైరాలు చేరి పల్లికు తేభతత్వము చేయుటకు సమర్థులు.

మొహరము పండుగ.

ఇచ్చటనున్న ముసల్మాను లందఱు మొహరముపండుగ మహావై ధము నిన్నటితో పూర్తిచేసిరి. (ఒకవిలేఖరి)

గ్రంథాగారముల కుచితము:—శ్రీ సద్గత్యప్రబోధిని" యను నిత్య కర్మానుష్ఠానము సులభశైలిని జెలుపు గ్రంథము అగ్రతా పోస్టుబిళ్ళ (పోస్ట్ పేజీకి) ఈ నవంబరు మాసాంతము లోపలబంపిన, పుస్తకభాండాగారములమహాత్ముచితముగా పంపబడును. అది నేదం నేంకటకృష్ణ తర్కగారు కార్యేటి నగరమునుండి వ్రాయుచున్నారు.

కృష్ణ వ ర ద లు

తెనాలి, రేపల్లె తాలూకాలోని యవన

కొల్లెరుపొంగి కైకలూరు, భీమవరము తాలూకాలు సీటియం దుండుట.

(మా ప్రత్యేక విలేజుకుని వద్దనుండి.)

బెజవాడ నవంబరు 12.— 8 వ తేదీ సాయంకాలము నందు నేనును నేనక బృందములలోని కొందరును ఇక్కడనుండి బయలుదేరి, దారిలో నానా తిప్పలుపడి రాత్రి 11-35 నిమిషములకు రేపల్లె తాలూకాలోని కొల్లెరుపొంగికి చేరి, అక్కడనుండి తెనాలి రేపల్లె తాలూకాలయందు సంచారము చేసి కండ్లూర జూచిన సంగతులను కొన్నిటిని క్రింద వ్రాయుచున్నాను. ఏటియొడ్డున దూడలను కాచుకొనుచుండిన బొమ్మ వాని పాలెమునివాసి యగు పాలి కేండ్ల వయస్సుగల రామిరెడ్డియను నతడు ప్రవాహములో కొట్టుకొని పోయెను. అతనికి ప్రవాహ మయ్యెను. ఆ దురదృష్టవంతురాలునకు 14 వత్సరము లలోపు. అతని అత్తగారును భార్యయు సంతతధారగ రోదనము చేయుచున్నారు. వారిద్దరిని నేను హనుమాళ్ళపాలెము సత్రమువద్ద జూచితిని. వారి డి నాలాపములను వినిన వారి కెవ్వరికి హృదయవిదారితము కాదు! హనుమాళ్ళపాలెమునకు మూడు మైలుల దూరమునందు గతములూరులో మలమలమాడి పోవుచుండిన పశువులకు రోడ్లపొది చెట్లయాకులను నరకుచుండగ అంత యెత్తునుండియు గాజుల రానున్నామి కుమారుడు, రామకృష్ణమయ్యను 12 యేండ్ల బాలుడు క్రిందపడిపోయెను. అతని కాళ్లును, చేతులును కూడ విరిగిపోయినవి. అతని తల్లిదండ్రుల దుఃఖమును, గ్రామస్థుల దురవస్థను నేను వ్రాయుటకంటె పాతకు లాహించుకొనుటయే సుకరము. రేపల్లె తాలూకా యందలి చినపులివర కాపురస్తుడూ, తాళ్లూరి రామయ్య యనునతడు పాలములో మేయుచుండిన పశువులను తోలికొనుటకు వెల్లి ప్రవాహమునందును కొట్టుకొని పోయెను. ఆ దురదృష్టవంతుని వయస్సు ముప్పది సంవత్సరములుండెను. ఇంతటితో ప్రవాహమున కొట్టుకొనిపోయినవారి దుఃఖసమాచారములను వ్రాయుట కట్టిపెట్టి ప్రయాణమునందు నేను జూచిన యుదంతమును వ్రాయుమొదలిడిదను.

మేము రేపల్లె తాలూకానందు, ప్రాంత కాలమున బ్యాంకు కాలనమీద బయలుదేరుటకు సిద్ధము కాక వ్యవస్థపట్టుకొని 11 గంటలకు వెలిసినది. ఒక గంటలో పడవను సిద్ధము చేసి కొని, మొట్టమొదట రేపల్లె తాలూకానకు మూడు మైలుల దూరమున నున్న పెదపాలెము చేరి మోకాలులోను డివిలో పడి గ్రామమంతయు తిరిగితిమి. గ్రామ సమీపమునందుగల మాలపల్లెను జూచితిమి. మాలపల్లెయందున్న 40 ఇండ్లలోను, 30 ఇండ్లు కూలిపోయినవి. గ్రామమునందు 150 ఇండ్లలోను, 50 ఇండ్లు కూలిపోయినవి. అక్కడ 1914 వ సంవత్సరమునందు వచ్చిన వరదకు కూలిన ఇండ్లను వేసవి కాలమునందు తిరిగి కట్టుకొనిరి. క్రొత్త కట్టిన గృహములన్నియు, మొన్న వరదకు తిరిగి నేలపాలై నవి. కొంపలు కూలినవారిలో 60 కుటుంబములు ఎవరి నాశ్రయించియో, ఏపాలమును తాకట్టు పెట్టుకొనియో తిరిగి కొంపలు నిలువదెట్టుకొనగలరని నేను మాట్లాడినవారు తెలియజేసిరి. తలియ్యవారు నిరాధారులు. వారికి కొద్దిగనో గొప్పగనో గృహనిర్మాణమునకు సాహాయ్యముచేయు టత్యవసరము. వరద వచ్చి నేటికి పదిదినములు కావచ్చినను మాలపల్లెయం దింకను కాపురముండుటకు వీలులేదు. అందుచే మాలమాదిగ లింకను గ్రామములోని, సంపన్న గృహస్థుల నీధియగులను పట్టుకొని నేలాడు చున్నారు. మెట్టమై పోవుటవలన గ్రామమునకు పదివేలరూప్యములకలిగినదని తెలియుచున్నది. పాతూరు వద్ద 1914 వ సంవత్సరమునందు గండిపడినది. తరువాత వేసిన కట్ట బిగియక తిరిగి అక్కడనే తెగినది. ఆగండి మీదుగ వచ్చిన ప్రవాహము గుండి పెడ, మెట్టంపూడి, నూతల్కి, చిర్రాపూరు, రామచంద్రపాలెము, పిల్లపాలెములను ముందుకొని, పెదపాలెమునకు 4 ఫర్లాంగుల దూరములో బ్యాంకు కాలన రెండువైపుల భేదించుకొని, పెదపాలెము, చినపాలెము, శృంగారపురము మున్నగు గ్రామములను జలమయము చేసినది. పాతూరుగండిని పూర్తిగ కప్పి, కాశ్యోమైన మరమృతము చేయనియెడల, కృష్ణానదినుండి యొకపాయ ఇట్లు ప్రవహించి మృగవధియునందున్న గ్రామములను నాశనము చేయునని

ప్రజలు మాతో ఘోష పెట్టిరి. పెదపాలెమువద్ద కాలనగట్టునకు 150 గజముల గండిపడి అక్కడి తాళవృక్షము వెకలిం చుకొని పోయినది. పెదపాలెము దాటిన వెనుక రెండు మైలుల వరకును, ఫర్లాంగున కొక గండివంతున పడినది. కొన్ని గండ్లు ఫర్లాంగు పొడుగువరకు నున్నవి. రాత్రి 9-30 నిమిషములకు రేపల్లె తాలూకానకు 15 మైలుల దూరమునందుగల హను మాళ్ళపాలెము చేరి సత్రమునందు బసచేసి, తెల్లవారు ఝామున వక్కడకు అయిదు మైలుల దూరమునందు గల చెవలూరు గ్రామము నడచి వెల్లితిమి. ఆ గ్రామము గుంటూరు హనుమాళ్ళ పాలెము రోడ్డు ప్రక్క నుగలదు. రోడ్డు ప్రక్కనుండి తోడలలోతు డివియందు పడుచు లేచుచు, గ్రామము చేరితిమి. అక్కడకు తెల్లూరుజిల్లా దుగ్గము తాలూకానుండి పదిసంవత్సరముల క్రిందట కొందరు కూలివాండ్లుకచ్చి స్థిరావాసముల నేర్పరచుకొనిరి. వారికి గ్రామమునందు, మడిమాన్యములేవు; కేవలము రెక్కలవలన జీవనము. గ్రామమునందు మాన్యము లేకపోవుటవలన వారికి అప్పపుట్టు. వరదవచ్చినప్పటినుండియు, నారుకుటుంబముల వారు కటికోపవాసములను చేయుచున్నారు. వారికి బస్తా బియ్యమును రసవద్దమును, మాలమాదిగలలో 50 కుటుంబములకు బస్తాబియ్యమును రసవద్దమును పంచివెట్టితిమి. మొత్తము మీద 500 ప్రజలకు రెండుదినములైనను, కావలసిన బియ్యము నిచ్చితిమి. అక్కడనుండి తిరిగి బయలుదేరి 2 గంటలకు పడవ త్రోసికొని హనుమాళ్ళపాలెమునకు రమారమి 6 మైలుల దూరమునందుగల కొల్లూరులోను 4 గంటలకు చేరితిమి కొల్లూరున కెదురుగ, వెనక్లంక, పెదలంక, రావులపాలెములను గొల్లపాలెము పోతల్లంక, చింతమోడు, గాజుల పాలెము, ఈపురి లంక చిరుమరిలంక, మాలలంకలును, కొన్ని పాలెములును, ఏటియొడ్డునకలవు. ఆ ప్రాంతమునకు వరదవచ్చిన వెంటనే, తెనాలి డివిజను, డిప్యూటీ కలెక్టరు జానబుజీ హుస్సేనాను, సాహెబు బహద్దరుగారు శ్రద్ధతో పనిచేయుచు కొంపలు మునిగిపోయిన వారిని, పడవలమీద నెక్కించుకొని ఆలంకలను పల్లెలకును చుట్టుపట్ల నాలుగుమైలుల దూరమునను కొల్లూరులోను వద్దనుగల లోకలుండు సత్రమువద్దకు చేర్పించి అటుమొన్ననూ, మొన్ననూ, నేడునూ, 6 వేల మందికి, అన్నదానము చేసిరి. వారి ప్రయత్నమునకు తోడ్పడి సర్వవిధముల సాహాయ్యము చేసిన, కొల్లూరు పురవాసులును తదితరులును, ఆంధ్రులకు వంద్యులు.

తెనాలి తాలూకాయందు 84 గ్రామములు కలవు. వానియందు రమారమి 60 గ్రామములకు వరదపడిచినుమారు 75 లక్షల యెకరములకు వైగ జలమయమైనది. కొల్లూరుకు యెదురుగనున్న లంకలనుండి పశువులన్నియు (రమారమి 3 వేలు) యెటిగట్టు ఇతలకు వచ్చివేసినవి. కరకట్టకు నీరుతాకి, నీరు ఊరి ఇవలకు ధారగవచ్చుచుండగ, కట్టలోపల రాళ్లువేయించి, తుమ్మకొమ్మలు, గడ్డివేసి తొక్కించి గడిచెట్లువేయించి కట్ట కేవిధమగు భంగము లేకుండ ఆరంభమునందే కట్టు దిట్టములను చేసిరి. రివిన్యూ అధికారులు వరదవచ్చినది మొదలు రాత్రింబగట్లు యేకాదీక్షతో పనిచేసి ప్రజలను నేయకండ్లతో గాపాడుచున్నారు. పాతూరు గండివలన బ్యాంకు కాలనగట్టు మీదనుండి నీరు ప్రవహించ మొదలు పెట్టెను. అప్పటికే వల్లభాపురము పెదపాలెముల మధ్యను కృష్ణ కరకట్టలోపలగల పెద కొండూరు వీధిపాలెము, మున్నగు గ్రామములు జలమయము కాక అక్కడివారిని కాలన గట్టుమీదకు తిసికొనివచ్చిరి. పాతూరు గండివలన బ్యాంకు కాలనలో ప్రవాహమువృద్ధియై కాలన గట్టు కిదివరకు గండ్లన్నియు తిరిగి ప్రవహించ మొదలైనది. వరదవచ్చిన ప్రదేశములకు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు తమ తాతేదారి యుద్యోగులను పంపించి ప్రజల కష్టములను స్వయముగా విచారించవచ్చిరి. 4 వ తేదీ ఉదయమునందు తెనాలి కొల్లూరుగొమ్మమీద నేమూరు మురుగు కాలవదగ్గర 10 అగుగుల యెత్తున నీరు ప్రవహించినది. అక్కడ 5 వ తేదీని ప్రజల రాకపోకలకు ప్రతిబంధము

కలిగినది. 7 వ తేదీని తెప్పలమీద ప్రజలను దాటవేయుటకు యేర్పాటులు జరిగినవి. తెప్పలమీద దాటుట అపాయకరముని చిన్న ఇనుపపడవను ప్రజల రాకపోకలకు వేయించినందునకు, రైతులు డిప్యూటీ కలెక్టరువారికి కృతజ్ఞులు. లంకలలోని పంటలు పూర్తిగ పోయినవి. పశువులకు మేత యేమియులేదు. కాలనగట్టుమీద చెట్లయాకులను కొట్టుకొనుటకును రెల్లు గడ్డి కోసికొనుటకును వెనకలంక మున్నగులంకల రైతులు అధికారులను కోరినట్లు రైతులు నాతో మొత్తుకొనిరి. గాని మీద అధికారు లేమిచేసినది తెలియుట లేదు. 8 వ తేదీ సాయంకాలమునకు గండిలోని నీరు క్రమక్రమముగ తగ్గి మెల్లగ ప్రవహించుట కారంభించినది. 8 వ తేదీని బెజవాడ సాహాయ్యక సంఘమువారును తెనాలివారును ఇతర గ్రామాదులలో చేసిన సాహాయ్యము గాక కొల్లూరునందు భౌగవతుల నూర్య నారాయణ గుమ్మడి తాతయ్యగార్లు 1400 మంది లంకలలోని ప్రజలకును, నేమూరునందు వరహాపురము, తాడిగిరిపాడు, అబ్బనగూడవల్లి గ్రామవాసులు 800 మందికిని వెల్లూరునుండి వంటజేయించుకొని చినపులివర డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు స్వయముగ పట్టించుకొనివేల్లి 2, 3 వందల మందికిని అన్నదానము చేసిరి. 9 వ తేదీని తెనాలి బెంచి మేస్త్రీలు అప్పన రామచంద్రరావుగారు రూ 50 లను, 15 బస్తాల బియ్యమును ఇచ్చి కావలసియుండిన ఇంకను సాహాయ్యము చేయుదుమని వాగ్దానము చేసిరి. అంతకు పూర్వము తెనాలిపురవాసులగు కొమ్మూరి రామయ్య, సంతాచినవేంకటప్పయ్య కుమారుకు వీరభద్రయ్య, చుండూరు వేంకటప్పయ్యగార్లు కొన్ని బస్తాల బియ్యమును పంపించి బీదలకు సాహాయ్యము చేసిరి. చినపులివర మాల మాదిగలకు తాడిపర్తి కొటయ్యగారు (వైశ్యులు) రొడుపుట్ల పండుముధాన్యమును కొలిచి వారికి అమూల్యమై సాహాయ్యము చేసిరి. వీరందరును ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. తెనాలి డిప్యూటీ కలెక్టరు వారి ప్రాజాపత్యము క్రింద, ప్రజలధనసాహాయ్యముతో కొల్లూరు, నేమూరు, వెల్లూరు, చినపులివరలందు, దినమునకు 4 వేల మందికి, నాలుగుదినములనుండి అన్నదానము జరుగుచున్నది. హనుమానుపాలెము దాటినతరువాత చిలుమూరిలంక మాలపల్లెవారు 40 కుటుంబములు కాలనగట్టుమీద గుడిసెలను వేసికొని కాలక్షేపము చేయుచున్నారు.

కొల్లూరు నుండి మేము 10 వ తేదీ రాత్రి ఒంటిగంటకు బయలుదేరి 6 మైళ్లదూరమునందుగల వెల్లూరు గ్రామము తెల్లవారు నప్పటికి చేరితిమి. అక్కడి ప్రజల కార్యదీక్షయు, త్యాగనిష్ఠయు సంస్తవనీయులు. చినపులివర కిష్కింధ పాలెము, వెనక్లంక, తిప్పల కట్ట, పెదలంక, జాలపాలెము, తడికల పూడి మున్నగు గ్రామములలోని, మాలమాదిగలకును తదితరులకును, వెల్లూరులో నేటికి ఆరుదినములనుండి నిరతాన్న ప్రదానము జరుగుచున్నది. చినపులివర మాలపల్లె వారు పదిహేను దినములవరకును తమ ఇండ్లను గుర్తించుటకు వీలు లేదని చెప్పవలసియున్నప్పుడు అక్కడ ఎంతనీరు ప్రవహించుచున్నది వ్యక్తము గాకమానదు. అక్కడి వారు ఘనసభలు, కన్యముల ఇండ్లనంటి పెట్టుకొని కాలక్షేపముచేయుచున్నారు. వెల్లూరునకు 4 మైలుల దూరము నందుగల మేమూరు వద్దను దీనులకు అన్నప్రదానము జరుగు చున్నది. గావికంపాడు స్త్రీమను మొదలు, జంపని స్త్రీమను వరకును, కురు చూపు ప్రదేశమంతయు నలరుమయి, పొలము లన్నియు మునిగిపోయినవి; ఎడైనపొలములలోనివేల ఆగ్రభాగములు మాత్రము కొద్దిగ లోచన గోచరమగు చున్నవి. ఆ ప్రాంతము వందు పంటలు పూర్తిగ పోయిన వనటకు సంది యులేదు. అక్కడినుండి, తెనాలి వచ్చువరకును, రైలుకట్టకురైపులనుగల గ్రామములన్నియు సీటిలో తేలియాడుచున్నవి. ఆ ప్రాంత ప్రయాణాత్ములందరిమును ముగించుటకు పూర్వము గుంటూరు తెనాలి రైలు రోడ్డువంతెనలను గురించి, కొంత వ్రాయవలసియున్నది. రైలకట్టుకువంతెనలు తక్కువగా నుండుట వలనను, ఉన్నవై నను చిన్నచురుకులనను, నీరు రోడ్డుకు దాకి, దారాళముగ పోవుటకు మార్గములేక నీరు మురిగిపోయి, గ్రామములు మునిగి, పంటలు నశించుచున్నవి. పెద్దవంతెనల వనడమని, అధికారులకు ప్రజలు మొత్తుకొనుచున్నారు. కాని కార్యము లేకపోవుచున్నది. కాపుర రైలుకట్టమీద పెద్దవంతెనలను కట్టుట సంభావ్యము, అనవరతము. అధికారులు వెంటనే దీని విషయమై మోచింప ప్రార్థితులు. తెనాలినుండి, రాత్రి 11 గంటలకు బెజవాడ చేరితిమి.

నేడు తెల్లవారిపది. నేనింకను పక్కమీద వృద్ధులందు గనే కొల్లెరుకూడ కొంపతిసినదను విడుగుమంటివాడ తెలియవచ్చినది. వరదపాధితుల కష్టములు త్వరలో గట్టెక్కుననుటకు

నిలువేడు. కొత్తగా అవరిమితుముగ కొంగి సుమారు రెండువందల మైలుల ప్రదేశమును ఒలయము చేసినది. కైకలూరు పట్టణము నందలి, పోలీసు పీఠము దిని వాసములవరకును నీరు వచ్చుచున్నది. వింజరములూరు మొదలు కైకలూరు వరకును నోడ్డుగొడ నీరు ప్రవహించుచున్నది. తాడివాడ లాకుమొద్ద ఉప్పునీరు ఒడలు వచ్చి నిలుచుస్థలము (Shipping Line) వరకును పొంగినది. ఇదివరకు వచ్చిన వరదకంటె ఇప్పుడు 1½ అడుగుల నీరు వచ్చినది. కొత్తగా ప్రాంతమందలి పొలములన్నియు, ఉప్పునీరుతో సంగమము గుచ్చు మురుగు కాలువల కిరువంకలకునుగల పొలములును, నీటిలో మునిగిపోయినవి. అక్కడ పంటలకు విశేష నష్టము కలిగినది. కొత్తటిసీరు, కృష్ణనీరువలె త్వరితముగ తీసిపోదు. నీరు విశేష కాలము నిలుగ యుండుటవలన పొలములు మురిగి పోయి చాల నష్టము కలుగును కావున అధికారులును ప్రజలును చాలపని చేయవలసి యుండును. బుడమేరు తీర్చుచున్నది. అభిమాధ్యక్షుడు 20,500 యొకరముల భూమిజలను మైపోయినదని తెలియుచున్నది. లాకులన్నియు మట్టములై యున్నవి. లాకులనుండి పడనలు కొత్తటికప్పుడు వెళ్ళజాలవు. తాడివాడ లాకులను తెరుదుటకై నను నీలులేదు. కావున బెజవాడ లోని సేవాబద్ధమును నేనును రేపు ప్రాంతకాలమునందు బయలుదేరి వెళ్ళుచున్నాము. ఎక్కడజూచినను, ప్రజలయందు భూమి యుష్మత్తియున్నది. వారి దేవాలాసములు ప్రతివాని చెవికినియు బుకులకలె నాటుచున్నది. తేనాలినుండి బెజవాడ ప్రయాణముచేసినను బెజవాడనుండి గుంటూరు వెళ్ళినను నురి యొక్కడకు పోయినను రైలునందు ప్రజలు లట్టును దోచానిని గురించియే చెప్పుకొని ఘోష పెట్టుచున్నారు. ప్రజలు లట్టుగారి నానుస్మరణయే చేయుచున్నారు. బెజవాడ తేనాలి రేపల్లె దివి తాలూకాల ప్రజల ఘోషకు లోడు కైకలూరు భీమవరము తాలూకాల ప్రజల మూర్తినామములూడ ఆంధ్ర ప్రపంచమునకు వ్యాపించ నారంభించినవి. ఆంధ్రులందరివ్వు నొక్క పెట్టిన పనిచేసినగాని లక్షల మంది ప్రజల విస్తృత గట్టెక్క నేరదని విన్నవించుచున్నారు. ప్రతి గ్రామమునందు పట్టణమునందును సభలుచేసి చందాలు వసూలుచేసి పంపించినగాని ప్రజల కుపకారము జరుగదు. అభినవనాన కర్ణులకు పీడికాపురాధీశునివలెనే ఆంధ్ర దేశమందలి రాజులును శ్రీమంతలును జమీందారులును తమ పితరణబుద్ధిని కనపరచి భారాళముగ భన సాహాయ్యముచేసి యూదు లక్షల ప్రజల దీనదశను తగ్గించి ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతను భాగతమాత అశిర్వాదమును పొందవలసి యున్నారు.

దివితాలూకాయందు చాలభాగము కృష్ణనది రెండుపానుల చుట్టను కలదు. అయోధ్యయును గ్రామము అవనిగడ్డకు 4 మైలుల దూరమునందున్నది. అక్కడ పడినవంతకర్ణుల క్రిందట బ్రహ్మాండమైన గండిపడి అదిక్రమక్రమముగ వృద్ధియైనది. అధికారులొగండి నింతకరమును పూడ్చియుండలేదు. మందువేసని కాలమునందు సముత్తము, ఆగండియందు తాటిలోకు నీరుండును. అక్కడ గడలకైకను అందదు. నీటియందు దెల్లపప్పును రెండు గజముల చేప తీరులాడుచుండును. కృష్ణపాయ కేమాత్రము నీరువచ్చినను ఆగండినుండి ప్రవహించి పొలములను గ్రామములను ముంచివేయుచుండును. దివి తాలూకాయందు 1903 మొదలు ప్రజలేడెనిమిది పగ్యాయము తీపదయాను సంవత్సరములలోను నడవలన బాధపడి యుండును. తాలూకాయందున్న 100 గ్రామములలోను సగము గ్రామముల కీయేడు మదవచ్చి యుండును. నేనొక కైకుతో మూడగ అకనిగడ్డ సీవారు నాగాయలిప్పుయందు పంట కీయేడు 10 వేల రూపాయలవరకును నష్టము కలిగినదని తెలియజేసినప్పుడు తాలూకా సగమునకు దెంతవట్టము కలిగియుండునదియు ప్రస్తుత మూహించజాలము. గడ్డకుప్పులు నీటిలో మునిగిపోయినవి. కొన్న చేలు వృద్ధిపోయినవి, పచ్చికతీర్గు ఒంగువేసికొని పోయినవి. పండి కోకిలొనుటకు సిద్ధముగా నుండిన అలవలె పోయినవి. మిరప, మంగ, పొగతోటలును, ఉలక, కంఠ, నీలుచేలును, పొడైపోయినవి. కలిగియున్న రయతులు తిరిగి విస్తరములు తెచ్చుకొనుటకు బెజవాడ మున్నగు పట్టణములు వచ్చుచున్నారు. ఏలూరు తాకట్టు వెట్టుకొని కొనుక్కొనుటకై నను విస్తరములు చాల ప్రదుముగ నున్నవి; సరికా భారతకు దబ్బుపోసినను నాణ్యమైనవి దొరకుటయేలేదు. వరదకు ప్రాంతము గూపాయకు 12 నేనవంతున అమ్మిన భూమి కొన్నవేలముల వస్తువు 5 నేనవంతున అమ్మియున్నది. సాదకు ప్రాంతము నీలిపైకములభద్ర గూపాయకు 2 నే. అమ్మినది సగానికి మగమున్నున్నది. మైరులకు కాలము తీరి పోయినది; విస్తరములు దొరకుటలేదు. ఇన్ని యనందర్భములలో పంటయలకు ఒకరంపైన పండునట్లు తోచదు.

స్థానిక వార్తలు

క్రొత్త వకీలు:— పి. లక్ష్మీనాయణగారు చెన్న పురి మోక్షోద్ధవకీలుగా నిర్వచితులైరి.

నమ్మక సామిదోహము:— చిన్న రావులను ఒక కుట్టుపనివాడు దోమ తెరి నల్లుటకు రూ 600 ల పుచ్చుకొని ఆసాము నవహరింప దలంచెను. న్యాయాధికారి కేసు విచారించి ముద్దాయి నేరము స్థిరపరచి రూ 600 ల జరిమానాయును, జరిమానా ఈయనపుడు ఆరమానములు జేయులు కేసు యు విధించెను.

విద్యార్థి వేతనము:— చెన్న పురి యందలి పి. హాజీఖాను మహమ్మదు కంపెనీలో భాగస్థుడు పి. బి. కృష్ణ స్వామి నాయుడుగారి కుమారుడు పి. కె. రాజమూణిస్వామి నాయుడుగారు మూడేండ్లక్రిందట హిందూదేశ విద్యార్థి వేతనమునై ఆంగ్లేయ దేశమున తనకు పెల్లర్ను టెక్నికలు కాలేజీ (లండను)లో మూడేండ్లు విద్యాభ్యాసముచేసి పిమ్మట తీర్పు, నాద్రహ్మంపును, తీర్పు మైరు మొదలుగాగల పట్టణముల ఒక సంవత్సరము స్వామధ్యము కొంత పరిశ్రమ వ్యవస్థలలో దిరిగి క్రిందటివారము మదరాసునకువచ్చిరి. దొరతనమువారు వారికి మదరాసు పరిశ్రమాధికార (డైరెక్టరు) పదవి నొసగెదమనిరి. కాని నాయుడుగారు స్వసంస్థాపనము నొక దాని నెలకొల్పి నుద్దేశించినటులు తెలియవచ్చుచున్నది.

స్వపరిపాలనాసంఘము:— సంఘమిత్రులు క్రిందటి పర్యాయముచేసిన సభలో నీ సగరమున ననేకస్థలముల పతనాలయములను, భాండాగారములను స్థాపించుట కొక సమస్య కచ్చెను. ఆ సమస్యను నెరవేర్చుటకుగా ట్రిప్లికేనులో నొక పతనాలయ మేర్పరుపబడు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. సంఘాధ్యక్షులచే శనివారమునాటి సాయంకాలము 5-80 గంటల కామందరము తెరువబడును. ప్రస్తుతమది వైక్రాంతికోడ్డు నందలి "బ్రదర్ ముడ్ లాండర్" పరిశీతులలో నేర్పరుపబడినది. నుందరము నలువదిమందికి చాలియున్నది. అనేకమంది వచ్చి చదువుటకు వసతిగ డాబాగూడ నున్నది. వేరొకస్థలము ఇంతకంటె నుత్తముగా నుండగలదనిన, అదైభార మంతగా లేకుండిన పతనాలయ మవటికి మార్చబడగలదు.

ముత్యాలపేట మహమ్మదీయ అంజుమనుసంఘము:— ఈ సంఘముయొక్క స్థాయిసంఘము వారు నిన్నటిదినమున నొక ప్రత్యేకసభలో నీ క్రింది యుపపాదనమును తీర్మానించిరి. "మదరాసు కార్యనిర్వాహక శాఖలో సర్. పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యరుగారి సభ్యత్వపదవి కాశీనచ్చుచున్నది. కనుక ఆ సభ్యత్వముకమహ్మదీయున కొంగి మహమ్మదీయ సంఘాభివృద్ధికి తోడ్పడెదరు గాకయని ఈ సంఘమువారు మదరాసు దొరతనమువారిని గోరుచున్నారు. వై రాష్ట్రము నందలి మహ్మదీయుని కీ పదవి నిచ్చిన వాని కీరాజధానియందలి మహ్మదీయుల స్థితిగతులు తెలిసియుండవు గాన నీ రాజధానియందు హిందువులందును మహమ్మదీయులందును జనోపకారిక పేరువహించిన మహమ్మదీయున కాపదవినిచ్చిన దొరతనమువారు దక్షిణ హిందూదేశమునందలి మహమ్మదీయుల నెంతేని యున్నతపదవికి తెచ్చినవారగుచున్నారని ఈ సభవారు మనవిచేసికొనుచున్నారు.

ఆర్యధర్మ ప్రవచనసభ:— ఈసభయొక్క 15 వ సాంవత్సరిక మహోత్సవము దివానుబహద్దరు ఎన్. పి. గోవిందరావువయ్యగారి యాధిపత్యముక్రింద నిన్నటిసాయంకాలము మద్రాసు ప్రాగ్రినిపు యూనియన్ పాఠశాల హాలు నందు మిక్కిలి వైభవముతో జరుపబడెను. ఈశ్వరప్రార్థన ముగించిన పిదప బ్రహ్మశ్రీ మహాకవి ఎం. లక్ష్మణమూరిగారు శ్రీ భాగవత ఏకాదశ స్కందమునందలి సారాంశములను దెలిపి, వేద, శాస్త్ర, పురాణ, ఇతిహాసములు ముఖ్య అధి ప్రాసము, ప్రతిమనుజుడు తన్ను తాను తెలిసికొనుటయే యనియు, దానిని పొందుటకై నేడవిహిత కర్మానుష్ఠానము, భక్తియోగము, సాధనము లనియు ఉదాహరణములతో తెలిపిరి. పిమ్మట సభాకార్యదర్శి ఆత్మహూరు శ్రీనివాసరావుగారు సభయొక్క వృత్తాంతమును జదిపిరి. అనంతరము అధ్యక్షులు సభాస్థితినిగురించి కొంత ముచ్చటించి ఉపన్యాసకుల చుట్ట నుసాకము నడచి హిందువులు నిష్కాను కర్మానుష్ఠానమై ప్రవర్తించినచో ఇహ పరలోక సౌఖ్యములను, ముక్తిని పొందుటకు సందియములేదని తెలిపిరి.

తెలుగు విద్యాసంఘము.

నిన్నటి సాయంకాలము గౌ. రావుబహద్దరు బి. ఎస్. శర్మగారి యాజమాన్యముక్రింద నొకసభ చేయబడినది. గౌ. ల. వి. శర్మగారు డి. గోపాలాచార్యుల పండితులుగారు, మునగాల రాజుగారు, పి. రామదాసుగారు, బి. నరసింహారావుగారు, పి. నాగభూషణముగారు, జి. హరిసర్వోత్తమరావుగారు, కే. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, కె. వి. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు, డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు, బి. సత్యనారాయణగారు, పి. పరాంకుశము నాయుడుగారు, గుంతు సుబ్రహ్మణ్యము చెట్టిగారు మొదలుగాగల పెద్దల నేకమంది సభకు విచ్చేసిరి.

1916-17 వ సంవత్సరమున కీక్రింది యద్యోగస్థులు నియమింపబడిరి. అధ్యక్షులు, గౌ. రావుబహద్దరు బి. ఎస్. శర్మగారు; సహాయాధ్యక్షులు, దివాన్ బహద్దరు బి. సుబ్రహ్మణ్యము పంతులుగారు; కార్య నిర్వహణ సంఘములలో

నిధిస్థాపక సంఘసభ్యులు.
(1) కె. కోటిరెడ్డి బారిష్టరుగారు. (2) జి. హరిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారు (3) పి. రామేంద్రాచారిగారు (4) హాతా నూర్యనారాయణగారు బి. ఏ. బి. ఎన్. (5) వి. నూర్యారావుగారు (6) కే. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు (7) కె. జి. బాబారావుగారు (8) పండిత డి. గోపాలాచార్యులు గారు (9) ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య చెట్టిగారు (10) డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు, (11) ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు (12) ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు. వీరికి తమలోనిక సభికసభ్యుల జేర్పుకొను నధికార మియబడినది.

విశ్వవిద్యాలయ సంఘసభ్యులు.
(1) మునగాల రాజుగారు (2) వి. రామేశము పంతులుగారు (3) పి. నాగభూషణముగారు (4) పి. నారాయణ మూర్తిగారు (5) వి. రామదాసు పంతులుగారు (6) రావు సాహెబు జి. వేంకటరామయ్యగారు (7) పి. సోమసుందరముగారు (8) పోతరాజు నరసింహముగారు (9) ఎస్. రాధాకృష్ణుడుగారు (10) పి. సుబ్రహ్మణ్యముగారు (11) కె. వి. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు (12) బి. నరసింహారావుగారు. తమలో సభికసభ్యుల జేర్పుకొనుటకు వీరి కధికార మియబడినది.

కార్యదర్శులు.
(1) కే. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు (2) పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు (3) వి. రామదాసుగారు. ఇండియను బ్యాంకింగు బ్యాంకరులుగా నెమ్మకొనబడిరి. డిశంబరు 31 వ తేదీ ఆదివారమునాటి సాయంకాలము 4 గంటలకు ఆంధ్రప్రతిక కార్యాలయమున నీ సభ మరల సమావేశమగును.

విద్యానిధి.
(1) ప్రతి సంవత్సరాదివాడును ఇంటింటికి బోయి విద్యానిధికి సాము వసూలు చేయబడును. (2) సభ యందు జేరగోరు ప్రతి సభ్యుడు సంవత్సర 1 రూపాయివంతున చందా ఈయవలయును (3) ఇటుల వసూలయిన ధనమును బాగ్రత్త పరచి సుయోచితముగ విద్యాభివృద్ధికి వెచ్చించుట కేర్పాటులు చేయబడును.

బంగలా నౌక
రంగూను, నవంబరు 13.— గురువారమునా గురుయమున 7-30 గంటలకు బంగలానౌక కలకత్తానుండి సిమటపాలు తీసికొని బయలుదేరినది. శనివారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు రంగూను రావలసియుండెను. కాని సాగరుకు 3 మైళ్ల దూరమున హుగ్లి నదిలో మెట్టబట్టుటచే నవట 7 గంటలనే పుండవలసి వచ్చినది. తరువాత తేలికను వర్ష మపారముగ నుండుటచే కన్ను కనబడవలదున ఆ రాత్రి లొంగరువేసికొని శుక్రవారమునా గురుయమున బయలుదేరి 12-వ తేదీ మధ్యాహ్నము రంగూనుకు చేరినది.

ఇండియా పరిశ్రామిక విచారణసంఘము.
ఈ సంఘమువారు 1917 వ సంవత్సరము జనవరి నెలలో 9 మొదలు 26 వ తేదీవరకు 16 దినములు బర్మాలో విచారణ సలిపెదరు. కాన బర్మా పరిశ్రమల విషయమును గూడ సంఘమువారికి బాగుగా తెలుపుటకు రెవ్వి నెంటు గవర్నరుగారిొక ప్రత్యేక సంఘము నేర్పరచిరి. ఈ సంఘమునకు వై న్సనియలు కమిషనరు మా. హెచ్. థాంసను సి. ఎస్. బి., వి. సి. ఎస్. గారిని అధ్యక్షునిగా నియమించిరి. విచారణ పూర్తియైన కడపటి 2 దినములలోను విచారణ సంఘ సభ్యులను బర్మా ప్రత్యేక సంఘ సభ్యులు నాలోమించెదరు.

దేశీయ తంత్ర వార్తలు

(0)
(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త

సింలా, నవంబరు 11:— 9 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్ర వార్త హిందూదేశ రాజకీయ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజ ప్రతినిధిగారికి వచ్చినది:—

ఆంగ్ల పరామరంగములు.

ఆంగ్ల పరామరంగములందు తీవ్రమగు గాడ్డులును వర్షమును ఇంకను ప్రతిబంధకముగానే యున్నవి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీరంగమునందు మార్పులేదు.

రష్యరంగము

రష్యనులు బ్రాస్నిల్వేనియాలో డార్నవాట్రాకు దక్షిణమున 5 మైళ్లు ముందునకు వచ్చిరి.

రొమేనియా రంగము

క్రిడిల్ కనుమకు దక్షిణమున పరలోకాలోయందు శత్రువులు తీవ్రముగా శత్రుత్వములను గురిపించిరి. రొమేనియనులు శత్రుపదాతి యుద్ధమును వ్యర్థపఱచిరి.

రష్యను రొమేనియనులు డోబ్రూజా రంగమున దక్షిణముఖముగా విజృంభించిరి.

బాల్కను రంగము

సెర్వియనులు కెర్నా నది వంపువద్ద బల్గేరియనుల ముట్టడలను భంగపఱచిరి.

II

సింలా, నవంబరు 12:—10 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్ర వార్త హిందూదేశ రాజకీయ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

ఆంగ్లరంగము.

ఆంగ్లరంగమున మార్పులేదు.

పరామరంగము:—సెయిలీ సెయిలీ సెయిలీ గ్రామమువద్ద జర్మనులు పరామరంగము ముట్టడించెనుగాని వెనుకకు నెట్టి వేయబడిరి. డోమంటు వాన్ ప్రాంతములందు శత్రువులు తీవ్రముగా శత్రుత్వములను వర్షించిరి.

ఇటలీ రంగము

కాలమానస్థితి విపరీతముగా నున్నందున విశేషము లేమియు జరుగలేదు.

రష్య రుమేనియా రంగములు

బ్రాస్నిల్వేనియా ఉత్తరభాగమునందు డార్నవాట్రాకు దక్షిణమున తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. రుమేనియనులు తమస్థానములను నిలుపుకొని డ్రెవిన్ అలోయందును డ్రాగ్లావ్ లి యొద్దను శత్రుముట్టడలను ద్రోసివేసిరి.

డాన్యుబునది పొడవునను దక్షిణమునుండి శత్రుశిరంగులు అగ్నివర్షమును గురిపించెను. డోబ్రూజా రంగమునందు రష్యను రుమేనియను సేనలు ముందునకువచ్చి హిరోస్వా అను పట్టణమును వజ్ర పట్టుకొనెను.

దక్షిణ హిందూస్థానము.

మైసూరు దొరతనము

ఏనుగుల దంతములు.

బెంగళూరు, నవంబరు 12:—ఏనుగులను చంపుటకు తై సెన్సు పొందినవారు ఏనుగుల దంతములను మైసూరు దొర తనమువారి వశము చేయవలెను. చంపిన వేటకాండ్రు దంతములను కోరుదురేని బజారు దంతపుధరలో 3 వంతు ధరకు చిన్న దంతము విక్రయింపబడును. చంపబడిన ఏనుగు కొకదంతము మాత్రమే యున్నచో పూర్తిధరకు కావలసిన వేటగానికీయ్యబడును. పిచ్చి ఏనుగులను చంపుటకు కోరబడి తై సెన్సుపొంది చంపినవారు ఖరీదునియ్యకనే చిన్నదంతమును తీసుకొనవచ్చును. ఒక్కదంతమే యున్నయెడల చంపిన వారికి అది యిచ్చి వేయబడును.

మలబారులో నిలిలేనికూలీ రిక్రూటర్లు.

పొన్నాని నవంబరు 12:—కూలీ రిక్రూటరులు యుక్త వయసురాని బాలురను ముగ్గురిని తరిదండ్రులకు తెలుపకుండ తీసికొని పోయిరి. తరిదండ్రులకు తెలిసిన వెంటనే వారు పోలీసువారికి తెలుపగా పోలీసువారు ఆముగ్గురు బాలురను వారిని తీసుకొనిపోయిన ఇద్దరు మోస్తా ఏజంట్లను పట్టుకొనిరి. ఆపిల్లలకు యుక్తవయసు రాలేదని డాక్టరులు నిర్ధారణ చేసిరి. ఏజెంట్లు తైదులోనున్నారు.

మ్యూనిసిపాలు నియోజనము.

బెంగళూరు, నవంబరు 13:—బెంగళూరులో 1 వ వార్డుకు నియోజనము నే దుదయమున జరిగినది. వి. నమశ్వి వాయకెట్టిగారికి 180 వోట్లను డాక్టరు టి. సి. ఎస్. రావు గారికి 72 వోట్లను వచ్చినవి. వెట్టిగారు నియోజితులైరి.

వైగు.

గత నెలలో పాలఘాటులో వైగు అరంభమైనప్పటికి వా. వ్యాధివలన 15 గురు చనిపోయిరి. ఇప్పుడు సమీపమున నున్న జన బాహుళ్యము గల కొడువయ్యూరులో నొకరి కీ వ్యాధితాకినది. కన్ననూరుకు చాల దగ్గరగానున్న బలియా పట్టణమున నొక మరణమొక వ్యాధివలన కలిగినది. వైగు నివారణమునకు ప్రత్యేకముగా పోలీసు సిబ్బంది నేర్పరుప వలెనని మలబారు పోలీసు మాఫర్సేంటు గారు తెలిపిరిని తెలియుచున్నది.

కొలంబూ

రూటర్ వార్తాసంఘము

కొలంబూ, నవంబరు 8:— రూటర్ వార్తాసంఘపు ఏజెన్సీ అమృత్ పూర్తియైనదను వార్త ఆబద్ధమనియు, అమ్మ విషయమింకను యోచించుచున్నారనియు “తైమున్ ఆఫ్ సెలన్” పత్రిక వ్రాసినది.

బొంబాయి

బర్మా బాంకి.

బొంబాయి నవంబరు 13:— లోమరు బర్మా ఫీల్డర్స్ ట్రవారు తీర్పు ననుసరించి బొంబాయిలో నేడుదయమున మా. డి. ఇ. వాచాగారి అధ్యక్షతక్రింద సభజరిగినది. దు 6000లను పంచివెట్టుట నామోదించుచు రెండు తీర్మానములను చేసిరి.

వెల్లింగ్టన్ ప్రభు దంపతులు.

వీరు త్వరదేశమున సంచారముచేసి సపరివారముగా శని వారమునాడు బొంబాయికి వచ్చిచేరిరి.

ఇటలీరాజుగారి వర్ధంతి.

బొంబాయి, నవంబరు 13:—శనివారమునాడు బొంబాయిలోని ఇటలీవారు వర్ధంతి కొరకు తాజమహలు హాల్ లో విందుచేసిరి. జాతి చక్రవర్తి ఇటలీరాజు మిత్రమండలి వారల నాశీర్వాదించుచు పానీయముల నాన్వదించిరి. ఇటలీ సహాయరాయబారి సిగ్నరు ఆల్బెర్టిన్సు క్రాజెట్ గారును మరి కొందరు నువ్వనించిరి. ఇటలీ సహాయ సంఘమునకు 1000 రూపాయలు వసూలైనవి.

బంగాళము

నల్లినీకాంత ఘోషపై కేసు.

కలకత్తా నవంబరు 13:— ఇతడు చిటిగాంగు రాజకీయ హత్యకుచేరి పరారయై 5-8-16న అలహాబాదులో సన్యాసివేషమున పోవుచుండగ పట్టువడెను. డెక్కాలో విచారణచేసి కోర్టువా రతనిని కదలివేసిరి. వెంటనే పోలీసువా రతనిని నిర్బంధమునకు పంపిరి.

పంజాబు

తిలకుగారి ఆపీలు

పంజాబీ పత్రిక.

లాహోరు, నవంబరు 12:—హైకోర్టువారి తీర్పు దొర తనమువారికి నిరోధకమని తలంచుట పొరబాటు. న్యాయము, శాంతి, షుసాలకవర్గ ప్రతిష్ఠ సనాతనమగు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్య రక్షణము మున్నగునవి యన్నియు దొరతనమువారి ధర్మములు. బ్రిటిషు సింహాసనమునందును రాజ్యాంగసభయందు నీధర్మములు సుప్రతిష్ఠితములు అను విశ్వాసము నేడు స్థిరపడినంత దృఢముగా నిదివర కెన్నడును స్థిరపడలేదు. ఈకేసులో ఫిర్యాదీలవాదము నెగ్గినచో దొరతనమువారి ధర్మరక్షణ పక్ష కపటమును కలిగియుండును. ఫిర్యాదీ లోనుటచే బ్రిటిషు వారి ధర్మరక్షణపక్ష కోటిభాను తేజమున కొమరారుచున్నది.

భూమిశిస్తు శాసనము

నాగపూరు నవంబరు 13:—సవరణ లనేకమునచుట్టచే నీశాసనమును మరల నొక ప్రత్యేకసంఘమున కంపిరి. ఇచట వైగు విస్తారముగనున్నందున శాసనసభ త్వరలోముగియును.

సంయుక్త రాష్ట్రము

ఆనిబిసెంటుమ్యూగారి బహిష్కారము.

లక్నో సభ.

లక్నో, నవంబరు 12:— నిన్నను జరిగిన సభలో దొరతనమువారి యుత్తరపు నాడేపించుచు తీర్మానము చేయబడినది. రాష్ట్రీయదొరతనమువారి యుత్తరపును రద్దుపరచుటకు ఇండియా దొరతనమువారిని కోరుటకును ప్రజాపరిపాల కోద్యోగులు మతవిషయములలో కలిపించు కొనుట అనర్థ వాయకమని తెలుపుటకును తీర్మానింప బడినది.

మరియొక ఆక్షేపకసభ

అలహాబాదు, నవంబరు 12:— మా. మోతీలాలు సెహరాగారి అధ్యక్షతక్రింద నిచట మరియొక ఆక్షేపకసభ జరిగినది. స్వరాజ్యమునుగూర్చియు లక్నో కాంగ్రెసులను గూర్చియు నుపన్యసింపబడెను. ఆనిబిసెంటుమ్యూగారిని గూర్చి బొంబాయి మధ్యపరగణాలవారి యుత్తరపుల నాడేపించుచు తీర్మానము చేయబడినది.

సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసనసభ.

అలహాబాదు నవంబరు 12:—నేడు సభ దీక్ష కాలము జరిగినది. సర్ జేమ్సు మెప్టను గా రధ్యక్షత వహించిరి. 286 ప్రశ్నలును 12 తీర్మానములును 3 చట్టములును పరిష్కరింపబడవలసి యుండెను. ఒకసభ్యుడు 89 ప్రశ్న లడిగాను, దొర తనమువారి నిర్మాణశాఖ కార్యదర్శిగానుండి పనిచాలించుకొనిన డబ్ల్యూ-జి-వుడ్ల గారిని రూప్రీకశాశాలకు మొదలు 2 సంవత్సరములు మాత్రమే గడువేర్పరచి ప్రిన్సిపాలుగా నియమించిరి. సెక్రటరీగా పనిచేసినందుల కియ్యవలసిన ఫీంచెసును ప్రిన్సిపాలు జీతమును కలిపి మొత్తము నెలకు రు 1800 లు అతనికిచ్చుట కేర్పరుపబడినదని మా. బర్నూ గా రొకప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పిరి.

దొరతనమువారు నేనవిలో నానిటాలుకు కార్యాలయమును మార్పుటనుగూర్చి మా. చింతామణిగారు ప్రశ్నింపగా పరిపాలనము శ్రేష్ఠముగనుండుట కట్టి పర్యతయాత్రలు పెద్దయుద్యోగుల కవసరము గాన నీయాచారము నిపుడు మార్పదలపలేదని మా. బర్నూ గారు చెప్పిరి.

భౌమును ఇంజనీరింగు కళాశాల నామోదించుటను గూర్చి అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునకు తెలుపలేదని సమాధాన మియ్యబడినది. అయోధ్యకోర్టుల సవరణచట్ట ముపపాదింప బడినది. సంయుక్త రాష్ట్రముల జూదము సవరణచట్ట మామోదంపబడినది. అయోధ్య యా త్రికుల పన్ను తీసివేయవలెనను తీర్మానమును మా. చింతామణిగారు రద్దుపరచిరి. ఆపన్ను అక్రమమని మెప్టనుగారంగీకరించిరి; గాని అయోధ్య మ్యూనిసిపాలు బోర్డువారి నాలోచింపకుండ సవరింప రాదనిరి.

సెషన్సు కేసులలో అసెసరుల విచారణ మరి 9 జిల్లా లలోగూడ ఏర్పరచవలెనని మా. సయ్యురు వజీరుహుస్సేను గారు పపాదించిన తీర్మాన మామోదంప బడినది.

ప్రముఖుల రాక.

లయనలు కర్పిసు - సర్ వెలంత్తురు చిరాలు - సర్ తై నాజ్జుక్రాడకు గారు సర్ జేమ్సు మెప్టను గారింట నతిథులుగా నున్నారు.

ప్రాపెనరు గెడ్డిసుగారు.

లక్నో నవంబరు 13:—వీరు మరల హిందూదేశమునకు వచ్చిరి. వీరు చాల పట్టణములలో పురపాలన విషయములను నిర్వర్తించెదరు. ఈపట్టణమున రెండువారము లుండురు.

బర్మా

బర్మా సేన

రంగూను నవంబరు 12:—బర్మావారి కోరిక ననుసరించి డెబ్బులుకంపెనీసేన నేర్పరుచుటకు ఇండియా దొరతనమువా రంగీకరించిరి. ఈ సేన లో గ డి తే రి న వారు చేర్చుకొన బడుదురు. ఈ సేనను బర్మాలో నొక ప్రధాన సేనకు చేర్చెదరు. బర్మావారిలో నుద్యోగులుగా నుండుటకు తగినవారిపుడు లేనందున ప్రస్తుత మచటి మిలటరీ పోలీసు శాఖలోని భారతీ యుద్యోగులను నియమించెదరు. కంపెనీకి 4 స్లాటాలులు, ఒక్కొక్క స్లాటూను కొక భారతీయోద్యోగి, ఇద్దరు హవల్దారులు, ఇద్దరు నాయకులు, ఒక వైద్యుడుగాను 50 మంది సిపాయిలు, నుండురు. రెండేసి స్లాటూనుల కొక హవల్దారుడును, ఒక నాయకుడును, ప్రత్యేకముగా నుండురు.

వరదలు—ఆంధ్ర పత్రిక నిధి.

470-0-0 వాడనములు	వనూలు
శనివారమునాటి పాఠశాలమునకు	4718-8-4
ఆంధ్రవోలుగామలింగయ్యగారు-సింగరేణిబొగ్గగనులు.	11-0-0
గోదావరి జిల్లాసంఘ సహకార్యదర్శి	
దుర్గారాజు వేంకట సూర్యప్రకాశరావుగారు. వి.వి. 6-0-0	
గడ్డం కొండారెడ్డిగారు, కాకతిహోష్ట, బుడవ	
గుంట.	5-0-0
హిస్తి వేంకటవరసింహ రాజుగారు. భీమవరం	
తాంబూకా, కుముదవల్లి.	4-0-0
మంకన వేంకటసుబ్బారెడ్డిగారు, గుంటూరు	
శర్మ, పురుషోత్తి.	1-0-0
చెన్నపురి లాకా శేరి 5-వ నిరాశము.	14-0-0
470-0-0	4759-8-4

విషయానుక్రమణిక.

జాబులు	2
కృష్ణ వరదలు	8-4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
ఆంధ్ర విద్యానిధి	6
వ్యాపక వార్తలు	7
విరోధ మహాసంగ్రామము.	
విజేత తిలకవార్తలు	8-9
దేశీయ తిలకవార్తలు	10
వంగ్లేయ తిలకవార్తలు	11-12-13
దేశభావలు - ముఖ్యతైలి	14
స్వీకృతము	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 13-వ తేది

సోమవారము.

ఆంధ్ర విద్యా నిధి

నానబెట్టిన వజ్రము కాంతిపుంజులను నలుదిశలను వెదజల్లుచు మూల్యనంతంబై కారవం బుడకు భాజనంబై రారాజుల మకుటము నలంకరించగలదు. సానబెట్టిన వజ్రము కాంతివిహీనమై మూల్యరహితంబై పరిహరింపబడును. ప్రజలు విద్యారత్నాలంకృతులైనపుడు ధనము నాజించి కారవంబును గడించి సుఖములను బడయుదురు. ప్రజలు విద్యావిహీనులైనపుడు ధనకారవములు లేకను కష్టదశ ననుభవించుదురు. దక్షిణ హిందూ రాజమునందు 2,20,00,000 ఆంధ్రులు గలరు. ఆంధ్రులు జనసంఖ్యనుబట్టి హిందూదేశమునందు మూడవ స్థానము నలంకరించుచున్న జనసంఖ్యకు దగిన ప్రముఖత వారలకు లేకుండుట మహా సంతాపకరము. ఈ దుర్దశకు ముఖ్యకారణము వారియందు విద్యావ్యాపనము విశేషము గాకుండుట యని గ్రాహ్యమగుచున్నది. ఆంధ్రులు విద్యయందు కష్టాటకులకును మలయోధులవారలకును అరవవారలకును వెనుకబడి యున్నారు. విద్యావిషయమునం దాంధ్రులు వెనుకబడి యుండుటకుగల కారణము సాక్షాత్కారముగాని బుద్ధిమాంద్యము గాదని వారి గుణగణ పరిక్షానము వలన విశద మగుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునం దరవదేశమునందు గల యన్ని విద్యాలయములు లేవు. విద్యాలయములు లేకపోయినను విద్యావ్యాప్తికి దగిన సదుపాయములు గాని ప్రోత్సాహము గాని లేదు.

చెన్నపురి రాష్ట్రము నందు 31 కళాశాలలు, 742 మధ్యమ పాఠశాలలు, 31780 ప్రథమ పాఠశాలలు, 119 బోధన శిక్షాశాలలు, 82 పారిశ్రామికశాలలు, 4 వైద్య కళాశాలలు గలవు. అందు ఆంధ్రదేశమునందు 8 కళాశాలలు, 173 మధ్యమపాఠశాలలు, 14,484 ప్రథమపాఠశాలలు, 53 బోధన శిక్షాశాలలు 12 పారిశ్రామిక శాలలు, ఒక వైద్య విద్యాశాల మాత్రము గలవు. ఆ విద్యాలయము లందు చెన్నపురి రాష్ట్రమునందలి ఆంగ్ల కళాశాలలందు 7000, సంస్కృత పాఠశాలలందు 466, మధ్యమ పాఠశాలలందు 1,26,629, ప్రథమ పాఠశాలలందు 12,39,638 బాలురు, 1,14,411 బాలికలు, బోధన శిక్షణపాఠశాలలందు 4601 పురుషులు, 465 స్త్రీలు, పారిశ్రామిక పాఠశాలలందు 3859 గురు విద్యమ నభ్యసించుచున్నారు. అందాంధ్రదేశమునం దాంగ్లకళాశాలలందు 1386, సంస్కృత పాఠశాలలందు 116, మధ్యమ పాఠశాలలందు 35,588 ప్రథమ పాఠశాలలందు 4,67,413 బాలురు 89,263 బాలికలు, బోధన శిక్షణ పాఠశాలలందు 2,076 పురుషులు 116 స్త్రీలు, పారిశ్రామికపాఠశాలలందు 393 గురు మాత్రము విద్య నభ్యసించు చున్నారు.

మహారాష్ట్ర దేశమునందు విద్యార్థుల సహాయార్థము మహారాష్ట్ర విద్యానిధి గలదు. నంగ దేశమునందు జాతీయ విద్యానిధి గలదు. అట్టి నిధిని నాంధ్రదేశమునందు స్థాపించుట వలనను నాంధ్రుల విద్యావ్యాప్తి కనుకూలముగ నుండుట సహజము. ఆ సంకల్పమును నెరవేర్చుటకై నాలుగేండ్లకు పూర్వము చెన్నపురియందు “ఆంధ్ర భాషి విద్యాభివృద్ధి సంఘము” అను సంఘము స్థాపితమైనది. ఆ సభకు మా॥ బ. నరసింహేశ్వర శర్మగారు సభాధిపతిగ నియమితులైరి. కొంత పని జరిగినది. కారణాంతరముల వలన నాసభ వృద్ధిజెందలేదు. సభోద్దేశము లిటులు తెలుపబడినవి:—

(1) మహా ఉన్నతవిద్యా కాలలలో చేరియుండు అభివృద్ధి మిక్కిలితక్కువగానున్నదో అట్టి (ఎంజీసిరింగు, వైద్యము మొదలగు) శాస్త్రములను మన దేశమునందును, అన్య దేశములయందును అధ్యసించెడు విద్యార్థులకు ధనసహాయము చేయుట; (2) వివిధ విషయ బోధకములకు పతనీయగ్రంథములును, ప్రకృతి శాస్త్రములను గురించిన వాఙ్మయమును మన మాతృభాషయందుండుట మనయభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనములలో నొకటి గనుక అట్టి గ్రంథములను వాఙ్మయమును సాధించుటకై జరుగు ప్రయత్నములకు తోడ్పడుట; (3) ఆంధ్రదేశమున కొక విశ్వవిద్యాలయము లభింపజేయుట. ఈ యాదర్శముగా నుంచుకొని అందుకు వలయు మార్గములను కల్పించుటకై మన ప్రాథమిక, మధ్యమ, ఉన్నత విద్యలయందు మనకుగల కొంతలను నివారించ బ్రయత్నించుట.

రెండవ యుద్దేశమును దేశమునందు వెలసిన గ్రంథమాలలు నిర్వహించుచున్న విగాన నా పనిని నీసంఘము పూనుకొనుట ప్రస్తుత స్థితియందు దవసరమని తోచదు. తేలిచిన రెండు కార్యములను సాధించు నిర్వహించుట యవసరము. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకై యాంధ్ర మహాసభయును ప్రయత్నించుచున్నది. ఏతత్కార్యసిద్ధికై మహాసభకు తోడుగవిద్యాభివృద్ధిసంఘమున సయితము ప్రయత్నించినను దోషములేదు. ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము నిర్మితమైనపుడు విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము సాధ్యముగాన మనము ప్రస్తుతము చేయవలసినదేమియును లేదని కొందరు వాదింప వచ్చును. కాని యావాదమునందు పట్టులేదు. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము త్వరలో సాధ్యముగాదు గాన విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకై పాలకులను త్వర పెట్టుటవలన లాభము గలుగును గాని నష్టము గలుగదు. విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమును గోరుచు పాలకులకు విన్నపములను విరివిగ బంపుట యవసరము. ఈవిషయ నిర్వహణమునకై దేశమునం దనేకమైన సంఘములు పనిజేయుట కవకాశము గలదు. అందువలన నీ సంఘమువలన నాంధ్ర

మహా సభోద్దేశముల కుత్తేజనము గలుగును కాని భంగము గలుగనేరదు. ఈసంఘము నిర్వహింపదలచిన యుత్తేజములందు మొదటిది ప్రముఖము. చెన్నపురికి రాకపోకలు సులభసాధ్యములైనతరువాతను నాంధ్రులందు విద్యాధిగమనాసక్తి హెచ్చినది. శ్రీమంతులకు విద్యాసంపాదనము సాధ్యమైనను సామాన్యుల కమితమైన వ్యయ భారమువలన విద్యాసంపాదనము దుర్లభమైనది. ముఖ్యముగను ఎంజీసిరింగు వైద్య విద్య లాంధ్రుల కందరాని పండ్లైనవి. ఈ విద్యల నభ్యసించెడి యాంధ్రులు బహుస్వల్పముగ నున్నారని లెక్కలవలన దెలియుచున్నది. ఆలోచమును నివారించి బుద్ధిమంతులకు ద్రవ్యసహాయమును జేసి విద్యనందు బాలుచేయుటకై ఈ సంఘము స్థాపితమైనది. ఈ సంఘమువలన నుపవేతనమును బడసిన వైద్య విద్యార్థి సుందరరాజుగారు ఉన్నత పరీక్షయందు తీర్పుకై ఇప్పుడు గ్రీసుదేశమునందలి సర్లోనికయందు నైనికులకు వైద్య సహాయమును జేయుచున్నాడు. కాని ద్రవ్యలోపమువలనను నితర కారణముల వలనను విశేషముగ పని జరుగుట కవకాశము లేకపోయినది.

సంఘోద్దేశములను విరివిగ వ్యాపింపజేసి విద్యార్థుల కుపవేతనముల నిచ్చుటకు సామ్యును వసూలుచేయు మార్గములను నిర్ణయించుటకై గత భానుచాసరంబునందు మా॥ బ. నరసింహేశ్వర శర్మగారి ముదిరంబునందు స్థిర సంఘము గూడినది. సంఘోద్దేశములను వ్యాపింపజేయుటకై మా॥ 1000లను పెట్టుబడిపెట్టుటకు శర్మగారు సహజోదార శీలముతో నంగీకరించిరి. దేశమునం దంతటను కార్యశూరులు బడులుదేరినగాని పెట్టుబడిధనమువలన లాభము గలుగజోదు. దేశమునందన్ని ప్రాంతముల నుండియును సభ్యులను జేర్చుటకును ప్రతి సభ్యుని నుండియును వాసిక చందా నొక రూప్యమును వసూలు చేయుటకును సంవత్సరాది దినమునందు విద్యానిధికై దేశమునందంతటను భిక్షము నెత్తిడి ఏర్పాటులను జేయుటకును నిర్ణయింపబడినది.

నరసింహేశ్వర శర్మగారు మహోద్యమమును నిర్వహించుట కుపక్రమించిరి. ఈయద్యమవిజయ ముంధ్రుల యధీనమునం దున్నది. భరతఖండమునందు రెండుకోట్లకు మించిన యాంధ్రజనులు గలరు. ఏడాది కొకరూప్యమును నీయగల వారు లక్షలకొలది గలరు. వారలీనికి సభ్యులుగ జేరుటకును నితిరులను జేర్చుటకును ప్రాధిక్తులు. దేశమునందు భిక్షసాధుములకు సంఘనిధులు గలవు. ఆనిధి ద్రవ్య మాయా సంఘమునందలి విద్యార్థులకు మాత్రము వినియోగింపబడుచున్నది. ఈ నిధి ద్రవ్యము జాతిమతకులభేదము లేకను యోగ్యులైన యాంధ్రవిద్యార్థులకు వినియోగింపబడును. బహుజనోపయోగమైనయూమహాత్కార్యము బహుజనసహాయమువలననే సాధ్యము గాగలదు. విద్యాభిమానులైన దేశబంధవులారా! మన పురోవృద్ధికి విద్యావ్యాపనమే సాధనము. ఆసాధనమును బడయుట కాంధ్రసోదరులు యథాశక్తిని తృణమునో కణమునో సమయమునో సమర్పించి తిరుసోదరులకు విద్యాదానమునుజేసి దేశాభ్యుదయమునకును దోడ్పడుటకు ప్రార్థితులు. విద్యావ్యాపనమునకై విశేషమైన ద్రవ్యమును వ్యయము చేయుచున్న శ్రీశివాపురము రాజాగారి మార్గమును రాజులు శ్రీమంతులు విద్యాసంతులు ప్రమాణముగ గైకొనుట శ్రేయస్కరము.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకు.

సత్యవర్తన బంధకము.

కొన్ని ఆంగ్ల ఇండియన్ పత్రికలకు దురహంకారము దుర్భాగము దురభిమానము దుష్ప్రభావము సహజలక్షణములు. పూజ్యులైన భారతీయ నాయకులను హేతువును లేకున్నను నిందించుటయే ఆ పత్రికానిర్వాహకుల పని. మద్రాసు మెయిలుపత్రిక తిలకు గారిని గురించి చేసిన వ్యాఖ్యాన విదూషితికి నిదర్శనము. తిలకు గారు సత్యమునందే తుణమునకై రూ. 40,000 జామీను నీయవలయునని పునహానగమునందు దండనాధికారి నిర్ణయించెను. బొంబయ్ ప్రాజెక్టు దండనాధికారి తీర్మానమును వివరించి తిలకు గారి ప్రసంగములు రాజగ్రోహ పూరితములు గావనియును సత్యమునకు బంధక భవమును గోరుట భగ్నవిరుద్ధ మనియును తీర్మానించినది. తీర్పును జెప్పిన వారు న్యాయాధీశులు చేచిలరు సాగారులు. వారు తిలకు ప్రసంగములందచటచట తీవ్రమైన ఖండనయున్నను సంభాషణముల సారము రాజగ్రోహ పూరితము గాదనియును రాజగ్రోహ నేరారోపణమును జేయుటకు పీలు లేదనియును తీర్మానించిరి. న్యాయాధీశులు విచారణకు పాల్గొని తిలకు గారి ప్రసంగములు గాని తిలకు గారి జీవితచరిత్రము గాదు. మెయిలుపత్రిక ఈ సంగతి మరచి తిలకు గారి చరిత్రను బట్టి ఆయన దండనార్హుడని నిర్ణయించినది. రాండుజాక్సన్ మాత్యులకు తిలకు పరోక్ష కారకు డనియును ఆయన ప్రసంగములు వ్రాతలు రాజగ్రోహ పూరితము లనియును లోగడ రెండు ధినిక బరిగించుట యసంగత మనియును మెయిలుపత్రిక వ్రాసినది. న్యాయమూర్తులు తమ సాన్నిధ్యమునగల విషయములను విమర్శించి న్యాయాన్వయములను నిర్ణయింపవలసియుండు రుగాని సంబంధములేనివిషయములను మనస్సునందు జెట్టుకొని మద్రాసు మెయిలులోనిని న్యాయవిమర్శనమును జేయజాలరు. మెయిలుపత్రిక ఈ విమర్శనముతో తనివొందలేదు. మెయిలు పత్రికలోని ఈ క్రిందివాక్యములు పరమ శాంతస్వభావులకును నసహ్యమును బుట్టించుట సహజము. "తిలకు గారు వారి మత సోదరివంటి జనులపట్ల పాలకులుచూపెడి భావమువలన నేమి యుపకారము గలుగునని పాలకులను మేము ప్రశ్నించుచున్నాము. తిలకు దేశోపద్రవకరుడైన వెంటనే సాంతముగ సంహరింపబడ వలయును." న్యాయవిమర్శనము నెవమున భారతీయుల భక్తికి పాత్రుడైన తిలకు మహాశయుని నిందించుట భారత జాతిని నిందించుట యని ప్రాంతపులు తలంచుట సహజము. అధికారు లిట్టి దుండగపు వ్రాతలను వ్రాసెడి ఆంగ్ల ఇండియన్ పత్రికా నిర్వాహకుల నేల యుపేక్షించెదరా తెలియకున్నది. ఇట్టి వ్రాతలు జాతి ద్వేషమును పురికొల్పువా? తిలకు గారు మద్రాసు మెయిలు పత్రికలో పత్రికలకు జ్ఞానోపదేశమును జేయుటకై తగిన చర్యను జరిపించుట సహజముగ నుండును.

రమ్యవారి ప్రకటనము.

మద్రాసు, నవంబరు 12:— డాన్మ్యాబునది ఎడమ తట్టుననుండి రమ్యవారు జన్మవోడా వంతెన మొగవైగుండ్లను వదలిరి. జన్మవోడా కెదుటను బుఖారెట్టు ఇనుపదారికి సమీపమున నది కొక మైలు దూరమునగల దుహారియా గ్రామమున రమ్యవారు వశపరుచుకొనిరి. కొద్దిపాటి శత్రు వైద్యము నదిరి దాటెనని తెలియుచున్నది. ఎట్లు దాటెనో తెలియ లేదు. రమ్యవారిరంగమున పోరుటకు రమ్యవారు బహు శీఘ్రముగ సన్నాహ మొనరించిరి. డాన్మ్యాబునది మీదనున్న హార్వే పట్టణమును దానికి తూర్పున 15-20 మైళ్ళ ప్రదేశమున రమ్యవారు వశపరుచు కొనిరి. ఇటీవల కొద్ది రోజులలోవారు 14 మైళ్ళు ముందుకు వెళ్లిరి. వారిపుడు జన్మవోడాకు 29 మైళ్ళలో నున్నారు.

రుమేనియను విజయము.

లండను, నవంబరు 11:— రొమేనియనులిట్లు ప్రకటించిరి:— డాన్మ్యాబునదిపై తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. డాన్మ్యాబునది ముఖద్వారమువద్దకు శత్రువులు రాబ్రయత్నించి కాని ప్రోసివేయబడిరి. డోబ్రూజాయందు మార్పులేదు. మాట్లేవియోక్ లోయయందును, ప్రహోవా లోయయందును శత్రువులు మహాప్రయత్నములనుపలిపిరి కాని వ్యర్థమైరి. డ్రాగ్ల వీల్చి ప్రాంతమునందొక కందకమును పట్టుకొంటిమి. ఆట్టునది రెండవగట్టున తీవ్రమగుయుద్ధము జరిగినది. మేము ఉత్తరముఖముగా ముందుకునాగి ఘోరైలుఅను కొండను పట్టుకొంటిమి. ఆట్టునది కుడివైపున శత్రుప్రయత్నములు వ్యర్థ మొనగ్గుబడినవి.

సెర్వియావారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 11:— నిన్ను సెర్వియా సేన సెర్బియా కొయ్యద్ద శత్రువుల నోడించి చాలాస్థానముల నాక్రమించి 600 మంది సైనికులను చాలాధిరంగులను పట్టుకొనెను.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(1)

జాజ్జిచాను పోలీసు కోర్టు.

భాజ్ బహద్దరు బజ్జిల్లా సాహేబు గారు.

పోర్టు నేషను గడబిడ

వెంకటరెడ్డి కేసు.

(మొన్నటిదినును తరువాయి.)

బాద్మనగారి వాదనాకేషము: భారతీయులు వెంచినరు వెల్లిరి. ఫిర్యాది మొదటినుండి తుదవరకును జరిగిన సంగతిని వెంపుజేసి చెప్పచున్నాడు. అదంతయు అబద్ధము. అసంగతి సాక్ష్యమువలన విశేషముగబుజులై నది. అనేకమంది సాక్షులు రిచ్చార్డుస్ వెంకటరెడ్డినిగొట్టగా జూచినటుల జెప్పచున్నారు. అందఱును ఆసమయమున నాసంగతి నే ఒక్కమారుగ జూచినటులున్నది. కావలసినంత అనవసరపు సాక్ష్యము వచ్చినది. కాని అది నేరము నిరూపించుటకు దగినది కాదు.

ఛాంటర్నగారిపై నెట్టి నేరమును లేదని వారు వాదించిరి అతడు మిక్కిలి ఉన్నతోద్యోగి. వాని సాక్ష్యమును జేయటకుగా నతనిగూడ నిందులో ముద్దాయిగా జేర్చిరి. ఛాంటర్నగారు దీనిగూర్చి యిండుకయు ముందు సన్నాహముచేయలేదు. అతనిమీద వచ్చిన సాక్ష్యమేమన, అతడు ఎగ్జూరు ప్రేషనువద్ద రిచ్చార్డుస్ గారిలో "అది జరిగి తీరవలయుననెను". ఆ యది భారతీయుల జిడుగ గొట్టుటకే కాక యనేక సంగతులకు చెందవచ్చును. అందఱు సాక్షులుగూడ ఛాంటర్నగారు ప్లాటు ఫారముమీదనున్నటుల జెప్పిరి. పిమ్మట నతడుకర్ర తిప్పచున్నటులను, "తగిన పాయస్పిత్రముకానివచ్చి" యనినటులను నూచింపబడినది. ఒకవేళనతడు, "భారతీయులారా, మీరే యీకలహమున కంతటికిని కారకు" లనియున్నను నదికేసు ప్రోత్సాహముజేయు రిక్ష నందజాలదు. అతనిపైని వచ్చిన సాక్ష్యముల సందర్భములు స్వాధీనములు, అబద్ధములు. రిచ్చార్డుస్ గారు ప్లాటు ఫారముమీద నున్నంతమాత్రమున వారు కేసును ప్రోత్సహించి రనకూడదు. అతనిమీద వచ్చిన సాక్ష్యమేమన నతడు తనకొడు కేడునపుడు వాని సహాయాగ మరిగెను. కుమారుని సహాయమునకు తండ్రిపోవు తెంతయు ననుంజనము. అతడు వెంకటరెడ్డిని గొట్టుముతోగొట్టెను. అకడొక్క దెబ్బనే కొట్టెను. చిన్న దెబ్బలు మాత్రమే అందువలన తగిలినవి. అతడు కృష్ణారావుగారిని గొట్టుట సర్వాబద్ధము. దెబ్బలిన్న కృష్ణారావుగారు సహితము తన్నుగొట్టిన యతడు రిచ్చార్డుస్ అని చెప్పలేకపోయెను.

నూజియంటు గ్రాంటుగారు 3-9-న ముద్దాయిల తరపున వాదించవచ్చెను. అందఱునుకలసి ఈకుట్రను పన్నుట కేవల మబద్ధము. ఒక దుకాణదారుని మాటమీద నీ నేరము స్థాపింప బడినది. కుట్ర కొక ఉద్దేశముగాని, పద్ధతుల నతిక్రమించు సంఘము కూడట గాని లేదని కోర్టువారు నమ్మినపుడు కేసంతయు నబద్ధమగుచున్నది. అప్పుడు ప్రతి వ్యక్తిమీదను ఫిర్యాదు చేయవలసియుండును. తరువాత ఆంగ్ల ఇండియన్లు బలము సుపయోగించిరి చెప్పబడినది. ఒకకొక్కరులులే చేసిరిని నిర్ణయించుట కెట్టిసాక్ష్యమైనగలదోగుర్తపట్టువోటు నకువచ్చిన ప్రోసిక్యూషను సాక్షుల విచారణ జూచిన మిగుల వ్యత్యాసము గనుమించుచున్నది. గుర్తపట్టువోటు సాక్ష్యము తప్ప మరేవియు ముద్దాయిల నేరము నించుకయు నిరూపింపజాలవు.

రెయిలుబండిలో భారతీయులే బలవంతులయి యుండగను, భారతీయులసంఖ్య జూచిన నమ్మతముగా నుండగను, భారతీయులు నాంగ్లోఇండియనులు గొట్టవచ్చి నటుటను కోర్టువా రెటుల నమ్మగలరని బాద్మనగారు రడిగిరి. ఇంకను ఆంగ్లోఇండియను లాత్యసంరక్షణ జేసికొన గడంగిరన కొంత సమంజసముగ నున్నదని వారు చెప్ప సాక్ష్యమునందలి లోపములజూప నారంభించిరి. అపుడు, పోర్టు ప్రేషను వద్ద ద బృహలాట గాక గడబిడ యే జరిగెననిన, గడబిడకిత ననుసరించయే ముద్దాయిల క్షీంచెదమని కోర్టువారు బలుకగా నీవాదన బృహలాట సంబర్ధముననే చెల్లుననియు వబ్బుజులాట జరుగలేదనిన వెంకటరెడ్డి ఫిర్యాదు కొట్టివేయవలసి యుండుననియు, పిమ్మట నాంగ్లో ఇండియనులపై పోలీసువారు తెచ్చిన గడబిడ కేసును న్యాయాధికారులు విచారించురుగాక యనియు బాద్మనగారు చెప్పిరి.

ఇంతటితో వెంకటరెడ్డి ఫిర్యాదుకేసు శుక్రవారమునాటికి వాయిదా వేయబడినది.

నేటి దినచర్య.

పోర్టు నేషను గడబిడ.

పోలీసువారి కేసు.

భారతీయులపై నేరారోపణము.

జె. జె. రిచ్చార్డుస్ గారు నేటి దినమున బరిక్షింపబడిరి. సాక్షి వాక్యాలుము, ప్రాముఖ్యము 41 వత్సరములు. ఉద్యోగము

దక్షిణ ఇండియా ఇనుపదారిలో "ట్రాక్ ఇన్ స్పెక్టరు" పని. జూలై 27 వ తేదీని జరిగిన గడబిడ నత డెలుగున. అదినునున నతడు పల్లవరమునుండి, యుత్తరపుల ననుసరించి ప్రయాణముచేసెను. మాంబళములోపల నేమియు జరుగలేదు. గడబిడ స్వభావమేమన కొక భారతీయుడు రిజర్వెడు వెల్లిలోనికెక్క బ్రయత్నించెను. అతడటుల జేయుటలో నివారింపబడెను. అన్ని బండ్లలోను చప్పటలు విననచ్చుచుండెను, ఎగ్జూరు ప్రేషనువద్ద నది అధికమయ్యెను. సార్కు ప్రేషనువద్ద రైలులుపులు గూడ ప్రాగింపబడెను. పోర్టు ప్రేషనువద్ద బండి యాగినపిమ్మట ప్రయాణికులందఱును బండ్లుదిగిపోయిరి. ప్రయాణికులు వెద్దగేటు, తూర్పుగేటు పట్నమును గేటులవ్వారా బయటికిపోయిరి. అనేకులు వెద్దగేటునుండియే పోయిరి. సాక్షి వెద్దగేటువద్ద నిలచుండెను. ముగ్గురు భారతీయులు మెక్ మోహనుని వెంబడించిరి. ఆ తడవులకు కో ప గించి వారల ద్రోసివేయ బ్రయత్నించెను. వారల గేటుదాటి పొమ్మని యతడు కేకవేసెను. కేటు దాటగనే ఒక ఆంగ్లోఇండియను డుండెను. వానిచుట్టు ననేకమంది భారతీయులు మూగి యుండిరి.

పిమ్మట కొక భారతీయుడొక కర్ర తిప్పబడుట తనకు చూచెను. వాని ముంగట స్త్రాసేయుండెను. మెక్ మోహను నితో దబ్బురలాడిన భారతీయు నతడు పోల్చుకలడు. కోర్టు మీద దబ్బురలాట జరుగుట నతడు చూచెను. ఏమి జరుగుచున్నదియు వానికి తెలియదు. సైని దబ్బుజులాట జరుగుచుంటున్న నతడు ఒయటికి పోలేను. కృష్ణారాధాగారికొడుగును బట్టుకొని స్త్రాసీ వైపు బరువెత్తుచుండెను. అప్పుడే ఛాంటర్నగారు సాక్షి వెనుకకు వచ్చిరి. పిమ్మట నతడు బండిని బయలు దేరింప జోయెను. తలుపులు వేయబోయి తన కుమారుల ప్లాటు ఫారము మీద నుండి నియోగించెను. అతడు తిరిగివచ్చుసరికి 3/4 గురు ఆంగ్లోఇండియనులు బండిలోనికి దుమికిరి. వారిని లోపలికి బామ్మన నాజ్జాపింప నున్నపుడు వాని పెద్దకుమారుడు, "దాదీ, దాదీ" అని అగచెను. అతడు గేటువద్దనుండి భారతీయులచే విసిరివేయబడెను. వెంకటరెడ్డి కన్నులు నాయరుల నతడు పోల్చుకలడు. వెంకటరెడ్డిసాక్షి కుమారుని కంఠము బట్టుకొనియుండెను. వాని పీపు వై ముఖము నుంచెను. కుమారుని సంగక్షించుటకు సాక్షి పరుగెత్తెను. పోర్టు ప్రేషనువద్ద తలపుల కొట్టుట క్రిమినలువారికి రిపోర్టు చేయబడెను. గుర్తపట్టువోటు నతడుండెను. అచట వెంకటరెడ్డి కన్నులు నాయరుల గుర్తించెను. పిమ్మట సాక్షిని శ్యామారావుగారు క్రాసువిచారణజేసిరి.

కేసు విచారణలో నున్నది.

రుమేనియావారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 12:— ట్రీటసులోయలో అలమిసు ప్రెక్టెసలు కొండలు మావశేమైనవి. ఉజులలోయలో పెర్ని కాగుట్ట సమీపమున శత్రువులు ఎనిమిది సార్లు తలపడగా తిరిమిపిమ్మట మేమవస్థుండన మొనరించి వార్సా సియానుండి నెలకువరకు శత్రువులను పారదోలితిమి. సుక్సి, అటమియాగుట్టలను వశపరుచుకొంటిమి. బజువాయెద్ద శత్రువుల నోడించితిమి. ఆట్టులోయలో ముందునకు పోవుచున్నాము. కుడితట్టున శత్రువులు తీవ్రముగ తలపడిరి. జుయలలోయలో చూసేనలు కొద్దిగా దిగువకు పోవలసినచ్చెను. డోబ్రూజాలో టైరలు ఇమిను - కెయిమి - కియననిపు రంగమునకును పోయి 100 మందిని పట్టుకొంటిమి.

కాక్ సన్నాపై శత్రుస్ఫుల గాల్పుట.

లండను, నవంబరు 11.—రష్యుల నల్లసముద్రపు వాకాదశము కాక్ సన్నాపను గేలిగా పురములపై శత్రుస్ఫుల గాల్చి విశేష నష్టము గలిగించెను.

సలోనికా ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 12.—సెర్బియా మొగలో సెర్వియా వారు బల్గేరియావారిని తరిమి ముందుకు పోయిరి. కుకినరును అంతయు నిపుడు వారి వశమైనది. వెలోగు గ్రామము పట్టుబడినది. బల్గేరియనులు చాల సార్లు తలపడి అధిక నష్టములకు పాల్గొనిరి. సెర్వియావారు వెల్లిసేలే ముద్దాయు పట్నమునకు పోయిరి.

సలోనికా బ్రిటిషు ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 11:—ప్రోసిస్లాలోని శత్రుస్థానములపై కాకాశత్రస్సులు వదలిన గుండ్లవలన వానికి నష్టముకలిగినది.

డచ్చివారి తపాలనౌకను పట్టుకొనుట

ఫ్లెమింగు, నవంబరు 10:— "కోనిగ్ నో రీజెంటు" అను డచ్చివారి తపాలనౌక ఈ యుద్ధమును బయలుదేరినది. దానిని జర్మనులు పట్టుకొని ట్రీబర్గకు తీసికొనిపోయిరి. ఇంకొక తంతివాడ

ఫ్లెమింగు, నవంబరు 11:—మారిండ్ అను పురుషుడొ "కోనిగ్ నో రీజెంటు" నావను నిలిపివెట్టిరి. నావియందు 4వరుండి ప్రయాణికు లుండిరి. వీరిలో 16 మంది బిడ్డలు. 19 మంది బ్రిటిషుజనులు. వీరిలో 9 మంది రూతెబెక్ నుండి వచ్చినవారు.

బరోవా మహా సంగ్రామము

నెర్వియావారు ప్రతాపశీలురై ముందున కేగుట

మిత్రముండలి వైమానికుల ప్రజ్ఞ

రష్యా రుమేనియా సేనల అవస్కాందము

పాగ్ల మెంటునభి—హిందూ దేశవిషయము—చేబల్లేరు గారు క్లాఫునీయుముగ సచుత్తముట

(రైటరు ఏ జి సి.)

ఇంగ్లండు

యుద్ధ విషయము

ఫ్రెంచి ప్రభువుగారి వాక్యములు

లండను, నవంబరు 10 :—గిల్బర్టు హేనం దుపన్యసిం చుచు ఫ్రెంచి ప్రభువుగారు ముఖ్యరంగములం దంతటను యుద్ధము మనలోగ్రస్థితి నొందుచున్నదనియు, ఇప్పటికంత స్థితి రాకున్నను, రాబోవు వసంత కాలమునకు యుద్ధఫలిత మును నూచించగల స్థితి రష్యక గలుగవనియుచెప్పిరి. ఒక సంవత్సరము మొదటికంటె ఇప్పుడు యుద్ధఫలము నున పక్ష మున నేతప్పక అనుకూలముగా నుండగలదను నమ్మకముగలుగు చున్నది. అప్పుడు యుద్ధము తీవ్రముగా నుండునప్పుడు యుద్ధ ఫలిత మంత స్పష్టముగా గనపడలేదు.

జనరల్ బ్రస్లాఫ్ గారు

లండను, నవంబరు 10:—జనరల్ బ్రస్లాఫ్ గారితో నొకరు మాట్లాడగా వాకిట్లు చెప్పిరి:—మిత్రముండలివారు కలిసి సక్రమావస్థలందు సేర్పాటుచేసికొనిన తరువాత శత్రువుల నిరంతర పరాజయము చేసిననుండి యారంభమగును. రష్యాదేశమున వైర్యతీసా ముఖమునందు అవస్కాంద ప్రారంభమునకు శత్రువు రెన్నియో పర్యాయములు ప్రయత్నములు సలిపి వ్యర్థమైరి. పరాసు రంగము నందు అంగ్ల పరాసు సేనలు శత్రువుల రక్షణ స్థలములను ధ్వంసము చేయుచు తమ మహాబలమును నిరూపింపగలిగినవి. రాబోవు సంవత్సరమునందు రష్యను సేనలు విశేషమై మహా బలవంతమగునుగాన అప్పటినుండి రష్యను ప్రభావాన్ని తేజస్వి చుండును. ఈ సంవత్సరము మనకింకను యుద్ధోపకరణములును, ఫి గండులును చాల తక్కువగ నేగలవు. రొమేనియా రంగమునందు శత్రువులు కాశ్యేలియనులను దాటజాలకున్నారు. స్వల్పము గా రొమేనియనులకు పరాజయము కలిగినను అదియంత విశేషముగా జెప్పదగినది కాదు. రొమేనియను వీలైనంతవఱకు తు స్టుచుదవఱకు రక్షించుటకు చక్రవర్తిగారినుండి సేదవానిన ఆకు అందఱును బద్ధకంకంబులై యున్నారు.

తురుష్క దేశము

జర్మనీ దేశమునా టగుట

లండను, నవంబరు 9:—ఆస్ట్రియా గారు గిల్బర్టు హేనం దు ప్రసంగించుచు తురుష్క దేశమునందు జర్మనీవారి యెగుట ఆస్ట్రియనులను హత్యచేయుచున్నారనియు, తురుష్కులును జర్మనుల సాటివారు రగుచున్నారనియు చెప్పిరి. తురుష్క దేశ మును జర్మనత్వము నొందెనని వారు చెప్పిరి.

హిందూ దేశమునందు నిర్బంధసైనిక సేవ.

లండను, నవంబరు 9:—సైనిక సేవా శాసనమును హిందూ దేశమునందలి యూరోపియనులకును, ఆంగ్లో ఇండి యనులకును వర్తిండునట్లు చేయవలయునని యేటుగారు నూ చించిరి. చేబల్లేరు గారు గ్రేటు బ్రిటనుకు వెలుపల బ్రిటిషు దేశములలో దీనికిని ఆశాసనము వర్తింపదు. హిందూ దేశము నందలి నాగికే రేలు వర్తింపచేయవలయునో నాకగమ గుట లేదు.

నౌకలను ముంచుట

లండను నవంబరు 11:—“బోగోటా మాగ్నా” “ఎరలు ఆఫ్ ఫార్మర్” అను బ్రిటిషు నౌకలు ముంచబడినవి. బోగోటా మాగ్నా వారిలో 17 గురిని కాపాడిరి. 2 పడవలు కనబడుట లేదు.

మెయిలు స్టీమరు,

“కర్నాటా” అను మెయిలు స్టీమరు గతమాసము 12 తేదీని బొంబాయినుండి బయలుదేరి ఈనెల 11వ తేదీని లం డను చేరినది.

ఈనెల 5వ తేదీని ఆంగ్లదేశపు టపాలను తీసికొనిపో వుచున్న “సార్వెట్టి” అను మెయిలు స్టీమరు 10 వ తేదీని ఏడెన్ చేరినది.

హిందూ దేశపు విద్యార్థులు.

లండను, నవంబరు 9:—హిందూ దేశపు విద్యార్థులకు ఆంగ్లదేశపు విశ్వవిద్యాలయములను గూర్చియు, విద్యాక్రమ మును గూర్చియు, ఏర్పాట్లను గూర్చియు సలహా నిచ్చుటకు మల్లెట్ గారికి బదులు డాక్టర్ టి. డబ్ల్యు. ఆర్నోల్డ్ గారిని నియమించిరి.

తిరువాత్ కూరునందలి, “మొనేజ్మెంటు” అను ఖనిజము.

లండను, నవంబరు 9:—తిరువాత్ కూరు ఖనిజవ్యాపా రసంఘమువారు తమ కంపెనీలోని శత్రువుల భాగములను తామే కొనిరియు, “మొనేజ్మెంటు” ఇసుకను నమ్మకస్థులగు బ్రిటిషు ప్రజలెవరైనను వస్తునిర్మాణమునకు గొనవచ్చును.

ఒక బ్రిటిషుకంపెనీ

పారిసు, నవంబరు 10:—ఆఫ్రికాలోని ఆల్జీరియానుందు పెట్రోలియం వ్యాపారమును జేయుటకు ఒక బ్రిటిషుకంపె నీకి సౌకర్యములు కూర్చబడినవి రాజకీయ సంఘమునందు చెప్పబడినది. కర్మాగారముల మంత్రి బ్రిటిషు పరాసువారి స్నేహమునుగూర్చి విశేషముగా వర్ణించెను.

వత్రికల మూల్యము హెచ్చుట.

లండను, నవంబరు 12:—ఈనెల 20 వ తేదీని లండను వైముప్రతిక మూల్యము 8 1/2 పెన్సులకు హెచ్చింప బడును. తక్కిన ప్రాముఖ్యతగల దినపత్రికల మూల్యముగూడ హెచ్చు వచ్చును.

హిందూ దేశము—యుద్ధవ్యయము

లండను, నవంబరు 8:—ప్రజాప్రతినిధి సభలో వెడ్డెవుడ్ గారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు యుద్ధమున విషయ మును గూర్చి హిందూ దేశమునందును, ఇంగ్లండునందును ఆలో చించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి హిందూ దేశ ప్రభుత్వము వారు ఇవ్వగల సామ్యు కొంత యే గలదు. యుద్ధము వలన ఇంగ్లండు నుండి హిందూ దేశము అప్పు తీసికొనుట కేమియు వీలుగాకున్నది. హిందూ దేశము లండను నుండి ఋణము తీసికొనకుండుటయే హిందూ దేశము చేయ గలిగిన సాహాయ్యమని మెకెన్నా గారిని. హిందూ దేశము ఈ సంవత్సరము 75 లక్షల పౌనుల ఋణమును లండనులో వీర్చివేసినది, యుద్ధారంభమునుండి ఇంతవఱకు 70 లక్షలవఱకు ప్రభుత్వమువారి పత్రములను గొనినది. హిందూ దేశమునుండి అనేకలు యుద్ధవ్యయములకు చందాలు తెచ్చుచున్నారను మాట నిజము; కాని యుద్ధమును పేరట హిందూ దేశము నుండి సామ్యువచ్చునని తోచదు. సేనాసౌకర్యాది/విషయము లందు హిందూ దేశము ఇదివఱకునుండియే వీలైనంతవఱకు సాహాయ్యము చేయుచున్నది. యుద్ధారంభమునందు బ్రిటిషు వారు పొందజాలని వస్తుసమూహమును హిందూ దేశము ఇంగ్లండు కిచ్చినది. సెనాసౌకర్యాదు విషయ విచారకసంఘ మువారు హిందూ దేశము చేయగల సాహాయ్యముగూర్చి తెలు పుదురు.

త్రాగుడు పదార్థముల కంట్రాక్టులు

లండను, నవంబరు 11:—సేనా శిబిరములందు త్రాగుడు పదార్థములను అమ్ముదుకాణములకు కంట్రాక్టులను ఇంగ్లండు స్కాట్లాండు, ఇర్లాండు, ఈజిప్టు మాల్టా, జిబ్రాల్టర్ బెర్మాడా మున్నగు స్థలములలో మాన్పించిరి. వీనికిబదులు ప్రత్యేకాధికారులే వీని క్రయత్యయము జూచుచుండురు. కంట్రాక్టుల వద్దనున్న మరలను సామగ్రిని ముందు 20 లక్షల పౌనులకు గొన వలయును.

కందకములలో బొగ్గు

లండను, నవంబరు 10:—కందకములలో నుపయోగించు బొగ్గును జేయుటకొరకు సులభోపాయమును వెదకుచు నుండు గుండు సామగ్రి మంత్రులు భూమిలో నుండు వృక్షభాగముల వినియోగములను పరిశీలించుటకు బ్రయత్నించుచున్నారు. ప్రస్తుతము దుంగలవలన టన్నుకు 10 పౌనులు వ్యయ మగుచున్నది; కాని వైయుపయోగమువలన టన్నుకు 30 పిల్లింగులై యగునని యూహింపబడుచున్నది.

ప్రాన్సు

ద్రవాగ్ని యుద్ధము

విఫలమగుట.

పారిసు, నవంబరు 11:—ఈమధ్యాహ్నము మిట్లు ప్రకటింపబడినది:—సోమునదికి దక్షిణమున తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. డెనికోరు ప్రాంతమున శత్రువులు ద్రవాగ్నిని బ్రయోగించిముట్టించిరి; కాని వారిప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థములై విశేషనష్టము గలిగెను. రెఫ్రినెంటు గినియక్ అను పరాసువైమానికుడు తన 20 వ 21వ శత్రువైమానములను నేల గూర్చెను. మరిమాడు విమానములును నేలగూర్చబడినవి.

సోమునది వైపున శత్రుస్థానముల మీద 2 టన్నుల బొంబులను వేసితిమి. ఒక పరాసువిమానము ఓ ఫెకెబర్గ్ అను పురముపైకిబోయి విశేషముగా బొంబులను వర్షించి అంత నష్టము గలిగించెను.

విమాన యుద్ధములు

లండను, నవంబరు 12:—జనరలు హేగుగారు గత రాత్రి యిటుల ప్రకటించిరి. గతరాత్రి ఆల్జీరియాలో 80 మందిని పట్టుకొంటిమినిన్నను మావిమానములు శత్రువులశిబిరములు, విమానశాలలు, గుడిసెలు, రైలుస్టేషనులు, రైలుబండ్లు మున్నగు వానిమీద గుండ్లనువదలి నష్టమును కలుగజేసెను. రెండు రైలుబండ్లకు గుండ్లు తగిలినవి. మూడవది తగులబడినది. చాల ప్రేలుబుధ్వనులు వినబడినవి. 3 శత్రువిమానములు ధ్వంసమైనవి. ఒకటి మా సమీపమున కూలినది. చాల నష్టపడి క్రిందకు దిగిపోయినవి. మా విమానములో నొకటి కనబడుటలేదు.

నౌకా వైమానికుడు

లండను, నవంబరు 11:—జీబ్రల్టర్మీద విమానదాడి సలుపుటకు పోయినవారిలో నొకరగు రెఫ్రినెంటు హాజీ గారు శత్రువులచే పట్టువడిరి. తక్కినవా రందఱును మఱలి వచ్చిరి.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 12:—ఈ వెజుకు దక్షిణమున నిన్న మేము విషవాయువును బాగుగా వదలితిమని జనరలు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషు విజయము.

లండను, నవంబరు 11:—ఈమధ్యాహ్నము జనరల్ హేగ్ గారిట్లు ప్రకటించిరి. ఆక్టోబరు 21 తేదీని మేము పట్టుకొనిన కందకపు బాడవుననే రెడీకా కందకమును గలదు. కాన బ్రిటిషువారు రెడీకా కందకమునుగూడ సులభముగా పట్టుకొని 1000 గజముల సేనాముఖ స్థలమును సంపాదించిరి. కొందఱును ఖైదీలుగగూడ పట్టుకొంటిమి.

వెర్నను రంగము

లండను, నవంబరు 10:—దోమంటువాను రంగము లందు శత్రుస్థి వర్షము తీవ్రముగా కురిసినది. దీనివల్ల శత్రువులు మఱల తలపడుటకు విశేష ప్రయత్నములను సలుపుచున్నారని తెలియుచున్నది. పరాసువారు వైర్యముతో దీనికొరకు వేచియున్నారని పెంట్రలు న్యాయవార్తాసంఘమునకు పారిసు విశేషమగు వ్రాసెను.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 18:— తమవోళ్ళు గోనుకోరు. లబ్ధియింపఁగోరు శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చిరి. ఆంధ్రులు కుత్తరమున మేము రెండు సార్లు వివ. వాయువును వదలితిమి.

పరాసువారి ప్రకటనము

పారిసు, నవంబరు 12:— సోము కుత్తరమున. నెయిలీ నెయిలీ నెయిలీ గ్రామమున తూర్పుభాగమునను మేము ముందునకుపోతిమి. శత్రువులు సోముకు దక్షిణమున ఫిరంగులను హెచ్చుగా కాల్చిరి. బెర్లిన్ ఆగ్నేయమున శత్రువుల అవస్థులను మేము చాలవరకు నిలువరించితిమి. లోనికి చొచ్చుకొని వచ్చిపూని వెంటనే తరిమివేసితిమి. మేము మా స్థానములను కాపాడితిమి. ఆర్మీ కోరువద్ద మాయుక్తి సాగినది. లెఫ్టినెంట్ హోటోగారు 12 విమానములను లెఫ్టినెంట్లు మ్యూలింగారు విమానములను నేలగూల్చిరి.

జర్మనీ రాక్రమించుకొనిన

ప్రదేశము లందలి ప్రజలు.

పారిసు, నవంబరు 11:— జర్మనీ రాక్రమించుకొనిన ప్రదేశములందుల ప్రాన్సు, స్విట్జర్లాండు, స్పెయిను దేశీయులను వదలివెట్టుకు ప్రాన్సు స్విట్జర్లాండు స్పెయిను జర్మనీలకు సమాధానముకుదిరినది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు నవంబరు 12:— సోము కుత్తరమున పరాసు వారు నెయిలీ నెయిలీ గ్రామమున చాలభాగము వశపరచుకొనిరి. ఈశాన్యాగ్నేయ భాగముల పరాసువారి వశమైనవి. తూర్పున శత్రువు లింకనుదముగ పోరుచున్నారు. ఇంతవరకు పట్టుబడినవారు 100 ము. సోముకు దక్షిణమున ప్రసోమరుయొద్ద జర్మనులు తలపగా బాంబులనువేసి పరాసువారు తరిమిరి. అల్ప సుకోగోమి కోరు ల లో ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చుదు. సార్వభౌమ వాయువ్యమున శుక్రవారమునాడు బ్రిటిష్ విమానములు 2 టన్నులు ఫిరంగి గుండ్లను వదలెను. 8 శత్రు విమానములను నేలగూల్చెను. మరునాడు రాత్రి 8 పంపు విమానములు అచటనే 2 1/2 టన్నుల గుండ్లను వదలెను. కొనము లన్నియు భద్రముగ వచ్చినవి. శుక్రవారమునాడు త్రివ రా సు వి మా న ము లు విమానకాలవైను గులుములవైను స్టేషనుల వై నై నను హాము-నెంటుకిటను - లైగ్ జా - నెస్టి-డూయ్ జాగోమ్చతు - హాగ్స్ట - ఫ్రెకాస్టేలలో బాంబులను వదలెను. చాలప్రేతుడుగ్నులును మంటలును లేచినవి. శుక్రవారమునాడురాత్రి నవిమానములనాన్సిగ్ నెల్లీయన్నగు గ్రామములవై బాంబును వదలెను. నష్టమేమియును గలుగలేదు. అరక్షితమగుటమిందుట పట్టణమువై జర్మనులు చాలసారులు బాంబువేయగా ప్రజలలో 9 మంది చనిపోయిరి. 27 గురికి ముములు తగిలినవి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు, నవంబరు 18:— సోము కుత్తరమున నెయిలీ నెయిలీ విజయము-భ్యుదయినది. మావశమైన స్థలమున పడియున్న శత్రువుల శేల సంఖ్యనుబట్టి వారి కపరిమితమగు నష్టము కలిగిన దనుటశ్యము. 227 మందిని 8 ఫురఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. నవోట్ల ఫిరంగులు కాల్చబడినవి.

రష్యా

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను, నవం 12:— లిప్టిజిలోల్నయా సోయుష్టు లంకి ప్రాంతమున పతియు ఫిరంగులనుగాల్చి శత్రువులు గొప్ప నీనను మావైకిరి. సాయంకాలము వరకునుపోరు జరిగినది. పిమ్మట శత్రులు సగము భయపడెను మాకందకములను కొన్నిటిని నాక్రమించు కొనగలిగిరి. డార్మనట్రాకుదక్షిణమున శత్రుప్రయత్నములు నిష్ఫలమయ్యెను. అల్మషేమజోకు ధమున మేము రెండు-పెట్టలను 209 మందిని పట్టుకొంటి మేము దక్షిణము గడాజార్మనరంగమువంక కేసుము.

రష్యా కందకములను

పర్యటించు వదలివేయుట

సెయ్రాగ్రాడంబరు 11:— రష్యానల్లి ప్రకటించిరి:— 7 శత్రు ప్రయత్నములను వ్యర్థపఱచిన వెనుక స్ట్రోడాఫ్ ప్రాంతమున వేమాదెండ కందకమును జొచ్చితి

మి. శత్రువులు ద్రవాగ్నిని బ్రయోగించిరి. డార్మనట్రా ప్రాంతమున నిన్నటిదిన మాక్రమించుకొనిన స్థలములను మేము వదలివేసితిమి. మరఫిరంగులు ట్రోటన్ లో లోయందు శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థపఱచెను. క్షిడిల్ కనుమవద్ద కొమేనియను లవస్థుండముబూని శత్రువులను చుట్టవేసిరి. కాని బుజోలోయ యందు నారు మైట్ల వెనుకకు పోవలసి వచ్చెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 11:— మంచును వన్నమును హెచ్చుగా నుండుటచే ఫిరంగులను కాల్చుట కభ్యంతరము కలిగినది. మాంటి ఫెయిటికెస్టిగ్న విజ్ఞానము వ్యర్థ మేము మా పక్షానిన రేఖగా నొనరించి 900 గజములు ముందునకు పోయి 2 ఆరంగులముల ఫిరంగులను చాల మందుగుండు సామగ్రులను పట్టుకొంటిమి.

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 12:— వల్లర్యాట్రాగ్నలో లోయల మధ్య శత్రుసేల కదలిక హెచ్చుగా నున్నది. జ్యూలియా రంగమున ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చబడినవి. మరియొక ఫిరంగి దొరికినది.

కెనడా

కెనడాదేశము.

జర్మను పక్ష వార్తాపత్రికలు.

ఒటావా, నవంబరు 9:— హోప్టు వార్తాపత్రికల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు ప్రచురణమునుండి నిలిపివేసి సాహాయ్యముచేయుట మానుకొనిరి. ప్రచారణమునకు ఏకేషనుగు ధనమును బోయవలయునని శాసించిరి.

ఈజిప్టు

అరేబియానాక విషయము

నాకలోని వా రొకరుచెప్ప సంకతులు.

కెయిరో, నవంబరు 11:— పూర్వము ఆస్ట్రేలియాలోని సిడ్నీ పట్టణమునకు మేయరుగానుండి గలిచిన సర్ జేమ్సుగ్రాహం గారి సతితో నొకరు మాట్లాడగా నామెయిల్లు చెప్పెను. 11-80 గంటలకు ఒక శత్రు సముద్రాంతగ్రామి ముందుగా తెల్పుకయే టూర్నిడోలను ప్రయోగించెను. ఒక ప్రక్కన దెబ్బ తగిలినది. అరేబియా నాకనుండి తక్షణమే అగ్నిగోళములను గాల్చిరి. వెంటనే భయనాచకమగు శబ్దము చేయునట్లే దానిలోని వారందఱును ఈదుటకు ప్రయోగింపబడు పటకాలను ధరించి పడవలలోనికి దిగిరి. అందఱును నాకయజమానియాజ్ఞ ననుసరించి ధైర్యముతో తమపనిని జరిపిరి. తీవ్రమగు వాయువునులేచె. మేఘమునులేచె. గ్రాహం వొరపాని ఎక్కిన పడవయందును, ఇంక రెండుపడవలందును 147 మంది ప్రయాణికు లుండిరి. వారందఱును “సిటీఆఫ్ నార్మన్ ల్య” అను స్టీమరులో నెక్కింపబడిరి. ఇంకొన్ని చిన్నస్టీమరులలోనికి దక్కినవా రెక్కిరి. గ్రాహం వొరపానికి కట్టెదుట “అరేబియా” నాక ప్రక్కనే ఒక సముద్రాంతగ్రామి కనపడెను. కొంతదూరమున నింకొక సముద్రాంతగ్రామి యుండెను.

నార్మన్

నార్మన్ నాక

కొపనుహేగను, నవంబరు 11:— 7 వ తేదీని ముంచబడిన టూర్నిలంగులను నార్మన్ నాకలోని వారు 5 గురు కనబడుట లేదు.

మరియొక నార్మన్ నాక మునుగుట

అల్జీరియా, నవంబరు 12:— ట్రిపోలీ అనునాక ముంచబడినది. నావికులు కాపాడబడిరి.

నాకలలోనివారి రాక

కోరున్నా, నవంబరు 12:— బాలో పోగ్లో అనునార్మన్ నాకలును, లకీలంబియ అను అమెరికా నాకయు ముంచబడినందున వానిలోని గ్రీకులు 163 మంది ఇనటికి వచ్చిరి.

ముంచబడిన నాకలు

లండను, నవంబరు 12:— డాఫీనుస్టీడు అను నార్మన్ నాకలును ప్రెజారి అను డెన్మార్కునాకయును ముంచబడినవి. కొలంబియా అను అమెరికానాకను బర్మను జలాంతగ్రామియే ముంచినదని స్థిరపడినది.

జర్మనీ

జర్మనుల భయము.

ఎమీస్సు, నవంబరు 11:— పరాసు విలేఖకు దొక డిక్టు వ్రాయుచున్నాడు.— బ్రిటిషు రంగమునందు కాలమానస్థితి శత్రువుల కనుకూలమైనందున వారు తమ స్థానములను బలపఱచుకొని ఇప్పుడు కొంచెము తీవ్రముగా బోరాడుచున్నారు. బ్రిటిషువారు మఱల గొప్పప్రయత్నములతో తమెదిరించుదురేమో యను భయముతో కొన్ని కొన్ని స్థానములందు విమానములను, ఫిరంగులను కేర్చుచున్నారు. శత్రువిమాన మొకటి మన పంక్తులను దాటి వచ్చినయెడల మన విమానములు 50 శత్రుస్థానములలోనికి బోవును గాన మనస్థానములను పరిశీలించుటకు శత్రువుల కవకాశము చొరకుట లేదు. శత్రువుల కిదియొక భయము. జూలై మాసమునుండి ఒకనిమిషము సేపై నను శత్రువుల హ్యదములకు కాంతి నిచ్చుటలేదు. యుద్ధ తీవ్రత విశేషముగా నగునని శత్రువులకు బాగుగా దెలియును. పికార్డియండ్ బ్రిటిషువారే తీవ్రముగా పోరు సల్పుచున్నారనుటలేకపోదు. యూరపుఖండమునందువివిధరంగములలో బ్రిటిషు సేనలు విరివిగా గలవు. ఇవియున్నయు ఒక్కపర్యాయము శత్రువులమీద బడి భంజింపగలవు. నేనాముఖము పొడవునను బ్రిటిషు శత్రువులు శత్రువులను నిరంతరము కాల్చి వేయుచున్నవి. ఇదియే బ్రిటిషువారి స్థానబలిమికి కారణము.

బెవేరియా రాజకుమారుడు మరణించుట.

అంట్వర్ప్, నవంబరు 9:— హెన్రిక్ అను బెవేరియను రాజకుమారుడు గాయమువలన మరణించెనని మ్యానిక్ నుండి తంతివార్త వచ్చినది.

ఆస్ట్రీయా

హంగరీ సైనికుల సమాధులు.

అల్బహాదు, నవంబరు 12:— హంగరీ సైనికుల సమాధులను గాపాడుటకు నియమింపబడిన బర్గేరియను సంఘము వారి రిపోర్టు ప్రకటింపబడినది. 1914-15 వ సంవత్సరపు శీత కాలమునందు 2 లక్షల 50 వేలకు మీద ఆస్ట్రీయాను, జర్మను సైనికులు కాల్చేతియనుట కుత్తరమున చనిపోయిరని తెలియుచున్నది.

అమెరికా

జనరల్ రాలిన్సన్ గారు

అల్బహాదు, నవంబరు 12:— అమెరికాయందు జనరల్ రన్ సన్ గారితో పత్రికావిలేఖకుడు సామర్ గారు ప్రసంగించిన విషయములు ప్రకటింపబడినవి. వానియందు రాలిన్సన్ గారు ఇట్లు చెప్పిరి.—పశ్చిమరంగమున జర్మనుపంక్తిని శేదించబడగలదనుటకు సందేహములేదు. మిత్రపండ్లివారు అన్ని రంగములందును శత్రువుల కమితమగు ఒత్తిడి గలిగించి ఏమోయొక మూల వారి పంక్తి లొంగునట్లు చేయవలయును. రాబోవు వసంత కాలమునఱకు మన సేనాబలము మఱల వికసింపనేరదు. నేనవికాల ముప్పటికి మరయు కొండనెక్కగలము; కాని నుఱల అవతలి వైపున దిగులోపల ఎగున్న దిగుల్లగల పీఠధూమిని దాటవలసియుండును. ఈస్థితి తలువాత వచ్చు కొండ నిలువుగావైనను లేక ఏటవాలుగా వైన నుండవచ్చును. కాని ఇదియంతయు కొండ దిగుస్థితి కనుక తిప్పక సులభముగా నుండగలదు. సోమరంగమును గూర్చి నుడువురు రాలిన్సనుగాను బామును జనరల్ సర్ డెల్లవ్ హేగుగారును గత మార్చి మాసమున రంగస్థలమును పరిశీలించి ఆస్థానమును నిశ్చయించుకొనిరి. అప్పటికి ఆస్థానమున అవస్థుండము నారంభించుటకు సేనలు సందిగ్ధముగా నుండలేదు. అవస్థుండము నారంభించుటకంతే ముందే శత్రు ప్రదేశమును గొంత జయించుట యుపయోగకరముగా నుండెను.

అమెరికా ఎన్నికలు

న్యూయార్కు, నవంబరు 11:— కేలిఫోర్నియా నుండి 13 వోట్లు వచ్చుటవలన విల్సనుగాను జయించిరి. అప్పటికి విల్సనుగారికి 272 వోట్లును, హ్యూగ్సుగారికి 259 వోట్లును వచ్చినవి. ప్రజాసత్తాకవాదులు వోట్ల న్యాయమును గూర్చి మహా వాదనలు సలుపుదురను నత్యుక్తియు లేదు. ప్రజాసత్తాకవాదులు ఎన్నికలలో ఇంకను పోబాట్టుండుచున్నవిల్సనుగారి జయము లెన్నై యుండవలయు చెప్పుచున్నారు. ఇడాహో, వాషింగ్టన్, న్యూజా, వోయిమిం, డెలా, కొలోరాడో, ఆంహోనా, కాన్సాస్, పీవాడా, కేలిఫోర్నియాల యందలి స్త్రీలు వోట్లు పెట్టుచుగారి పక్షముననే వచ్చినవి. ఇల్లినాయిస్, ఓర్గిన్, మెంటోనా, స్త్రీలవోట్లు విల్సనుగారికి ప్రతి పక్షముగావచ్చినవి. న్యూజాను హ్యూగ్సుగారికి తమవోట్లు నిచ్చిరి.

బాల్కన్

రోమేనియా రంగము.

లండను, నవంబరు 11:—రోమేనియాను తిట్లు ప్రకటించిరి:—ప్రహారీవాలోయందు నున ఎడమగట్టున దీక్షను గుర్తుము జరుగుచున్నది. ద్రగ్గస్టావీల ప్రాంతమున కిరంగియు ధము జరిగినది. అల్బుజ్జియందు యుద్ధ మింకను జరుగుచున్నది. వల్క్సును కనుమవద్దను, ఒర్స్సావాయొద్దను, జోబ్రాజాయందున పరిశీలించు మారులేదు.

జర్మనులు-గ్రీకు ప్రతినిధి.

పేర్స్, నవంబరు 9:—పిరియస్ హార్బరు కమిషనుకు పూర్వ మధ్యక్షుడుగానుండిన కాలీమాసియోటిస్ అను నతడు "గోడెస్" "అస్టె" నాకలకు రాక్షసిగొన్న సైన్య చేయుచుండెనట. అతనికిని జర్మను రాయబారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు పట్టుకొనబడినవి. ఈ ఉత్తరములు క్రమముగా వ్రాసివని అతడు చెప్పుచున్నాడు.

లండను, నవంబరు 10:—కలిమియోటిసును బంధించి ప్రత్యేక రాయబారి యొద్దకు పంపిరిని ఏర్పాటునుండి పారిసు విలేజుకుకు వ్రాసెను.

లండను, నవంబరు 11:—కలిమియోటిస్ దాగుకొని యున్నాడు. పబ్లిక్ ప్రాంతాల్టగు విచారణ సలుపుచున్నాడు.

మిత్రమండలి సందేశము.

పేర్స్, నవంబరు 11:—గ్రీకునందున్న జర్మను ఆస్తియను రాయబారిలను పంపివేయవలయునని మిత్రమండలివారు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసిరి.

వెనెజులా సేన.

సెల్వోనికా, నవంబరు 11:—వెనెజులా సేన సేనాముఖమునకు బోవుటకు సిద్ధముగా నున్నదని తెలియుచున్నది.

మిత్రమండలివారు కాక్స్ కైసు

రాజుగారికి వ్రాసిన స్థాపిక

లండను, నవంబరు 9:—బల్గేరియాను ప్రతిపక్షభావ వ్యధినిగూర్చి కాక్స్ కైసురాజుగారు చేసిన వాదానములను సుజల ధ్వజ్జీకచెప్పుచు మిత్రమండలివారు రాజుగారికి వ్రాసిరి.

గ్రీసులో జాతీయో ద్యమవ్యాప్తి

పేర్స్, నవంబరు 12:—వైనికోద్వోగులు చాల హెచ్చుగా జాతీయోద్యమమున చేరి నలోనికాకు పోవుచున్నారు. ఈ దివ్యుండి 554 గురు స్వచ్ఛంద వైనికు లనటికవచ్చిరి.

వైనికోద్వోగులను ప్రజోద్వోగులను రాజీనామాల నిచ్చి జాతీయ సేనలో చేరుట కళ్ళంతయు కలిగింపమని గ్రీకురాజు వగ్గ మువారు మిత్రమండలికి తెలిపిరి.

స్ట్రీమా రంగము.

లండను, నవంబరు 12:—స్ట్రీమా కావాన్-స్ట్రీమా రంగమున-బ్రిటిషు కావలిసేన శత్రువులతో తలపడి చాలనుంది పట్టుకొనెను.

నౌకావిమానములు బల్గేరియాపై

గుండ్లను వదలుట.

లండను, నవంబరు 12:—శుక్రవారమునాడు నౌకావిమానదళము ద్రామా-పూర్వ-అజిప్రాలలోని బల్గరవిమాన కాలలపై బాంబులనువదిలీ చాలనష్టమును కలిగించెను. శుక్రవారమునాడు ఫోక్లింగనుమీద:—వ బాంబులను వదిలెను.

సెర్వియావారి విజయము

సెల్వోనికా నవంబరు 12:—సెర్వియామునాడు బల్గేరియనుల నోడించి ముందుకుపోయి సెర్వియావారు పోలకు ప్రాంతమున దిక్కి-భాగమునుగూడ వశపరుచుకొనిరి.

లండను, నవంబరు 12:—శుక్రవారమునాడు ఫోక్లింగ ప్రాంతముపట్టి నాకా విమానములవలన జరిగినది.

లండను, నవంబరు 12:—కులేగుట్టలయొద్ద సెర్వియావారికను ముందుకు పోవుచున్నార బల్గరను క్రొత్త సేనలతో 12 వ తేదీన వరకు తలపడి యాడిరి. సెర్వియావారు వారికిని మరి 1000 మందిని కిరంగులను ఇతర సామగ్రిలను పట్టుకొనిరి. గతనెలలో 56 కిరంగులను పట్టుకొనిరి.

విమాన యుద్ధము

పారిసు, నవంబరు 12:—శుక్రవారమునాటి రాత్రి సర్ డగ్లస్ హేగుగారు ప్రకటించిన దేహాంవిది విమాన యుద్ధమును జనులందఱును అత్యంతరసంతోచించిరి. జర్మనులు మహాయుద్ధమునలపు నిచ్చుతో విశేష ప్రయత్నములను చేసిరి. జర్మనులు మన పంక్తులను దాటకముందే 30 ఆంగ్ల విమానములు శత్రువులపై బడినను. శత్రువులకు 36 విమానములుండెను. ఒక ఫోర్ జాతి విమానము మండుచు నేలగూలెను. ఒక ఆంగ్లవిమానమునకు చాల దెబ్బలుతగిలెను.

సెర్వియాను రంగము.

లండను, నవంబరు 12:—ఆంగ్లనావికా ఫిరంగులు ప్రాచిన్సా పురముపై అగ్నిగోళములను వేసెను.

ఆంధ్రసారస్వత మహాసభ.

రాజుసాహెబ్దారం, నవంబరు 12:—ఆంధ్రసారస్వత మహాసభకుగాను కోపూరు గిర్వాణి విద్యాలయపు ట్రస్టీలు చక్కని యేర్పాట్లను చేయుచున్నారు. మహాసభ ఈ నెల 18, 19వ తేదీలందు జరుగుట కేర్పాట్లు చేయబడినవి. పోలవరం జమిందారుగారు రగ్రాసనాధిపత్యమును వహించుట కంగీకరించిరి. 18వ తేదీననే గిర్వాణి విద్యాలయపు విద్యార్థి నవనీ గృహమును ముసునూరు జమిందారుగారు తెజతురు మహాసభకు రావుబహదూరు కే. పి. రేలేలింగుగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగానుందురు. విద్యాలయసంఘమునకు దివాన్ బహదూరు. పి. వేంకటచలము పంతులుగారు అధ్యక్షులుగానుందురు. విద్యాలయ మందిరమువద్ద పాకలు వేయించుచున్నారు. శ్రీలింగమప్రత్యేకస్థలము ఏర్పఱచబడును. సభకు విచ్చేయు ప్రతినిధులు తామువచ్చుతేదీలను త్వరగా తెలుపబ్రార్థితులు. వారికి తగిన వసతులేర్పఱపబడును.

కైకలూరు వార్తలు,

(తంతివలన)

కైకలూరు, నవంబరు 11:—కొల్లెరుకు వరదలు విశేషముగా వచ్చుచున్నవి. అనేకగృహములు కూలివని. అనేకులు లంకలను వదిలిపోయిరి. సేవకసంఘము సేర్పాటు చేయుచున్నాము. 3000 మందిని రాధారై లీన కూడులేక మాడుచున్నారు.

ప్రాఫెసరు రామమూర్తి గారు

(ప్రత్యేక విలేజు పంపిన తంతివార్త)

మాయవరము, నవంబరు 12:—ఈ నెల 10 వ తేదీన కుంభకోణమున ప్రాఫెసరు రామమూర్తిగారు కడపటి ప్రదర్శనమునుగాంచిరి. సుమారు 2000 రూపాయల వెలగల వజ్రవిశేషకలిని టి. బాలకృష్ణ ఊదయ్యగారు ప్రాఫెసరు గారికి బహుమాన మొసంగిరి. ఊదయ్యగారు ఆహ్వాన మంపుటచే తిరుచనాపల్లినుండి వచ్చిన అండపత్రి జమిందారుగారు ఊదయ్యగారి పక్షమున ప్రాఫెసరుగారికి శంకలి నొసంగిరి. ప్రాఫెసరుగారి కిట్టి శౌరవము జరిగినందులకు పట్టణము వాగ్దదరు సభికాసంఘము నొందిరి. ప్రాఫెసరుగారు మాయవరములో కొన్ని ప్రదర్శనముల నొనరించి కడలూరునకును పునూటికిని వెళ్లెదరు.

REUTER TELEGRAMS.

Great Serbian Successes.

LONDON, November 12. Reuter correspondent at the Serbian Headquarters wires, that successes on Cuki Range continue. Bulgars reinforced with fresh troops. Counter attacked on the 17th inst, but were thrown back and pursued, thousand additional prisoners, eight Howitzers and other war-material being captured. Fifty-six enemy guns have been taken during last month.

Steamers Sunk,

LONDON, November 13. Norwegian steamers Daphne and Seirstad and Danish steamer Freja have been sunk. It is confirmed that a German submarine sank the American steamer Columbias.

National Movement Rapidly Spreading

ATHENS, November 13. More garrison officers and non-commissioned officers are joining the National movement and proceeding to Salonika where a draft of 554 organised Greek volunteers from Egypt has arrived.

It is reported that Government has acquiesced in Entente demands that public officials and officers shall be permitted to join the National forces provided that the officers resign their posts.

Paris Communique.

PARIS, November 13. Last night's communique said: North of the Somme we have completed conquest of Saillies. Judging from the number of corpses on the captured around German losses were very heavy. Two hundred and twenty-seven prisoners and eight Machine-guns have been captured. There has been only usual artillery firing elsewhere.

British Communique.

LONDON, November 12. General Haig last night reported that enemy artillery had been active at Les-Boeuils and Eaucourt Labbaye. We twice discharged gas north of Ancre.

Colossal German Attack.

Enemy Machines Felled.

PARIS, November 12. The great battle in the air at at Bapane mentioned by General Sir Douglas Haig in his 'communique' on Friday night was watched by thousand of spectators. Baffled in their attempts to cross the British lines, the Germans decided on a colossal expedition, warning of which was given by our scouting aircraft. Accordingly three British squadrons, very one of ten machines, attacked the Germans before they could cross our line. The enemy consisted of at last thirty-eight Fokkers and Rumplers. The scene was most exciting, as machine guns crackled, varied by the deeper note of revolver-guns, and the issues awayed in the balance for a long time. The first machine to be put out of action was a Fokker, which whirled giddily for a moment, burst into flames and crashed to earth. Then a British biplane was badly hit and net two Germans. There were followed by many others, but the precise number was not ascertained. The British were throughout superior, and they routed and pumied the enemy whose losses were the heavier. It is unlikely that the Germans will repeat their experiment.

LONDON November 12. Referring to Friday's raid on Focklinp the Admiralty says that it was carried out by naval aoplanes.

British Operation.

Serbian Successes

LONDON November 12. A British despatch from Salonika reports that nava guns successfully shelled the enemy bivouacs at Provissa

LONDON November 12. A British official despatch from Saldka says that on the Struma front our patrols have encountered hostile detachments, taking some prisoners.

LONDON November 12. A Serbian official statement says tht the Serbians yesterday carried out brilliant operations the Cernareka carrying strong positions and capturing 600 prisoners and a number of guns.

SALONIKA November 12. The Serbians on Saturday repulsed aulgarian counter-attack on thei new positions and ended their gains capturing the rest of the village of Pol.

The Austrian Empror

LOND, November 12. The Austrian Emperor is suffering fm catarrh.

NORWAY AND GERMANY.

Submarine Victim

AMSTERD, November 12. The Berlin "Lokalanzeiger, though admits that it was not aware of the Norwegian Grnment decision regarding belligerent submarines in Nwegian waters, says, if Norway adheres to the regatons recently published, Germany will ignore thembecause they are illegal. If, nevertheless, Norway ins, there will be no question of the continuance of diplatic or other relations.

MYSORE.

Floods in Myse.

Reports of Dams.

BANGAL, November 10. In connection with the damage cau by the recent rain the following further facts are elicif - On the night of the 8th during heavy rains a man arwo women, one of them old took shelter under a bridgeer the huge drain near Agram Plains and they werashed away by the current. On receipt of infortion about the incident Inspector Smith d a party of policemen proceeded to the place, rescued the man and one women, but they could notfith the old woman. It appears a young woman was also wed away further down the drain while fording it. The bodies of both the women were recovered nextmorning in a tank two miles away. As regs collapse of houses in lower Knoxpet only aboutty houses, mostly built of mud and occupied by poor bhmas collapsed and a woman as reported, died of ines received by the falling of the roof of o of the huts. Police have no informations regards drowning of children reported previously. Cox Has taken prompt measures to house the suffs and to afford relief to them Police under Inspectmith rendered in - valuable service. The huts whi collapsed were situated below Ulsoor tank.

Storm from the Bay is travelling th-eastwards and is in central Bengal. The disturie in Kashmir nearly appeared. Rainfall has beearly general in Bengal and local in Assam, Mysoretheast Madras and Madras Deccan.

Principal amounts are Shillong 4, Cherrapunji 3, Barisal 1/2, Burdwan 4, Berhampo2, Mymensingh 5, Bogra 3, Chitaldrug 1/4, and Coimbe 1/2 Forecast: - Increase of rain in north Bengal, assam and diminution in south Bengal.

Pasteur Institute report.

RANN, November 10. The first year's report of the Bu Pasteur Institute since its opening shows that out e total 341 persons who sought advice for bites from 1191 were treated for rabies. There were 1344 examims during the year ending July 31st 1916. Of patients 163 were from Rangoon and urbs. From the figures now available it is shown bites from rabid dogs in Burma are largely more uent than the mortality returns have indicated, s also stated in the report that from the fact thapersons bitten by dogs declined to seek relief at thetitute at least 25 per cent do not come to the institnd there had been abundant evidence of reticence arretness shown by such persons.

THE GREAT WAR.

Serbians Valiantly Going Forward.

Striking Proofs of Allies' Aerial Supremacy.

RUSSO-RUMANIAN OFFENSIVE PROGRESSING.

India in Parliament; Chamberlain's Splendid Defence.

[Reuter's Agency.]

Great Britain

Dutch Mail Boat Seized.

British Passengers Aboard.

LONDON, November 10.

FLUSHING.—The mail boat "Konigin Regent," which left this morning, has been taken to Zeebrugge.

LONDON, November 12.

FLUSHING.—The "Konigin Regent" was held up near Noorhinder. She had ninety-three passengers on board including sixteen children and nineteen British subjects, of whom eight were from Ruhlben.

Meaning of Germanised Turkey.

LONDON, November 9.

At the Guildhall banquet Mr. Asquith at the outset referred to the Turkish misrule in Europe. He mentioned the massacre of the Armenians under German eyes as an example of the real meaning of a Germanised Turkey.

Compulsory Service in India.

Mr. Chamberlain's Reply to Suggestion.

LONDON, November 12.

Mr. Yate suggested that the Military Service Act should be applied to all Europeans and Anglo-Indians in India.

Mr. Chamberlain replied:—"The Act does not apply to any of His Majesty's subjects outside Great Britain, and I see no reason for making an exception in the case of residents in India."

India and the War Finance.

Mr. Chamberlain on Suggested Loan.

LONDON, November 12.

In the House of Commons, in reply to a series of questions by Mr. Wedgwood, Mr. Chamberlain stated that the questions of an Indian War Loan had been carefully considered in India and at Home. He did not see his way to advise its issue. The money available in India for Government loan was limited and the war had stopped Indian borrowings in London. Mr. MacKenna and he agreed that the most effective help India could give was to avoid recourse to the London market. India had paid off seven and a half millions of floating debt in London this year and bought, since war, more than seven millions of Imperial securities. There was reason to believe that there had been considerable private subscriptions from India to the British issue, and he doubted whether any more money would be obtained from India by means of a War loan. The Government of India was already giving all the assistance in its power in the provision of military supplies of all kinds. He recalled that at the beginning of the war India gave large supplies which Britain could not provide and which were urgently needed. He believed that a detailed statement of India's assistance in the war would be supplied by the Mesopotamia Commission.

A War Profits Tax

He assured Mr. Churchill that the question of a War Profits Tax was considered when the last Indian budget was framed, but he declined to anticipate future budgets.

Travancore Monazite.

Sales to British Firms.

LONDON, November 12.

In the House of Commons Mr. Chamberlain stated that the Travancore Minerals Company had itself purchased the German share therein. The Company had undertaken to sell monazite and direct at a fair price to any bona fide British firm desiring to purchase reasonable quantities for the purpose of manufactures.

Peat for the Trenches.

Remarkable Saving from New Invention.

LONDON, November 12.

The "Daily Chronicle" states that as a result of a new invention the Ministry of Munitions is considering the utilisation of peat deposits for the manufacture of charcoal for the trenches at a cost of thirty shillings per ton as compared with ten pounds sterling, the present cost of manufacture from wood.

Survivor's Graphic Story.

Doomed Vessel Fires on Submarine.

LONDON, November 11.

CAIRO.—Lady Graham, widow of Sir James Graham formerly Mayor of Sydney, who was a passenger on the "Arabia" stated in an interview that the "Arabia" was

torpedoed at half past eleven without warning. She was struck on the starboard side. She immediately fired and it is believed, hit the submarine. A signal was forth with given to abandon the ship and the passengers put on life belts and took to the boats very quietly. Splendid discipline prevailed. The ship had no list and the weather was perfectly calm. Lady Graham's boat and two others containing 147 persons were picked up by the "City of Marseilles" within an hour of their leaving the "Arabia," and they were received with the greatest kindness. All their effects were lost. Other boats were picked up by trawlers. Lady Graham saw the submarine, which seemed very close and one other submarine, if not two, was seen in the vicinity.

Lord French on the War.

Climax on the Main Fronts Approaching

ALLAHABAD, November 12.

LONDON, November 10.—Lord French in a speech at the Guildhall said that the conflict on the main fronts was probably approaching a climax or would do so next spring. The position compared with a year ago filled us with confidence and hope. At the same time the climax of a war of this character did not mean that the end was in sight.—"Pioneer."

Canteen Contractors Abolished.

Regimental Institutes Organised.

LONDON, November 10.

The contracts system in regimental canteens in the United Kingdom, Egypt, Malta, Gibraltar, Bermuda and other stations abroad has been abolished and replaced by an official organisation of regimental institutes. It is proposed to acquire the plant and stock of the contractor for two million sterling.

British Firm Secures French

Petroleum Concessions.

LONDON, November 11.

PARIS.—An interpellation in the Chamber revealed the fact that a petroleum concession in Algeria had been granted to a British firm. The Minister of Works defended the arrangement, emphasising the close friendship between Britain and France.

The Reuter's Agency Negotiations.

The Would-be Purchasers.

Object of the Acquisition.

LONDON, November 12.

The following authorised statement is issued to-night: The offer to purchase the undertaking of Reuter's Telegram Company has been made by the Hon. Mark Napier, Chairman of the Company, with whom are associated Lord Glenconner, Chairman of the Union Bank of Scotland, Viscount Peel, Director of the London and the Provincial Bank, and the Right Hon. Sir Starr Jameson, President of the British South Africa Company. Certain investigations are now being undertaken on behalf of Mr. Napier and his friends, and if the result is satisfactory, their offer will be promptly submitted to the shareholders for their approval. It may be stated that one of the principal objects of the acquisition of the undertaking is to ensure that Reuter's Agency shall continue to be independent of any alien or undesirable control, and that its conduct and administration shall be entirely British. It is intended to continue the existing administration of the Agency, and Mr. Roderick Jones, the present head, will remain in that position with enlarged powers.

Indian Litigation Delays.

An Enquiry Proceeding.

LONDON, November 12.

In reply to Sir John Roes, Mr. Chamberlain stated that he viewed with grave concern the delays in the Indian litigation disclosed by the recent judgement of the Privy Council. He wrote to the Government of India in May, requesting them to consult the High Courts on the subject and report their views and proposals as early as possible.

Indian Students' Educational Adviser.

LONDON, November 12.

Mr. Chamberlain has appointed Dr. T. W. Arnold as Educational Adviser for Indian Students in succession to Mr. Mallet, who is retiring at his own request at the end of the year.

Naval Airman Captured.

LONDON, November 12.

The Admiralty announces that Lieut. Hodge who participated in the raid on Zeebrugge was taken prisoner. All others returned.

TELEGRAMS.

Steamers Sunk.

LONDON, November 12.

The British steamers "Bogota" Marga and Earl of Fortar have been sunk. Seventeen of those on boards Bogota have been picked up, but two boats are missing.

American Steamer "Columbia."

LONDON, November 13.

The American steamer "Columbia" is believed to have been sunk.

Norwegian Steamer "Tulang."

LONDON, November 13.

COPENHAGEN.—Five of the crew of the Norwegian steamer "Tulang" which was sunk on the instant are missing.

Another Norwegian Steamer Sunk.

ALMERIA, November 12.

Norwegian Steamer "Tripoli" has been sunk. Crew was saved.

Arrival of the Men of the Steamers

Sunk.

LONDON, November 12.

CORUNNA.—Greeks numbering 163 men of the torpedoed Norwegian Steamers Balt and Fordete and of the American steamer Columbian arrived here in lifeboats.

Increase of the Price of the "London Times."

LONDON, November 12.

A Weekly dispatch says that the price of the London Times will be increased to three and half-pence on the 20th inst. Other leading dailies will probably follow suit.

FRANCE.

LIQUID FIRE ATTACK DEFEATED.

Famous airman's Twenty-first Success.

French Airman over the Rhine.

LONDON, November 13.

PARIS.—A communique issued this afternoon reports violent artillery firing north of the Somme. The enemy using flammeurier attacked in the vicinity of Denicourt but was forced back with very bloody losses. Lieut. Guynemer has brought down his twentieth and twenty-first enemy aeroplanes, and three others have also been brought down. We dropped two tons of bombs on the enemy positions on the Somme. A French aeroplane flew over the Rhine and bombed and severely damaged the station of Offen-

burg.

General Rawlinson Interviewed.

German Line Can be Broken.

ALLAHABAD, November 12.

An account is published in America of an interview between General Rawlinson and the American correspondent, Mr. Palmer. General Rawlinson said: "Undoubtedly the German line on the western front can be broken. The Allies will keep on pressing simultaneously on all fronts until at some point the enemy gives way. Our army will not reach the German line until the summer of 1917. By the summer, I think, we will have reached the top of the hill, but there is an undulating tableland to cross before we really get on the down-grade. The portion beyond this may be a steep or gentle slope, but will be downhill work so comparatively easy. Referring to the Somme offensive, General Rawlinson said that General Sir Douglas Haig and he surveyed and chose the ground in March, but the army was not ready and taking over a part of the French front was considered preferable to a premature offensive."

Enemy Activity at Verdun.

French Awaiting Developments.

LAHORE, November 12.

LONDON, November 11th.—The Central News Agency's Paris correspondent says:—"A violent bombardment in the Douaumont-Vaux sector seem to indicate an intention to attack. The French are calmly expectant."—"U. and M. Gazette."

Repatriation of Inhabitants.

Agreement.

LONDON, November 12.

PARIS.—An agreement has been reached between France and Switzerland and Spain and Germany regarding the repatriation of numerous inhabitants of the occupied territories.

The New French Loan.

Large Previous Loan Explained.

LAHORE, November 13.

LONDON, November 13th. M. Ribot in a speech explained that the previous loan was three millions of francs above the present, solely because the three per cent rents were then admitted to conversion.—"U. and M. Gazette."

GERMANS FEAR FRESH

BRITISH ATTACK.

Their Increasing Activity.

Superiority of British Airmen and Artillery.

LONDON, November 12.

AMSTERDAM.—A French correspondent says:—"The enemy on the British front has profited by bad weather to repair his losses and consolidate his positions and is now displaying great activity. He has concentrated at various

TELEGRAMS.

points much artillery and aeroplanes, fearing a fresh British attack. His fears are heightened by the impossibility of his making aeroplane reconnaissances, as British machines cross his lines in proportion of thirty to one, despite the increase in enemy squadrons. The enemy has not been left in peace since July, and he knows that the storm is about to burst again more violently than ever. It would be a mistake to think that the British are active in Picardy only. The British forces on the continent are now numerous enough to threaten the enemy at several places simultaneously, and the British artillery along the whole line is constantly bombarding the enemy, causing him heavy losses and maintaining his demoralisation. This is the best proof of its favourable position.

British Communique.

LONDON, November 12.
General Haig this afternoon reports that last night we successfully released gas southward of Ypres.

Aerial Exploits.

LONDON, November 12.
General Haig last night reported that sixty prisoners were taken in attacks on the previous night. Yesterday, our aircraft successfully bombed the enemy's hutments, aerodromes, headquarters, stations and trains. Two trains were hit and the third was set on fire. A number of explosions followed. Three enemy machines were destroyed in course of numerous fights in the air and a fourth was forced down in our lines. Many others were driven down damaged.
One of our machines is missing.

Later, Sir Douglas Haig this afternoon reports:—Last night we successfully released gas, southward of Ypres.

Paris Communique.

PARIS, November 12.
Last night's communique said:—This afternoon the French north of Somme recaptured most part of the village of Saillet. We occupied the north-eastern and south-eastern outskirts, but the enemy is still resisting desperately in the eastern part. Hitherto, one hundred prisoners have been counted. The Germans delivered an attack south of Pressoir south of Somme, but were repulsed with bombs. Furious artillery duel continues in the Ablancourt and Gomiecourt districts. The British Aeroplanes on Friday dropped two tons of projectiles on steel-works at Fockingen northwest of Saurbrück and felled three enemy machines in fights during the raid. On the following night eight French aeroplanes dropped two and half tons of projectiles on the same works and several fires were observed. All machines returned safely. The French squadrons on Friday night, drenched with projectiles the stations at Ham St. Quentin Tergna and Neale Aerodrome at Dieuze blast furnaces at Romsdach and Hagondange and Aisheds at Frescaty. Explosions and fires were caused. The German aeroplanes on Friday night bombarded several French towns including Nancy Cuneville. No damage was done. Open town of Aviment was several times bombarded during the same night and nine civilians were killed and twenty-seven injured.

Paris Communique.

PARIS, November 12.
This afternoon's Communique says:—North of Somme we made some progress last night, north of Saillet and also in the eastern portions of the village. The enemy violently bombarded the whole district south of Somme. Enemy attack southeast of Berny, following on lively bombardment, was, for the most part, broken by our fire. Enemy fractions which entered some advanced trenches were immediately ejected by a counter-attack. We maintained our positions. We executed successful coup de main on the enemy trench opposite Armancourt. Lieutenant Heateaux has brought down his twelfth aeroplane and Lieutenant Deunin, his ninth.

British Capture Regina Trenches.

LONDON, November 10.
General Sir Douglas Haig this afternoon reports: Last night the eastern portion of the Regina trench, being a continuation of the trench captured on October 21st, was captured and we secured a thousand yards of front despite barrage. We took some prisoners.

RUSSIA.

GENERAL BRUSSILOFF

INTERVIEWED.

Significance of Summer Operations.
Utmost Support for Rumania.

LONDON, November 12.
General Brussiloff, in an interview, said the summer operations mark the definite period of the defeat of the enemy dating from the Allied co-ordination of programmes. The enemy's superhuman efforts had failed to regain the initiative on the Russian south-western front. The campaign in France demonstrated the ability of the British and French to destroy any German defences. The zenith of Russian power would only be reached next year when she would have the largest and best army since the beginning of the war. "We are still inferior in material and heavy guns this year. Rumania's temporary reverses have not the slightest significance in view of the German failure to pierce the Carpathians. Russia from the Tsar to the common soldier is unanimous in the determination that Rumania must be supported to the utmost possible extent."

Russians Abandon Trenches and Heights.

Rumanians Assume Offensive

LONDON, November 11.
PETROGRAD.—An official statement says:—After repelling seven onslaughts we fell back to the second line trenches in the region of Skrochiff. The enemy used liquid fire. We abandoned heights which we occupied on the previous day in the region of Dornavatra. Our

artillery repelled the enemy attacks in the Trotus valley. The Rumanians took the offensive in the direction of the Predeal enveloping the enemy's left flank, but they have been forced to retreat three miles in the Buzeu valley.

Fierce Fighting in Galicia.

Trenches Lost and Regained.

LONDON, November 11.
A Russian communique says:—By means of a sudden counter-attack we recaptured a section trenches at Skonboff. The enemy attacked fiercely east of Narejvka against a ridge of heights. He was everywhere repulsed until the afternoon when he succeeded in pushing back the portions of one of our regiments, but the enemy was again driven out. In the evening the enemy offensive in the wooded Carpathians and south of Dornavatra have been repelled.

ROUMANIA.

Fierce Fighting in Rumania.

LONDON, November 11.
A Rumanian communique reports:—Fierce fighting in the Prahova valley, especially on our left wing. There has been an artillery action in the Dragoslavele region. Fighting continues in the Alt district. The situation is unchanged in the Vulcanus Pass at Orsova, and in Dobrudja.

The Bombardment of Constanza.

LONDON, November 12.
The Russian Black Sea fleet bombarded Constanza and Mangalia, doing heavy damage.

Port Severely Damaged.

Great Fires Devastate Town and Suburbs.

LONDON, November 12.
PETROGRAD.—The two bombardments of "Constanza" exploded reservoirs of petrol and naphtha and severely damaged the port and fortifications near the coast silencing batteries. The losses of the Bulgar-German garrison must have been heavy. The fires were fanned by the wind and spread from the port to the neighbouring parts of the town. They lasted for two days. It was most difficult to extinguish them as all apparatus had been removed at the time of the Russo-Rumanian evacuation. Enemy aeroplanes attempted to attack the fleet, but were driven off and a Russian warship shot down a German aeroplane at the mouth of the Danube and the pilot and officer observer were taken prisoners.

Rumanians Gain Ground.

Desperate Fighting on Western Front.

LONDON, November 13.
A Rumanian official statement says:—The enemy artillery has been very active on the Danube. A slight enemy attempt at landing at the north was repulsed. The situation in the Dobrudja is unchanged. We repulsed three enemy attacks in the Moldavian valley of the Slavic and the enemy repeatedly violently attacked in Prahova valley, but was bloodily repulsed. We captured a trench in the region of Dragoslavele. There has been violent fighting on the left bank of the Alt. We advanced northward and captured Mount rFuelzile. The enemy's attack on the right of the Alt has been arrested.

Russian Communique.

LONDON, November 12.
A Russian Communique says:—After bombardment throughout the day in the Lipitzdolnaia-Soistelniki Region the Enemy attacked with large forces. Battle raged till evening when he recaptured the section of our half-destroyed trenches. The enemy attacks continue south of Darnavatra without achieving success. South of Almashmezo we have carried two commanding heights and taken 209 prisoners. Our southward advance on the Danube front continues.

Rumanian Communique.

LONDON, November 12.
A Rumanian Communique says: In the Trotus Valley we attacked and occupied Mounts Alunis and Prestesel. In the Uzul Valley we repulsed eight attacks in the direction of Cernica Summit and afterwards took offensive on the whole front from Vrancea to Slavic. We occupied Supcei and Atamearta summits. In the Buzeu Valley we have repulsed the enemy attack on the right bank. In the Alt Valley we continue to progress. The enemy on the right bank attacked violently. In the Jiul Valley violent enemy attack compelled our troops to retire slightly southward. In Dobrudja we advanced as far as Terale-Iman-Ciame-Ciapusup front and took one-hundred prisoners.

Russian Communique.

LONDON, November 12.
PETROGRAD.—Russians are attacking the bridge-head of Cernavoda from left on western bend in Danube. The village of Dunirea which they have occupied is opposite to Cernavoda and about a mile from the river on the Bukarest Railway. It is believed that only a small enemy force has crossed the Danube, but it is not known whether the bridge has been restored or passage been effected in boats. The Russian concentration for advance on the Rumanian front has been very rapid one. Occupation of Herseva on the right bank of the Danube and of between fifteen and twenty miles of the country eastwards of that town shows they have progressed fourteen miles in the last few days. They are now about twenty-five miles from Cernavoda.

ITALY.

Italian Success.

LONDON, November 12.
An Italian Official announcement reports that snowfalls and torrential rains are hindering artillery. We straightened out our front between Monte Forti and Casteagnavizza advancing nine-hundred yards and capturing two six-inch guns and abundant store of ammunition.

Italian Communique.

LONDON, November 12.
An Italian Official statement reports:—Unusual movement of the enemy troops and transport between Vallara and Tragnolo Valley. Artillery has been active on Julian Front. Another six-inch gun has been found.

Greece.

Greek Deputy and Germans.

Revelations in Seized Correspondence.

LONDON, November 10.
ATHENS.—The "Patris" publishes a part of the correspondence seized by the Allies in the house of the Gounarist Deputy, M. Kalimasiostis, former Chairman of the Piraeus Harbour Commission, who is believed to have coiled the "Goeben" and "Breslau", enabling them to reach the Dardanelles. The correspondence shows that he acted in direct communication with the German Consul-General. M. Kalimasiostis protest that the documents are forgeries.

German Warning to Greece.

War in Nationalist Army is Assisted.

LONDON, November 12.
ATHENS.—A message to the "Morning Post", says that the German Minister has informed the Minister for Foreign Affairs that Germany will consider the cessation of war material to the Allies for the use of the Nationalist Army a "casus belli".

The allied Note.

It is understood that the Allied Note to the Greek Government demands the departure of the Austrian and German Legations.

Venezelist Army Ready.

LONDON, November 13.
SALONIKA.—A telegram states that the Venezelist army is ready to start for the front.

Venezelists Prosecuted.

Allied Reminder to King Constantine.

LAHORE, November 13.
LONDON, November 13th.—M. Venezelos has wired to the Principal, King's College, confirming the worst reports of the prosecution of the partisans of the National movement. Roughs assaulted some; others were arrested for high treason.
The "Times" Athens correspondent says:—Apparently the Entente has reminded King Constantine of his promises to support the anti-Bulgar movement.—The "O. and M. Gazette" special cables.

Greek Deputy Arrested.

LAHORE, November 12.
LONDON, November 10.—A Paris message from Athens yesterday stated that M. Kalimasiostis had been arrested and taken to the British Consulate. "O. & M. Gazette."

A Contradiction.

The "Times" Athens correspondent says:—M. Kalimasiostis is in hiding. The Public Prosecutor has opened an enquiry. "O. and M. Gazette."

British Despatch from Salonika.

LONDON, November 12.
British official despatch from Salonika says that on Struma front our patrols have encountered hostile detachments taking some prisoners.

Naval Aeroplane Raids on Bulgaria.

LONDON, November 12.
The Admiralty announces that a squadron of naval aeroplanes on Friday bombed the Bulgarian aerodromes and stores at Drama, Porna, and Agistra with excellent results. Referring to Friday's raid on Focklingen the Admiralty says that it was carried out by naval aeroplanes.

Servian Success.

SALONIKA, November 13.
The Servians on Saturday repulsed the Bulgarian counter-attack on their new positions and extended their gains capturing rest of the village of Polog.

Successful Action of Naval Guns.

LONDON, November 12.
British despatch from Salonika reports that naval guns successfully shelled the enemy bivouacs at provista.

Serbian Statement.

LONDON, November 12.
Serbian official statement says that the Serbians yesterday carried out brilliant operations on Brnareki carrying strong positions and capturing six-hundred prisoners and a number of guns.

Salonica Communique.

LONDON, November 12.
A French Communique from Salonika states that the Serbians are driving back the Bulgarians in Cerna loop and continue their victorious advance. Whole of Cuki range is now in their possession. Likewise, the village of Polog which was captured by a brilliant assault. All the Bulgarian counter-attacks have been repulsed with heavy loss. The Serbians have also progressed further west north of Velisele.

CANADA.

Canada and Pro-German Papers.
Circulation Forbidden.

LONDON, November 12.
OTTAWA.—The Government has excluded from circulation and denied facilities to all the Hearst papers. Heavy penalties are provided.

AUSTRIA**Hungarian Soldiers' Graves.****The Carpathians as a Vast Cemetery.**

ALLAHABAD, November 12. The "Morning Post's" Budapest correspondent writes that the greatest depression had been caused by the publication of the report of the Bulgarian National Committee entrusted with the care of fallen soldiers' graves. The report indicates that over a quarter of a million Austro-Hungarian and German soldiers have been killed in the northern Carpathians during the winter of 1914 to 1915. It is well known that the majority of the units engaged were Hungarian. The report describes the Carpathians as a vast cemetery from Orsova to the Uszock Pass.

Germany.**Bavarian Prince Lies of Wounds.**

LONDON, November 12. AMSTERDAM.—A Munich message states that Prince Heinrich of Bavaria has died of wounds.

United States.**The Latest Figures.****A Personal Triumph.**

LONDON, November 12. NEW YORK.—President Wilson apparently wins by California's thirteen votes. The final unofficial figures are:—President Wilson 272, Mr. Hughes 259. It is regarded as improbable that the Republicans will contest the validity of the election in spite of their threats. Democratic and Republican organs proclaim the result as a personal triumph for President Wilson.

Republicans Still Doubtful.

LONDON, November 12. NEW YORK.—Mr. Hughes' managers still refuse to concede President Wilson's re-election insisting that possible mistakes in tabulating may change the results in the States where the voting was close, when officially revised. Mr. Hughes has not sent the customary message of congratulation by the defeated candidate to the President.

Women's Vote for President Wilson.

LONDON, November 10. Some newspapers suggest that the women's vote in Idaho, Washington, Montana, Wyoming, Utah, Colorado, Arizona, Kansas, Nevada, and California, which President Wilson carried was an undoubted factor. Women also voted in Illinois and Oregon which President Wilson lost.

A Repudiation of Hyphenism.

Democratic newspapers allege that the German vote was cast for Mr. Hughes and they claim the election of President Wilson as a repudiation of "Hyphenism." Fourteen out of seventeen of the New York Congress men black-listed by the Germans were elected.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, November 11. The following telegram, dated the 10th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Stormy weather continues on the British and French fronts, and only artillery actions took place.

The Italians report no change in the situation.

The Russians advanced five miles into Transylvania south of Dorna Watra.

The Rumanians report violent enemy bombardment in Parakova Valley south of the Predeal Pass. The Rumanians repulsed an infantry attack.

The Russo-Rumanians advanced southward in the Dobrudja. The Serbians repulsed three Bulgarian attacks in the loop of the Orna.

SIMLA, November 12.

The following telegram, dated the 11th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

There is no change on the British front.

The Germans attacked the French lines at Sahisai but were driven back. The enemy violently bombarded Douamont Vaux sector.

Bad weather hindered operations in the Italian front.

The Russians report that fighting continues in Northern Transylvania south of Dornavatra. The Rumanians maintained their positions and repulsed attack in Gyimes Pass region and near Gragosaveia. The enemy displayed great artillery activity on the southern front along the Danube. The Russo-Rumanians have advanced in the Dobrudja and recaptured the town Horsova. (A.P.)

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Burma.**Late Arrival of the S.S. Bangala.**

RANGOON, November 13. The "Bangala" which left Calcutta at 7-30 A. M. on Thursday with English mails which was expected here on Saturday at 5 P. M. ran aground off the right bank of the Hooghly, about 3 miles from Saugor. She got off seven hours later when the weather became so obscured by rain that guiding lights could not be observed and the steamer was compelled to return and anchor for the night. She left on the Friday morning reaching Rangoon yesterday.

The Indian Industrial Commission.

The Indian Industrial Commission proposes to spend sixteen days in Burma (9th to 26th January 1917) for the purpose of examining and reporting on the possibilities of the industrial development in India and as it is important that the case of Burma should be presented in an adequate manner. His Honour the Lieutenant-Governor has appointed a

Provincial Committee with the Hon'ble Mr. H. Thompson, C. S. I., I. C. S., Financial Commissioner, as Chairman, to help the Commission with suggestions as to the best method of satisfying them. The Committee will also prepare lists of industries, which it is desirable to encourage, calling attention to enterprises already successful or which offer distinct promise of success and explaining the cause of failure where attempts to start industries have ended in failure and such other matters. The views of the Committee will be elucidated at a conference between them and the Industrial Commission members for which the first two days of the Commission's visit will be reserved.

The Burmese Double Company.

RANGOON, November 12. The Government of India at the request of the Burmese community are giving them now the opportunity to serve in the army by enlistment of a Double Company of Burmese. The unit shall consist of the pioneer and the Government of India have sanctioned the formation of a company of pioneers to be enlisted in Burma. The company will be attached to the regular unit in the province which will be selected by the General Officer Commanding, Burma Division. In the absence of trained Burmese Officers Indian Officers of the Company, will, in the first instance, be selected from the Burma Military force. The Company will consist of four platoons each of one Indian Officer, two Havildars, two Naiks, one Big and fifty sepoy. One extra Havildar and one Naik are allowed for each two platoons.

Calcutta.**Chittagong Political Murder Case.**

CALCUTTA, November 12. The Special Tribunal at Decca to-day delivered judgment in the case in which Nalini Kanta Ghosh was the accused. He was an absconding accused in the Chittagong political murder case and was arrested at Allahabad station on the 5th August last in the garb of a 'sanyasi'. The court acquitted the accused. After his discharge Nalini was rearrested under an order of internment.

Bombay.

BOMBAY, November 13. In pursuance of the order of the Chief Court of Lower Burma a meeting of the creditors of the Bank of Burma was held this morning, the Hon'ble Mr. D. E. Wacha presiding. The following two resolutions were unanimously passed:—(1) That this meeting hereby consents to the distribution among the creditors of Rs. 3000 and upward by way of dividend of 7½ per cent first mortgage debentures of Rs. 15 each at par in Rangoon Oil Co. Ltd., which are to be delivered to the liquidator in settlement of the debt of ten lakhs, due by that company to the Bank of Burma, and payment of a corresponding cash dividend to the creditors under Rs. 3000.

(2) That this meeting hereby consents to accept distribution among the creditors of Rs. 3000 and upwards by way of dividend of shares of British-Burmah Petroleum Co. Ltd., held by the liquidator of the Bank of Burma not yet sold by him and payment of corresponding cash dividend to the creditors under Rs. 3000.

Celebration of Birthday of H. M. the King of Italy.

BOMBAY, November 12. The birthday of the King of Italy was celebrated on Saturday last by the Italians in Bombay by a dinner at Taj Mahal Hotel. The toasts of H. M. the King Emperor, H. M. the King of Italy and of the Allies, were proposed and drunk with much enthusiasm. Speeches were made by Signor Alfredo Mauzato, Vice Consul for Italy, and others. Over one thousand rupees was collected for the Italian Red Cross.

PUNJAB**The "Punjabee".**

LAHORE, November 12. Commenting on the judgment of Mr. Tilak's appeal, the "Punjabee" says:—It would be a greatest mistake for any one to imagine that the decision of Their Lordships is a blow to the Government. The cause of Government is the cause of law and order, of prestige of ruling authority, of immemorial principles of liberty and justice which the British Crown and the British Parliament incarnate. It is safe to assert that never did this cause stand higher than it does to-day. It is the triumph of the prosecution which would have meant the defeat of all that make the British Government and British institutions what they are. It is the defeat of the prosecution that does redound to the glory of that Government and of those institutions.

UNITED PROVINCES.**U. P. Legislative Council.**

ALLAHABAD, November 12. There was a lengthy meeting of the United Provinces Legislative Council to-day, Sir James Meeson presiding. The agenda of business was heavy one and included two hundred and thirty six questions, twelve resolutions and three bills. One member alone was responsible for 89 questions. In answer to one of the questions the Hon'ble Mr. Burn replied that the appointment of Mr. W. G. Wood, retired Secretary to the Government, P. W. D., as Principal of Rurki College was for two years, in first instance, on a salary of Rs. 1800 per mensem including his pension. In reply to another question it was stated that the appointment was justified of Mr. H. E. the Annet, late of Decca, as Opium Specialist to carry out investigations in connection with the Morphine.

The Hon'ble Mr. Chintamani asked a question about the annual exodus to Nainital. The Hon'ble Mr. Burn replied that public and administrative efficiency required that some of the high officials should spend a portion of the hot weather in the hills and the Lieutenant Governor was not prepared to alter the existing practice. It was also elicited that the University of Allahabad had not been addressed on the question of affiliation of Thomason Engineering College.

The Oudh Courts Amendment Bill was

introduced and the United Provinces Public Gambling Bill Amendment was passed. The Hon'ble Mr. Chintamani withdrew his resolution to abolish Ajudhia Pilgrim Tax. Sir James Meeson admitted that the tax was objectionable, but it would not be fair to abolish it without consulting the Ajudhia Municipal Board.

The Hon'ble Syed Wazir Hussain moved a resolution for an extension of Jury system in the Sessions trials "to nine more districts. The resolution was carried".

The Council adjourned to Monday.

LUCKNOW, November 12.

At a meeting held yesterday a resolution was passed placing on record emphatic protest of the Citizens of Lucknow against the order of the Central Provinces Government prohibiting Mrs. Besant from entering the provinces and urging the Government of India to advise the Central Provinces Government to cancel its order. Further the resolution stated that the interference of civil authority with religious matter was likely to cause serious misunderstanding.

A Protest Meeting.

ALLAHABAD, November 12. A public meeting with the Hon'ble Mr. Motilal Nehru in the chair was held here this afternoon when addresses were delivered on Self-Government and the coming Congress session at Lucknow. A resolution was also passed protesting against the order of the Government of Bombay and the Central Provinces against Mrs. Annie Besant.

Arrival of Professor Geddes.

LUCKNOW, November 13. Professor Patrick Geddes whose town planning exhibition was so successful, has returned to India to complete his town planning work for various Municipalities. He remains here for two weeks.

Central Provinces.**Land Revenue Bill.**

NAGPUR, November 12. In view of the large number of amendments received on the Land Revenue Bill the discussion of which would take much time, it has been decided to recommit the Bill to another select committee. The prevalence of plague in Nagpur would shorten the duration of the Council session.

SOUTH INDIA**Malabar Undesirable Cooly Recruiters.**

PONNANI, November 12. A message from Ponnani, in South Malabar, goes to show that cooly recruiters of the undesirable type are exploiting that field. Three children were some days ago tempted to leave their homes, unknown to their elders. The latter, getting wind of the affair, quickly put the police on the move and the three children were traced and brought back, along with two Moplah Agents, understood to belong to the Labour Commission. On medical examination the children were found to be under age. The two Moplahs were remanded and will be put up for trial next week.

Plague.

More than fifteen fatal cases have occurred in Palghat since the Plague broke out there last month and now a mild case of the disease has occurred in the neighbouring and populous village of Koduvayur. Another fatal case has also been reported from Banapattam, which is not very distant from Cannanore. The D. S. P., South Malabar, is reported to have submitted the proposals for organising a temporary Plague Preventive Police Establishment.

Tusks of Elephants**Killed by Sportsmen.**

BANGALORE, November 12. Sportsmen all over India will be interested to read the latest notification of the Government of Mysore with regard to tusks of elephants which are killed by them. The notification is a modification of a previous one relating to the subject issued in 1886 and to the following effect. Elephant tusks from item of Royalty and therefore all tusks of all wild elephants which may be destroyed whether on private or Government property belong to the Government and should accordingly be handed over to the Deputy Commissioner. Licenses granted by the Government under Section 7 of the Madras Act I of 1873 for the destruction of wild male elephants shall be subject to the condition that person to whom such licence is granted surrender to the Government tusks of elephants destroyed. If a person who shoots an elephant wishes to keep a tusk as a trophy, he will be allowed to buy the shorter of the tusks at 75 per cent of the market selling price of work. If the elephant shot has but a single tusk and a person shooting it desires to keep the same with himself at full market price. Provided, however, that the person shooting a prescribed rogue elephant under a licence granted by the Government he will be entitled to retain as a reward free of all charges shorter of the two tusks of the elephant shot. If the elephant has but a single tusk the same will be given to him free of charge.

Municipal Election.

BANGALORE, November 12. The election for a representative in the Municipal Council for No. 1 Division took place this morning. Mr. V. Namasivaya Chetty who secured 180 votes, was re-elected. The rival candidate Dr. T. G. S. Row, had 72 votes.

BRIEF TELEGRAMS.

The P. and O steamer "Karmala" which left Bombay on the 12th ultimo arrived in London on Saturday the 11th instant. All well.

The P. and O steamer "Salsette" with the homeward mails of the 5th instant, arrived at Aden at 5 A.M. on Friday, the 10th instant.

భవానీ బాలికా పాఠశాల

ప్రారంభోత్సవము రాయపేట.

ఆనీబిసెంటమ్మగారు జరుపుట.

శనివార ముదయమున నీ బాలికా పాఠశాల ప్రారంభోత్సవము ఆనీబిసెంటమ్మగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుప బడినది. ఇటీవల కొన్ని వత్సరములనుండి ఈ ప్రాంతము నందలి ప్రజలకు గాని మాతనోత్సాహము నేడు వెల్లడియైనది. తెల్లవారు సరికి చాల వీధుల లంకరింప బడినవి. దేశీయ విదేశీయ పంక్తివాద్యములు మ్రోగుచుండ పిల్లలను తలదండలును చక్కగా యూతగింపును జరిపిరి. రవివర్మ విరచితమగు పెద్దకొలత వాద్య పటమును ముందుగ నుంచిరి. ఆపిర్వాట ప్రజల మనస్సులలో మతభక్తి ప్రబోధించినది. ఈపాఠశాలను సోదరసంఘము వారేర్పరచిరి. ఉదయము 8 గంటలకు సరికి యుత్సవము సోదరసంఘము వారిభవనమునకు చేరినది. ఆనీబిసెంటమ్మగారు మాన్యాదివానుబహుదారు సదాశివయ్యగారును సతీమణియును సి. పి. వాడియాగారు, టి. ఎస్. రామస్వామయ్యగారు, బి. సింగారావుగారు మున్నగువారు పువ్వులు వచ్చిరి. చింతాద్రిపేటనుండి ప్రత్యేకముగ్గవంపబడిన సి. కే. సి. బాలికాపాఠశాలయందలి 8 వందల బాలికలు ప్రారంభమున ప్రార్థనగీతములను పాడిరి.

పిమ్మట ఎస్. సచ్చిదానందముగారు గంగహముగ వృత్తాంతమును వివరించిరి. పంక్తివాద్యకేసర రామస్వామియను ప్రధానోపాధ్యాయులుగాగ్గినుండిన ఎ. వాసుదేవరావుగారి సతీమణి భవానీబాయిగారి పేరిట నీపాఠశాల భవానీ బాలికాపాఠశాలయని పేర్కొనబడుచున్నది. ఆయన యుగ్రహమునకు సామ్రాజ్యవారు కృతజ్ఞతా సూచకముగ కనీసము 5 సంవత్సరములకుకైన నీపాఠశాల నిర్వహణవ్యయములయందర్భభాగమును వహించుచుని వాగ్దానముచేసిరి. ఈపాఠశాలలో గానము నుత్తమము ఉపయుక్తములగు గృహకృత్యములు మున్నగునవి నేర్పబడునని ఆయన నుడివెరి.

పిమ్మట ఆనీబిసెంటమ్మగారు రుపన్యసించిరి. బాలికా పాఠశాలలయోజనకర్తను ప్రాచీనభారతాంగనల పాండిత్యమును వివరించిరి. చిత్రవిద్యను నేర్పుట, పాశ్చాత్యవిధానము ననుకరింపవలయునని నీరెండును ముఖ్యముగా పాటించబడవలెను. తలదండలు తమ పిల్లలచే పాశ్చాత్యులుధరించునీతిని వస్త్రధారణము చేయింపరానిది. ఇది ఎప్పుడను మంచిదిగాదు. సాధారణముగ పాశ్చాత్యశ్రీలక్ష్మీరీతిని పడకగదులలో మాత్రమే బట్టలను కట్టుకొందురు గాన వారట్టి రీతిని ధరించిన వారిని చూచి హేళన మొనరింతురు. చీరగట్టుకొనుటలోనున్న సోయగము గొనును ధరించుటలో లేదు. ఇది అంద వికారముగ నుండును. కాన ప్రాచీన భారతీయ విధానము నందగు నవలంబింపవలెనని కోరెదను. భారతాంగనలు పరిజ్ఞాన విహీనలనుట తప్పు. చాల మంది పురుషులకుంటే శ్రీలక్ష్మీ దేవియ వాస్తవమునందధిక పాండిత్యముగలదు. కాన భారతీయ పుత్రికల విద్యావిషయక పరిశీలనాధికారము భారతీయులయందే యుండవలెను. అట్లుండినచో వారు గృహలంకారప్రాయమయ్యెదగని ఆనీబిసెంటమ్మగారు నుడివెరి.

పిమ్మట సదాశివయ్యగారు రానీబిసెంటమ్మగారు చెప్పిన విషయములను ద్రవిడభాషయందు తేటతెల్లముగ వివరించిరి. పిమ్మట వారందరూ పాఠశాలాభవనమున కేగిరి. అచట ఆనీబిసెంటమ్మగారు రాశిర్వాదప్రార్థనముగ భవనమును తెరచిరి. పిమ్మట బాలికలనుచ్చిరి. వారికి ప్రణవమును బిసెంటమ్మగారు పువ్వుచేసిరి. పిమ్మట ప్రధానోపాధ్యాయుడు హిందూమత సాంప్రదాయము ననుసరించి యాచరించిరి.

నేకమేళనకం నేనీవారు ఆదిచూడియను గ్రంథమును 100 ప్రతులు పిల్లలకు పంచిపెట్టుటకు పంపిరి. చాలబాలికా పాఠశాలలవారు పిల్లలను పంపిరి. చుట్టుపల తెరంగులతోడ్పడిరి.

నేడు పుధావహ్ని మిచట సదాశివయ్య సతిగారి అధ్యక్షతక్రింద మహాభాగ్య జరుగును. పండిత కృష్ణవేణమ్మగారు రుపన్యసింపెదరు.

శిల్పారు గోభిలే భాగ్యవంతులు. మొన్న వివాహవిహారములో సుమారు రూ 80 లు వచ్చినవి. అందులో రూ 10 లు భిక్షులుగోగ్రా మిగిలిన రూ 70 లలో నాలుగుభాగములు చేసి, ఒకభాగము చెన్నపురి స్వదేశ సంఘమునకును, ఒకభాగము బండ గాంధీజాతీయ కళాశాలకును మిగిలిన రెండుభాగములను బీదరాత్రిపాఠశాల ఫాపవార్ధమై వినియోగపెట్టి రుద్రమింపబడినది.

గ్రంథరచన - సులభశైలి

శ్రీలక్ష్మ విద్యగావలెనని పుత్రికల శిక్షకలు బంపుట కంటే- సభల నుపన్యాసము లిచ్చుటకంటే గృహముననుండు తరుణులకు విద్యనేర్పువా డెక్కుడు మార్గదర్శిగదా!

అట్లనే గ్రంథకర్తల సులభశైలిలో గ్రంథములు వ్రాయునని ప్రార్థించుటకంటే మన బాలరకు ముందుగా వాంఛమునై శ్రద్ధ గలుగుచేయుట మనవిగదా! అట్లుజేయుట వలయు గ్రంథములు లేకపోవునా?

గ్రంథములో నన్నిపట్లను శైలి యొకేవిధముగ నుండునా? రెండు పాశ్చాత్యమును ఒక పాలు సంస్కృతమును ఉపయోగించిన తిక్కనకవిత్యమున గూడ రాద్రము వీరము మున్నగు రసములపట్టు లేకుండు సంస్కృతపద భూయిష్టములుగా నున్నవి.

చ. వికటభూమికి ఘోరపాల కలిత స్వేదోద్భటుండుజల్య ద్వికృతోన్మధ్యయును బ్రుద్ధనదకావిర్భావ సంభావితాం గతుడుం జిత్రవిధానదోహల సమగ్రక్రొధవేకుండునై

ఒకవిధ్యంసమదయ్యెదన్ని లిచెకుంభన్యూర్తివిన్నూర్తితోన్. విరాటపర్వము. 3 ఆ.

శృంగార వర్ణన లభును మృదుపదములనే వ్రాకొని క్రోధమునకు కటువులకు వర్గ ద్విత్వియ చతురాక్షరములను. త్కారమును గూర్చక నుండవలెను.

నీ! లలితంబులగు మట్టియలవప్ప డింపార నంచకై వడి నడ నల్లవచ్చి

.....

తెలిగన్నగవతు నెచ్చెలియినలేతన వ్యోలయంగ సరసంపు బలుకుపలికి

మెఱయురాంపు జెయ్యులు మెయికోసంగ

.....

నిన్ను ననురక్తి గొలుచు నన్నెలలెండ నీరసాకార వైరంధ్రి గోరదగునే

.....

విరాట. ద్వి. ఆ.

వీరరాద్ర వర్ణనములలో వైరితికి భేదముగ విను వారికి గ్రోధానేకము గల్గునట్లుగ నుండవలెను.

కావున రసమును పట్టి శైలిమారవలయును. సంస్కృత సమాసములు గావలెను. లలితంబులగు తెలుగుపలుకుబడులు గావలెను.

మఱియొక యంశము.

వాచికలను సుబ్బరావుగారి కాకుంజల హరిశ్చంద్ర ఆర్యకథానిధి మొదలగు పుస్తకములును ఆంధ్రప్రచారిణీ నవలలకంటేను సామాన్యజనులకుసులభగ్రాహ్యమనిరి, నిజమేకాని కారణము శైలియంతగా కాదు. సుప్రసిద్ధ పురాణ కథలకు కాకుంజల మున్నగు పాటలలో కథాసారాంశమైనను సర్వలకు విదితము. ఆంధ్రప్రచారిణీ నవలలన్ననో ఇదివఱ కెవరికిని తెలియని చరిత్రవిషయకములు. కథాసందర్భమును దూరాన్వయముగలచే సామాన్యజనులు తెలియలేరు. అంతయుకాని శైలి భేదము రెండింటియందును అంతలోనే యున్నది.

వాచికలను సుబ్బరావుగారి సులభపుస్తకముల గూడ సంస్కృత సమాసములు లేకపోలేదు.

కావట్టి గ్రంథములు సులభశైలిలో వ్రాయుటయిన నొకమారు జదివి పారవేయునట్లుండరాదు. అట్టి సులభశైలిలో వ్రాసిన గ్రంథములు గూడ బండితుల హృదయము లలరింపజేయుచు నక్కడక్కడ కవిత్వచమత్కారములు గలిగి యుండవలెను. జనసామాన్యమునకు వలె బండితులకువారికి గూడ ననుకూలముగా నుండవలెను. అట్లు రసవంతముగ పండితపాశుర రంజకముగ నాసులభ శైలిలో గ్రంథముల వ్రాయుట సులభముగాదని శిరిసియాంజ నేయులు వ్రాసిరి. వారి యీ యభిప్రాయమును నేనంగీకరించుచున్నాను. అట్టిగ్రంథములు వ్రాయ కవిత్వజాలకు మ. రా. రా. శ్రీ వాచికలను సుబ్బరావుగారి రంతటి వారికే సాధ్యము. అట్టివారు పండిత పాశుర రంజకమగు సులభశైలిలో గ్రంథములు వ్రాయుటయే యప్పటికి అవసరముకాని నాభయమేమను కొన్నారా?

నవలా చక్రము దిరుగుచున్నది. నాలుగు పజ్జులు వ్రాయవచ్చినవారందరూ నవలలు వ్రాయుచున్నారు. ఆగష్టు 3 వ తేదీ ప్రారంభించి 15వ తేదీ ముగించితిమనియే యనేకనవలల బీడకలలో ప్రకటించుచున్నది. అందరూ అతిస్వల్పకాలములో గ్రంథములు వ్రాసి ఎక్కుడు ద్రవ్యము గడింతమని యున్నారు.

మన యాంధ్ర నవలలలో ననేకముల నితర దేశీయులు జూచినచుగట నిక్కిము. ఇంక నొక కతాబ్రము గడచునంతలో ఇప్పుడుండు నవలలలో 12 వినను నిలుచునో లేవో? కావున ఇట్టి

ఆంధ్రపత్రిక.

[మోక్షనాథం వేణుగోపాల రావుగారు.]

III

దేశభక్త్యదయమునకు లక్ష్మీసరస్వతుల ప్రసన్న మానశ్యము. ఆంధ్రపత్రిక ప్రచారమునకును ఆప్రసన్న మత్యాకసరమే, చందాలు, సహాయములు, వగ్గాజనాది మూలమున నెంత సహాయము అవసరమో, విలేఖలు, వ్యాసాదులవలనను అంత సహాయమావశ్యకము. విలేఖలు, ముఖ్యముగ స్వీయ విలేఖలు, కడువివేకముతో మెలగవలయు. వీరు ఆయాపట్టుములలో జలుగు వివాదముగల ప్రతిస్పల్ప విషయము అనాలో చితముగఁ బుత్రికలకు ఎక్కించరాదు. ఇతరులు వ్రాసికొనిన వ్రాసికొననిండు. స్వీయ విలేఖలకు పుత్రికాధిపతులకు వలె కొంత జబాబుదారి యుండవలెను. వ్యక్తి విషయాదు తెల్లకొనినపుడు అసిధారావ్రత మనుకొనవలయు. తమ స్వాభిప్రాయములబట్టి, స్వాభిరుచులబట్టి, స్వాభిలాషలబట్టి స్థానికవార్తాదులు వ్రాయఁగూడదు. ఆవార్తాదులు పుత్రికాధిపతులవలె స్వాభిప్రాయ వ్యాఖ్యాదులతో నింపగూడదు. ఉన్న దున్నటుల టూకీగా వ్రాయుచు మిగత విషయములు పాఠక మహాశయులకు విడువవలయు. వీరు, మహాసభలలో హాజరుగ నున్నపేండు రిపోర్టులవలె తమ విధాయకముల నిర్వహించుకొనవలయును. వర్తమాన సమస్యలలో వారికి ఆభిప్రాయమున్నచో, విడిగ జూబుల ప్రకరణములో దమమేరుతో జర్పించుకొనవచ్చు. అనుభవములేనట్టి యువకులు స్వీయ విలేఖలుగ నుండుటకంటే, న్యాయవాది మున్నగు కొంచెము హాదాగల పెద్దలకే ఈపనిపెట్టుట శ్రేయోదాయకము. ఇంక యితర విలేఖకులుగూడ వైసలహాలను చాలావఱకు అనుసరించకొరదను. ఇంక వ్యాసకర్తలు. ఆంధ్రులలో పండితులు, వైదిక పరాయణులు మున్నగువారు అసలే వ్రాయుట అరుదుగదా! లోకములలోనైన మన నాయకులు, విద్యాధికులు, మార్గదర్శకులు, ప్రవర్తకులు మొదలైనవారు సంవత్సరమున కొకసారి యైన పుత్రికలోఁ గనబడరు. ఉగాది సంచికలో నెపుడో యొక సారి పుత్రికాధిపతుల ప్రార్థనాబలముచే గొందఱు వ్రాయుదురు. ఆంధ్రపత్రిక లు తక్కువ. నాయకులు తక్కువ. ఆతక్కువ పుత్రికలలోనైన ఈ ఉన్న విద్యాధికులు నాయకులు సహితము పలుమారు వ్రాయకపోవుట పుత్రికాధిపతులకు ఏమి సంతోషము? పాఠకుల కేమి ఉత్సాహము? పోనీ ఇంగ్లీషు పుత్రికలలో నేమైన వ్రాయుదురేమో అనుకున్న అదియు నపురూపకమే. పుత్రికలో జూబుల ప్రకరణము ఎంత నిండుగనున్న అంత ఉత్సాహము తెలియజేయును. మూడు నాలుగు కలములైన జూబులు క్రింద పోవలయును. విజమూరి భావనాచార్యులుగారు, వేమూరు వెంకటసుబ్బరావుగారు, వల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారు ఇట్టిముగ్గురు నలుగురు పెద్దలేనా అపుడపుడు వ్రాయుట? ఇంక కొందఱు హితవాది సత్యవాది, న్యాయవాది, జీజ్ఞాసువు, ఇత్యాది ప్రపున్న నాయకులతో వెలయుచుందురు. చాలావఱకు వ్యవృత్తనాయకులు బట్టి వ్యాసవతనమందు అభిలాషయుండును. విలువ ఉపయోగాదు లుండవచ్చును. సాధ్యమైనంత వఱకు నిజస్వరూపములతో ప్రసన్న మగుట లాభదాయకము. సత్యవాది ఇట్టితరుకు బెళుకు నామములతోఁ గనబడుట నిజముగ తరుకు బెళుకే! వేషము వేషమేగద! మొత్తముమీద ఎవరు ఏయేవిషయములలో నతిపరిశ్రమ చేయుదురో వారు ఆయావిషయములలో, బలుమారు వ్రాయుటయు, స్వరాజ్యసమితి, ఆంధ్రరాష్ట్రాదులలో దేశభిమానులగువారందఱు వేషకముందాడక త్రికరణభుద్ధిగఁ దమ యభిప్రాయములఁ దెలియజేయుచుండుటయు శ్రేయస్కరము!

వారు గ్రంథములు వ్రాయుటకుముందు లక్షణ గ్రంథములు జదివియినానింపరాదా? వారికి గ్రంథములు వ్రాయుటేనాపని?

పద్యకావ్యములట, ఎటువంటివి వెలువడుచున్నవో? జూడుడు!

ఒక నవీన పద్యము.

క॥ ఏడీవైన్స్ ఫిట్టి. నేడున జనవరిని పదియు నేడగులేదీ నానున సుండి యామ్మింగ్. నేడుక మా కంకరాంబు విడచెను పృథ్విక॥

ఇట్టి పద్యములు నిజముగ నాంధ్రభాషకు కలరా పురుగులవంటిని గావా!

కావున సులభశైలితో గ్రంథములు వ్రాయుడని ప్రార్థించుట కవిపుంగవులనే గాని ఎక్కుడుగా వెలువడుచుండు కుకవిజాలముగాదు.

మన భాురకు ఆంధ్రభాషపై శ్రద్ధ గలయుననో భయముననో గలుగజేయుట మనవిధి. మన ముఖ్యకర్తవ్యమగు దీనిని జేయుటకు సులభశైలిలో గ్రంథములు లేకపోలేదు. రాకపోవు. — కె. శ్రీనివాసరావు.

వీర పండుగ

ప్రపంచ చరిత్ర నాయకులలో బ్రహ్మదేవ, ముఖ్య పుత్రకల్లలో నొక్కడై, మతసత్యమునకే గాక సామ్రాజ్య శీతమునకు సయిత మభిషిక్తుడై దిగంత పర్యంతము తన యశశ్శక్తికల వ్యాపింపజేసి యొకప్పుడు విరాజిలిన మహాపురుషుడగు మహమ్మదుకు బ్రతి విధానమున ఆతని శాసనముల కవరోధముగ, స్వయత్యమునకు గళంకముగ, నీవర్త మంతటనువలె ముగ్రామునను జరిగినది. ఈపండుగ దినములలో నవరాత్రములయందు బెక్కిండు జ్ఞానప్రదమగు దమ వైభావ్యమిని మూసియుంచి నానావిధ రూపముల దాల్చి వైపరీత్యముగ వర్తింతురు. కొందఱు భూతుక స్వగములవోలె గరింతురు. శక్తివంతులలో ననేకులు భిక్షాపాత్రములం బట్టి స్రుజల బీడించుట కిది మంచి యదనుగా నుండును. ముసల్మానులు మాత్రమే గాక తేదితరులు గూడ తొమ్మిదవనా డంతయు దప్పత్రాగి మత్తుచే నొడలు దెలియక బాహుసేక బాహుసేనని గంతులు వైతురు. నిజాత్రమని ప్రమిం చికాబోలు నేడెంటువలలోనో ముఱికి గుంటలలోనో పడి యోగానంద పరమతులైన మహాత్ములం గొందఱిని బాప ము వనన విరేచన పిశాచము లావేకించి కలవరపెట్టుదుం బ్రజలచే జలాభిషేకము చేయించుచు వారిని నలువురనోళ్ళలో గరగించును. ఇట్లు చాల వేడుకగా మద్యాపణముల కర్తవ్యం లాభనాయకముగా నీ పండుగ జరుగునుగాని మన మీ సందర్భమున నొక్కపర్యాయ మీ మతావలంబుల మూల పురుషుని ముఖ్యాశ్రయముల నిందుక గమనించుటను మాత్రము నుజువలెనను.

మహా విఖ్యాతిగాంచి హిందువులకుం గాఢపట్టణము నోల ముసల్మానులచే ననవరతము పసిరేత్రేత్రముగా భా వింపబడునని మక్కానగరము. అందు మిక్కిలి ప్రసిద్ధి జెందినది కాబాబేబాలయము. ఇందనేక విగ్రహములు గలవు. నానాభేదముల వానినత్యంత మూఢవిశ్వాసముతో నారాధించు చుండిరి. ఆయుర్వైద్యమున జనించినచుహమ్మదు, విగ్రహారా ధనపద్ధతిని నిర్ణయముగ నిండించుచు నాయాలయము నందలి మూడు వందల యిరువది విగ్రహములను విగ్రహం మొదలుట నుప్రసిద్ధాంతమే కదా! అట్టితత్తి తనను ముంచి నేయందలంచి భీమకారముతో బొంగి పొగలి వచ్చెను శాత్రవ వాహినీ గాంచి యది యగ్గలం బగును నాప్రవాహ భాటికి నిలువం జాలక మహమ్మదు జన్మత్రేత్రమును సుయితము వదిలి మదీనా పట్టణమునకుం బాతీసోవుట తటస్థించలేదా! ఈచలాయన సూత్రమునకు ముఖ్య యాచనగా నేర్పడిన శకమే హిజరీ. మదీనా యందలి ప్రజలను సయితము విగ్రహారాధనమునుండి వదలించుటకై మహమ్మదు పడిన పాటు సామాన్యములలో ఆతడు స్వమతావేకుడై పెక్కుతేదవలం కత్తిపట్టువలసి వచ్చెను. మహమ్మదునకు సమభావము పోయెను. శాంతము పోయెను. సాత్వికవృత్తి యడగంతును. మహాగ్రహ మతిశ యించెను. కాంగా తన్నెదిరించి మొఘలులను స్వభిక్షమున కు బలియిచ్చి విజయప్రాప్తి నులుటకై యతడు వెలరేగి శివ్య బృందము నుసికొల్పి సంగ్రామ దండుమున దన యకుం ణిత పరాక్రమావృత్తి జూపి ప్రతిపక్షుల హృదయ నాశము లు జేర్చి రక్తిముం గార్చెను.

అమతాచార్యుడట్లు విజృంభించి ఘోరముగ బ్రవర్తిం చి యేసిన ప్రయత్న మీ ప్రపంచమతమున జేనిబ్రతిష్ఠించుట కు? “ఈశ్వరుం డొక్కఁడు. అతడు పవిత్రుఁడు. అందఱు నానుహాత్మునే నేవింపవలయును. విగ్రహారాధనము కూడదు. నుత్తు పదాథముల నేవింపరాదు.” నాచుడు తన ముఖ్యసిద్ధాంతములం జూటుటకే కదా! అవసాన సమయ మందు సయిత మీ ప్రతిభాశాలి “కలనైన విగ్రహారాధనముం దలపెట్టవల”దని విద్యుల్లత వోలె నొక్క మెఱుపు మెఱసి యుద్ధయించెను. ముసల్మాను లిది యెంతవఱకుం బాటింపఁ గలిగిలో మొహరమున మానేక మానేక హస్తాకృతులనుంచి ప్రత్యక్షముగా విగ్రహముల నారాధించి మాదక ద్రవ్యముల నేవించి స్వర్గమెయి చరించుటవలన నేమియు బోధపడుటలేను.

మానేక మానేకు తెను? వారి హస్తముల నేల మన నుహమ్మదీయ సోదరులు పూజింపవలయును? మహమ్మదు కడపటి కూతురు ఫాతిమా. ఈమె మగడు అలీని. ఇతడు నాలుగవ ఖలీఫా. ఖలాఫత్ పితాధిపతులు ‘ఖలాఫా’ లనఁ బడుదురు. ‘ఖలాఫత్’ అనునది మహమ్మదు మతసత్యము. ఖలాఫాయగు నీయలీనికలన ఫాతిమా కు గలిగిన పుత్రులిద్దఱు. వారే మానేక మానేకులు. మత

విషయములలో వీరు పెక్కు దౌర్జన్యములు సలిపి యెదుటివా రికి గంటకముల వోలె వర్తించిరి. వీరిబాధ ప్రజలకు మిగుల దుస్సహ మయ్యెను. సామ్రాజ్య లిందుల తొర్వంజాలక నీయిద్దఱిని జంపఁ బ్రయత్నించిరి. ఈసోదరులు మరణము సిగ్గుచుని తలంచి యొకనాటి సాయంసమయమున నొక తీర్మాకమునఁ బడి జీవములం గోల్పోయిరి. వారి స్మరణార్థమి కాబోలు మహమ్మదీయులు చచ్చినవారి హస్తములవలె నిర్మడి తేరులఁ జేయించి వానిని మసీదులలో నిలువఁదెట్ట వొరకొనిరి. తుదకే దియే బలపడి విగ్రహారాధనముగాఁ బరిణమించి వైరూప్య హేతువున కాన్పదమైనది. ఖలాఫాయను ఖాజీలును, ఇట్టి లోట్లను చక్కదిద్ది తమ మతమున కంజిన కళంకమును బూర్ణముగాఁ గుడిచివేయుట నుంజనుము. — ధర్మరత్న పువనసి.

ప్రాత్యికోత్సవములకు ముసల్మానుసోదరులు ఈ పండు గను సామాన్య విగ్రహారాధన కీని చేయుటలేదని తెలియు చున్నది. వారు పదిదినములు ఉపవసించుచు ప్రార్థనలు సలుపుచు గడపెదరట! నుత్తులచేతినుండి తమమతము సంగ్రహింపైన దని ఇందులకంతరాగము కావచ్చును. అల్లరి పిల్లపండుగ అల్లరి హిందూపృథములవలెనే అజ్ఞానసుప్తి కానోపు. బుద్ధిమంతు లగు హిందూసోదరులు ‘హోలీ’ మున్నగుపండుగలను సంస్కరింపవలసి యున్నట్లులే బుద్ధిమంతులగు మహమ్మదీయులును పిల్లపండుగను సంస్కరింపవలసి యుండునటు నిస్సంశయము. సంపాదకుడు!

కల్లూరు పుస్తక భాండాగారము. — పట్టణములలో నున్నత పాఠశాలలో విద్యార్థులము చేయుచుండు ప్రాత్యా హమువైసి, ఇష్టకరమందును, చుట్టుపట్టు గ్రామములందును, వసియుండు మహానీయభావాభిమానులచే చదివె మహానుభవీ ౧౩.౭.౧౯౧౬ ఫసలికి సరియైన నల్లనామనంవర్తన ప్రాణణ కు ౭ మంగళవాసు ౮.7-1916, తేదిన ము. రా. ప్రచింతలపూడి గోపాలరావుగారి యాధిపత్యమున నొకసభ గావింపబడి “క్రి కనకగిరి కారదాంధ్రభాషానిలయ” మను పేర నొక చిన్న పుస్తకాలయము స్థాపించబడినది. ఈ తాలూకాలో నిది ద్వితీయ గ్రంథనిలయము. అని కొండపల్లి నారాయణరావుగారు వైజాంజలూకా వరంగలుజిల్లా మధిరతాలూకా కల్లూరునుండి వ్రాయుచున్నారు.

చిన్న పురుగులు 124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెవై జిల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈ పురుగువలె రేయింబవట్లు, నిధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్రహములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడి యుండును.

తీరికలేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి చేసొందిన తెనెటిగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిష్పంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన అచిరకాలముననే బట్టతల వాటితో సహాధ్యాయి గావలసివచ్చును. కావున నిట్టి పరమకృత్రివుని

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపును. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను రాలివర్చును. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ నుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0
,, 3-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ నుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అగ్గజానీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల నీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండుకెమికల్ కంపెని

నెం 155, జమ్మూమసీదుబ్బి, బొంబాయి.

గ్యాలీన్ మోటారు సాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయు గలుగుటకును తరిపేయును నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేమేభాగములు యేమేపనులుచేయునో అని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంకముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ వొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారినద్దనుందిలై నెచ్చు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీను 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు డిసంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 30 వతేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశూరి విద్యార్థులు కోరినచో నికసించుటకు తానొసంగ బడును. ఈ క్రింద నుదహరించు వారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.

కల్యాణి - ప్రతిరుండు

ఇది షేక్స్పియర్ న్యున ఇంగ్లీషు మహాకవిసాటికము ననుసరించి తేట తెలుగున శ్రీలక్మణుని బాల్యకవచము తెలియునట్లురచింపఁ బడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, మన తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును ప్రాత్ర చమత్కారమును రసమును అదృశ్యములు. కల్యాణి ఆ. 1. ప్రతిరుండు ఆ. 2.

దైత్య కవచము

మనుజునకుం గల పాఠమ గుణములలో హైర్యము ప్రధానము. హైర్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుండుట. మనుజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును ఆశ్రయ శక్తియులచే భేదింపదగినవి. ఈహైర్య మనెడి కవచమో యశ్రయ శక్తియులకు ఆభేద్యము. ఈహైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై “అన్యత్రభీష్మతో గాంగేయాత్ అన్యత్రచ మాన మతః” అనెడి జీతేంద్రియుండైన భీష్మునియొక్క చక్రితము నతి సులభతైలిని తెలిపియున్నది. నెల 6 అకాల.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,
285 ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

టాజానా. 593

పురాతన విజ్ఞానము.

ఆనేక శతాబ్దముల నుండియును వివేకులచే శిష్యబడిన సూత్రములు, లోక హితార్థము వారి శిష్యులచే భద్రపరచబడి యున్నవి. అట్టి జ్ఞానరత్నములలో ముఖ్యమయినది “మనోహరయిన నమ్రపు నిరతానంద నాయకము” అనునది. ఏవిధమగు, అందమయినను ఇంద్రియముల నాకర్షించుటయె గాక, దానితో బాటు ఆవిర్యావ్యయిన ఆనందమును తెచ్చును. ఆశ్చర్యకరమగు దిశాముఖము, గొప్పశిల్పపని, మనోహరమగు నుందరి ఇత్యాదులు అందమున కాకరములు చరాచరము లన్నిటిలో శరీరముయొక్క అందమును బోలి ఆకర్షించునది వేగొకటి లేదు. సమస్తమైన శోభములు గల నిండైన నారీముఖి పద్మమునకు సాటియే లేదు. అందము నభివృద్ధి పరచుట ఎల్లపుడును సాధ్యమే. ఒకశ్రీశోభము లిదివరకె సమృద్ధమైనవైనను సరియగు ఉపనారము వలన నింకను అభివృద్ధి జేసింప వచ్చును. సమీపప్రకృతి కాశ్రుకోధన, శిశోభాభివృద్ధికి గల యాటంకములను తొలగించినది.

అట్టికాశ్రు పరిశోధనలలో అందమునకును బంధించినది. “టాజానా”. ఇందు ధారాలోహున్న వెండ్రుకల మధుర్మయందలి క్రిములను చంపి నాటి వెంపునకు వలయు నట్టియు, ఆరి లేకున్న నవి క్షీణించునట్టియు పదార్థమును సమకూర్చును.

టాజానా యీ పనులనన్నిటిని చేయుననుటయే గాక దీని వాడినవారు ప్రపంచమునందలి నుందరీయములలో ఘోర రాక్షసగణ్యులుగ, పరిగణింపబడు చున్నారు.

“టాజానాలో” కొవ్వొకలియును.

కెమిక్లు నడుగవచ్చును. ఇది రెండు విధములుగ నుండు బడును. ఒకటి పురుషులకు, వేగొకటి స్త్రీలకు. మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగనూడ నుండును. మీ రేసుందుల దుకాణములలో నడిగింను ఇచ్చురు. లేదా సోల్ ఏజెంట్లు మచ్చి ఆండు కో లిమిటెడ్ 1౫ కేకండులైరు బీచ్ హోస్టు బాక్సు 226 మద్రాసు అని వ్రాసిన తెప్పించియ్యెను ఇచ్చురు.

ఫీసు 5 టెన్నులు నీసా చల్లుకొను వారికో సహా 1-12-0

,, 10 2-12-0

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడికి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసరిల్లా

ఆశుభకృత్యపు రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కిరీటుమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గొడమలను పుండ్లను, ప్రాతేనోపులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధకారిణి (28)

కనాచధిసారసరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారసంబంధమును నోపులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 డోసుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తేతిరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144 No 2 BOMBAY.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాశ్యతను ఖనున పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని కథలను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగ జేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యా మేము భరించుకొనెదము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రపత్రికా డొపిటాలయం 186, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

133

కృతయుగమందు కల్పవృక్షము మనుష్యులకోరికలను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈ కలియుగమందు మానవజాతి యొక్క శుభాదలను తీర్చి ఆయురారోగ్య శ్రేయము లనిచ్చుచున్న నైద్యవిద్యకు పుస్తకముకోరికవారికి ఉచితముగా పంపబడును
రాజశైవ్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదము డొపిటాలయము. 20 చీనాబజారుకోడ్, మదరాసు.



స్టెర్న్స్ వైన్ ఆఫ్ కాడ్గివరు ఎక్స్ ప్రెస్సు

లోహముతో గూడినది. పాలిపోయినట్టి మూ, బలహీను తగునట్టియు జనలకు యధా బల మొనంగగలదు ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహమును గలిగించును. మందుయెండలలో సయితము తృప్తికరముగ బడి చేయగలదు.
నిస్సర్దున పాండు; శుక్లధీమతులకు బాగానగు గల చక్కని యావధము. అన్ని మందుల హాపులలోను బజారులలోను ప్రోత్సహించబడును.

ఆంధ్రపత్రికా కాల - విద్యాప్రస్ఫుటి. ఇది శ్రీయుత కట్టమంది రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రిక ప్రెస్, రి, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

శ్రీశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని రంగుల చిత్రపటము ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్ల చేయరంగులను తక్కువధరలకు కొని, మాసపోకుడు. అన్ని తుప్పుపట్టకుండా చేయనది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డిప్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్."
Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నుపయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వారు వర్క్కువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజిన్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు కంపెనీరింగు వర్క్సు.

తపాలవెట్టె నెం. 553. రు,

389 మదరాసు

(వై కామోరెక్షన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.)

RUBBER

STAMP

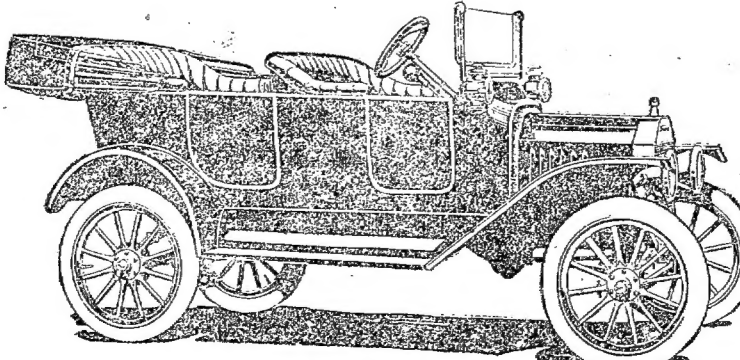
రబ్బరు స్టాంపులు, ముద్రలు, ఇంటిలిజెన్స్, సిల్లబులు, కార్డులు, పోస్టల్ కార్డులు, పాస్ పోర్టులు, వచ్చక రుసుములు, కుండు స్టాంపులు, నాల్గు లెటరు స్టాంపులు, నాగంద పత్రికా స్టాంపులు, పరియోజనములను నిర్వహించుచున్నాము.

పోర్టు ట్యూరింగు మోటారు బండి.

(572)

5 గురు కూర్చుండుటకు తగినబండి. రు. 2850

హుడ్డెక్లస్సు, ముందు ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు, గ్లిమోటిక్ కొమ్ము, గాలి తేర, ఇతర సదుపాధలు అన్నియు గలవు.



పోర్టుకారును కొనడ; ఏలన, ఎవరికై నను ఎచ్చటనున్నను, ఏడ్మిలియన్లను చక్కని పనిచేయును. ప్రశస్తములగు సామానులతో మోటారు కారుల తయారుచేయుటలో పేరొందిన పనివాండ్రువే తయారుచేయబడినది. అది మిక్కిలి దిట్టమయినది. తేలిక అగుట దానివలన క్యూయములు తక్కువలో తక్కువయ్యెను.

ఆయుర్వి మిక్కిలి ప్రశస్తములయిన సామానులతో చేయబడినది. వెనాడియం ఉక్కు ఇష్టమున-పరిశు, ఫోర్టుమాము, మిగుల

దిట్టమయినది. అయినను బజారునందు దొరుకగల ఉక్కు, లో మిక్కిలి తేలికయిన ఉక్కు కావున అధిక క్యూయమయినది.
ప్రపంచములో వాడుకలోనున్న మోటారు కారులలో పోర్టుకారులు నగమున్నవి. ప్రపంచములోని మహాజనులు యీబండిని ఉపయోగించి చూచి ప్రశస్తమయినదని రుజువు చేసిరి. ఇతర మోటారు కారులవలె గాక దీని పై వ్యయపరచబడ్డ ధనమునందలి ప్రతిరూపాయికిని అగిన మోటారుపనిని చేయించుకొననగును.

ప్రపంచమందంతటను పనిచేయుచున్న మోటారుకారు ఇదియే. పోర్టుకారు స్వంతదారులకు ప్రయాణమును సంతోషముగలిగించు కారు ఇదే. ఏడేశమున ప్రయాణము చేసినను చేయుదురుగాక పోర్టును కొనడు. ఇప్పుడే కొనడు. రు. 2850 - షెడ్యూల్లీయరు మోటారుకారులతో ఇప్పుడే వచ్చింది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే అడ్డగు వ్రాయించును. తేటన్న ఆకాశంగము కలుగగలదు. వ్రాయనప్పుడు ఈ పత్రిక పేరు నుదాహరించుడు.

Oakes & Co., Ltd, Madras. ఓక్స్ అండుకంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు.